വെണ്മണികൃതികൾ.

രണ്ടാംഭാഗം.

വെണ്മണിമഹൻ നമ്പൂതിരിപ്പാട്.

വെണ്മണികൃതികൾ.

രണ്ടാംഭാഗം.

(ഭാഷാനാടകങ്ങളും ശ്ലോകങ്ങളും)

ഉടമസ്ഥൻ,

വെണ്മണി നേത്രൻപരമേശ്വരൻ നമ്പൂതിരിപ്പാട്.

1119.

(രണ്ടാംപതിപ്പ്)

കോപ്പി 500.) (വില 1—8—0

അനുക്രമണിക.

നമ്പ്ര	ഭാഷാനാടകങ്ങൾ.	ഭാഗം.
1.	അതിമോഹം	1_26
2.	പ്രച്ഛന്നപാണ്ഡവം	27_63
3.	പുരന്ദരാജണം	64_80
4.	പീയൂഷവീര്യോദയം	81_119
	ഭാണം.	
5.	കാമതിലകം	120_204

കുന്നംകുളം പഞ്ചാംഗം പ്രസ്സിൽ അച്ചടിച്ചതു.

ശ്രീ

പ്രസ്താവന.

"ശങ്കാഹീനം ശശാങ്കാമലതരയശസാ
കേരളോല്പന്നഭാഷാ-
വൻകാട്ടിൽസഞ്ചരിക്കും, സിതമണി ധരണീ
ദേവഹസ്തിക്കുവശ്യ"നായ, ആ വെണ്മണി

മഹൻ (കുഞ്ചൻ) നമ്പൂതിരിപ്പാട് എന്റെ വലിയച്ഛൻ (അച്ഛന്റെ ജ്യേഷ്ഠൻ) ആയിരുന്നു.

ഇദ്ദേഹത്തിന്റെ ജനനം 1019-ാമാണ്ട് മേടം 6-ാംനയായിരുന്നു. ഈ വന്ദ്യകവിയുടെ കൃതികൾ, കിട്ടിയേടത്തോളം തേടിപ്പിടിച്ച് — നാലുഭാഗങ്ങൾ (വാള്യങ്ങൾ) ആയി പുതിയരീതിയിൽ അച്ചടിച്ച് പ്രസിദ്ധീകരിച്ചിട്ട് അധികം നാളുകളായി. അതിൽ "നാടകങ്ങളും ഭാണവും" കൂട്ടിച്ചേർത്ത രണ്ടാംഭാഗം തീരെ ഒടുങ്ങുകയും ആവശ്യക്കാർ വർദ്ധിച്ചു വരികയും ചെയ്തതിനാലാണ്; കടലാസ്സുവില മുതലായ എല്ലാ ചിലവുകളും ഏററവും വർദ്ധിച്ചിട്ടുള്ള ഇക്കാലത്ത് ഇതിന്റെ പുതിയ പതിപ്പ് അടിപ്പിക്കുവാൻ ഒരുങ്ങിയത്.

പുറമെ: ഈ മഹാശയന്റെ "ശതാബ്ദപൂർത്തി" ആഘോഷിക്കുന്നതിനായി കേരളത്തിലെ സാഹിത്യകാരന്മാരും മറ്റും കൂട്ടുചേൎന്നു് ഒരു സമിതി രൂപീകരിക്കുകയും ശതാബ്ദവാർഷികദിനമായ ഈ 1119 മേടം 9-ാംനു- വെള്ളാരപ്പിള്ളിയിൽ വെച്ചു്, സാഹിത്യസമ്മേളനവും മറ്റും നടത്തുവാൻ തീരുമാനിക്കുകയും ചെയ്തിട്ടുള്ള ഈ സന്ദർഭത്തിൽ, ആ പദ്യരത്നത്തിന്റെ ഈ കൃതി പുറത്തിറക്കുവാൻ സംഗതി വന്നതിൽ ഈയുള്ളവർ ഒരു വിധത്തിൽ കൃതകൃത്യനായിരിക്കുന്നു.

ചാലേ, ചാലിച്ച ഗോപിക്കുറി, ചില
പൂചിയമോതിരം, നൂപുരം പൊ-
ന്നേലസ്സ്പാലപ്പൊട്ടിക്കാണക, മണി
കുഴലിൽ പ്പീലി, പൂമാലികാളി;
കാലേ മൈച്ചാന്തുമാറത്തിണയിലൊ-
ട്ടിടയക്കുട്ടിയോടൊത്തു പൂന്താം-
ബോലും കൈക്കൊണ്ടുകോലും കുഴലുക
മൊടമരം കോലമാലംബനം മേ.

എന്നു്

ഗുരുവായൂർ,
10–8–1119.

വെണ്മനി മറ്റത്തിൽ പരമേശ്വരൻ
നമ്പൂതിരിപ്പാടു് ഉടമസ്ഥൻ.

അതിമോഹം.

നാടകം.

മൂൎദ്ധശൈലേന്ദ്രചൂഡൻമുടിയിലുമചലം
തന്നിലുംമന്നിലുംപി–
ന്നൂറ്റേശംശേസമുദ്രത്തിലുമഥവിഹരി
ച്ചിപ്പൊഴോസപ്തലോകേ
ചാടീ,കൊള്ളാംചരിത്രംതവഗതികൾകിഴ
പ്പെട്ടതെന്നംബതൻനൽ
ക്രീഡാഹാസ്യപ്പുഴപ്പുഞ്ചിരിയളചിരമെ
ന്നാൎത്തിയെത്തീൎത്തിടട്ടെ.

അത്രതന്നെയുമല്ല,

ഉൗൎന്നീടുംപൊന്മണിപ്പട്ടൊരുകരമുളകൊ
ണ്ടെല്ലാരാത്താങ്ങലോടും
ചിന്നീടുംകേശമോടുംതൊടുകുറിവിലസും
ഫാലപട്ടാഭയോടും
മിന്നീടുംപൊന്നടിച്ചങ്ങിനെമൃദുമന്ദഹാ
രിട്ടിളക്കിസ്സമീപേ
ചെന്നാടുംമായതൻപൊൻകളത്തറകളിൽ
അഞ്ജുതാൻകൈതൊഴുന്നേൻ.

(നാന്ദ്യന്തത്തിൽ സൂത്രധാരൻ പ്രവേശിക്കുന്നു.

സൂ — വാഞ്ഛാനുകൂലമൊരുവൈരവരീതികൊണ്ടു
താഞ്ചാലവേരമണപഞ്ചകനൊത്തിണക്കി
ചാഞ്ചല്യമററധരകിച്ചുരമിച്ചിരുന്ന
പാഞ്ചാലിതൻപട്ടുതകിടാക്കെപ്പറിഞ്ഞിടുന്നോൻ.

അത്രതന്നെയുമല്ല—

കട്ടിക്കുരംഗമിഴിയാളുമതന്റെ ചട്ട
പൊട്ടിക്കുമത്തിലകമാക്കളുർകൊങ്കരണ്ടും
മുട്ടിക്കടിക്കുമൊരുകംഭിമുഖത്തൊടുള്ള
കട്ടിക്കുഞാൻ കുളുകമോടിതകമ്പിടുന്നോൻ.

ഇന്നുമാത്രമല്ല—

ദ്രുശപ്പണ്ണാളംഗാരാമൻ
ദശമുഖമനൻഭിതോഗ്രളുമ്രാരാമൻ
കശലംഭഗശബരിരാമൻ
കുശലവജനകൻതരട്ടരാഘുരാമൻ

(മുൻഭാഗത്തു നോക്കീട്ടു്)

അമ്പൊത്തിവിള്ളികൊണ്ടിടുന്നതിരുമൈ
രാണിക്കളുത്തരണ്ടും
ശംഭുശ്രീതിരുവുത്സവംനിഖിലവുംകാ
ണ്മാൻനിക്കാമാഗ്രഹം
ഭൃംഗിപ്പെണ്ണത്തിയൊരിജ്ജനങ്ങളിടതി_
ങ്ങിടുന്നരംഗത്തിലെൻ
വമ്പിച്ചീടിൻവിള്ളയുംചിലതിനി
കാട്ടിപ്പുകിട്ടീടണം

വിശേഷസദസ്സുവിരവോടിതുകണ്ടുനെഞ്ചു
വിദ്യുത്തുപോലെപിടയുന്നുടനെങ്കിലുംമേ
വിദ്യാപ്രയോഗമൊരുമിക്കതിൽവേണമെന്നാൽ
വ്യത്യാസമില്ലവിധിപോലിവിടത്തിൽവേണം 7

(അണിയറയിലേക്കു നോക്കീട്ട്)

ഹേ, ഹേ, വേഗത്തിലിവിടെ വരു.

നടി—(വന്നിട്ട്)ഇവിടുന്നു എന്തിനാണിപ്പോൾ എന്നെ വിളിച്ചതു?

സൂത്ര—അസാരം പ്രയോജനമുണ്ടായിട്ടുതന്നെ.

നടി—അതെന്താണ്?

സൂത്ര—പറയാം.

മത്സരീപത്തുവനാഗ്രമത്സ്യനേത്രിഴിമൽപ്രിയേ
അസ്സലായിതുകണ്ടാലുമിസ്സദസ്സിന്റെവൈഭവം
ചിത്രമോടിവിടെക്കാലോചിതമൊരുനാടകം
അതിമോഹാഖ്യമാടേണമതിമോഹനമാണത്.

അതിനു ആട്ടക്കാരോട്ട പറഞ്ഞു അവരെ കൂട്ടിക്കൊണ്ടു വരുവാനാണ് വിളിച്ചത്.

നടി—അയ്യൊ വേണ്ടാവേണ്ട — നന്നായാലും ചീത്തയായാലും ജനങ്ങൾ ദോഷം മാത്രം തിരഞ്ഞെടുത്ത് ശകാരിക്കും, പരിഹസിക്കും, നമുക്കു അവമാനം മാത്രം ശേഷിക്കും. 'പ്രായേണ സമ്പ്രതിജനാഃ പരിഹാസശീലാഃ' എന്നു കേട്ടിട്ടില്ലേ?

സൂത്ര—അയ്യപ്പ്—എങ്കിലും നമുക്കുള്ള വിചാരിച്ച കലധർമ്മമായ വിദ്യയെ ഉപേക്ഷിപ്പാൻ പാടുണ്ടോ? എ

ന്തായല്ലും ശരി, നമുക്കിവിടെ മന്ത്ര പ്രയോഗിച്ചുനോക്കണം.

ചൈതന്യത്തോടചേറുമുന്നമണയാ
    തിന്നിപ്രജാപാലനം
ചെയ്യാലുംശരിരാജ്യരക്ഷവഷളാ
    കുന്നുണ്ടതെന്നിങ്ങിനെ
ഓതീടുംചിലരായതോർത്തുകലധ
    ന്മാതമപ്രജാരക്ഷതാ
നേല്ലുംകൈവിട്ടമോസമുടാക്കമുളിന്നീ
    രാജാവുരാജാവരോ! 10

അത്രതന്നെയുമല്ല.

നന്നായാൽനന്നിതെന്നുംപുനരതൊരിടക
    ട്ടാകിലോമട്ടിലായും
നന്നായീലെന്നവന്നാലിതുവളരവഷളാ
    യെന്നുമെന്നുംനിതാന്തം
അന്നന്നോതീടുമൊപ്പുമലരതിലൊതസി
    മധാന്തമില്ലാത്തലോകം
നന്നായാൽഭാഗ്യം!നമ്മുടയകുലമഹാ
    ധർമ്മീകർമ്മമല്ലേ. 11

പിന്നെമാത്രമല്ല,

ഉഷ്ക്കൂറുകാരിതഴകാവുകിലുംഹസിക്കും
മൽക്കൂറുകാരഹസിക്കമിതന്നുരണ്ടും
ഇക്കണ്ടിടുന്നസമബുദ്ധികളാംനൃപന്മാർ
ക്കൊണ്ടുവസ്തുതവഴിക്കമതാണസാരം 12

നടി—അങ്ങുന്നു പറഞ്ഞതു നല്ല കാൎയ്യം തന്നെയാണ് എങ്കിലും ഞാൻ എന്റെ മൂഢതകൊണ്ടു ഒന്നു ചോദിപ്പാൻ ഭാവിക്കുന്നു. ദേഷ്യപ്പെടുമോ?

സൂത്ര—കഷ്ടം-കഷ്ടം! നിന്നോടു ഞാൻ ഒരു കാലത്തും ദേഷ്യപ്പെടുമൊ. എന്തെങ്കിലും ചോദിക്കാം.

നടി—ശാകുന്തളം, ഉത്തരരാമചരിതം, മാലതീമാധവം ഇങ്ങിനെ വിശേഷപ്പെട്ട നാടകങ്ങളൊ കണ്ടിട്ടും കേട്ടിട്ടും ആടീട്ടും ഉണ്ട്. ആ കൂട്ടത്തിൽ ഈ 'മതിമോഹം' എന്നൊരു നാടകമുണ്ടെന്നു ഈ വയസ്സിനിടെക്കു ഇതുവരെയും കേട്ടിട്ടില്ല. ചെവിക്കു പുതിയതാണ്. ആട്ടെ ഒട്ടു നന്നോ_ആരുണ്ടാക്കിയതാണ്?

സൂത്ര—അല്ലാ, നീ കേട്ടിട്ടില്ലെ അത്ഭുതം തന്നെ.

നടി—ഞാൻ കേട്ടിട്ടില്ല. ഒന്നു പറഞ്ഞു കേട്ടാൽ കൊള്ളാം.

സൂത്ര—എന്നാൽ ഞാൻ പറയാം, കേട്ടാലും.

കല്യൻകൊച്ചുണ്ണിഭൂപൻകവിമണിചരമാ
        ബ്ലീശചരൻതീൎത്താരോമൽ
കല്യാണീനാടകംപോലൊരുസരസകൃതി
        കണ്ടുമാളല്ലതെന്ന്
ചൊല്ലേറുംകാവ്യരാജ്ഞീതനയരതിൽമിടു
        ക്കാൎന്നാംമാടഭൂപൻ
ചൊല്ലാൎശൌൎയ്യംപിടിച്ചാസ്സിതമണിമണിയാ
        യോൎത്തുതാൻതീൎത്തതാണ്. 13

നടി—ഏതു സിതമണി?

സൂത്ര—ഹ, അതു സംശയിപ്പാനുള്ളതുതന്നെ.

അച്ഛൻനമ്പൂതിരിപ്പാടല്ലച്ഛിന്നപ്രാണനായികേ!
സ്വച്ഛന്ദംതനയൻതീർത്താശ്ചർന്നകൃതിയാണത്.

നടി—അല്ലാ, മഹൻ നമ്പൂതിരിപ്പാട്ടിലേക്ക കവിതാ സാമർത്ഥ്യമുണ്ടോ?

സൂത്ര—ആശ്ചര്യം തന്നെ. നീയതു കേട്ടിട്ടില്ലേ?

നടി—ഞാനതു കേട്ടിട്ടില്ല.

സൂത്ര—എന്നാൽ അദ്ദേഹം അസാരനായ ഒരു കവിയല്ല. ശുചിരത്നം കവികളാൽ ബഹുമാനപ്പെട്ടു കൊടുക്കപ്പെട്ട വരരത്നനാമധേയത്തോടുകൂടിയ കവിരത്നമാണ്. അതിനി മേലിലെങ്കിലും അറിഞ്ഞിരിക്കട്ടെ. എന്തൊരു കഥ, അദ്ദേഹത്തിനു എത്ര മഹാകവികൾ ബഹുമാനിച്ച് സർട്ടിഫിക്കറ്റ് കൊടുത്തിരിക്കുന്നു!

നടി—അതുവ്വോ-ആരൊക്കെയാണ്.

സൂത്ര—അയ്യോ, അതൊക്കെ ഇപ്പോൾ പറവാൻ കഴിയുമോ? ഏതാനും ആളുകളെ പറയാം.

* * * *

നടി—അമ്പമ്പാ അദ്ദേഹം ഇത്ര കേമനാണല്ലേ! എന്നാൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ കവിതകളൊന്നും ഏറെപ്പുറത്തേക്ക കേൾക്കുന്നില്ലല്ലോ. അതെന്താണങ്ങിനെ?

സൂത്ര—രാമരാമ! അദ്ദേഹത്തിന്റെ കവിതയല്ലാതെ വേറിട്ടു ഒരാളുടെയെങ്കിലും ഇപ്പോൾ അത്ര നടപ്പുണ്ടോ?

നടി — അവരിനെയാണല്ലേ, അദ്ദേഹം എന്തൊക്കെയു ണ്ടാക്കീട്ടുണ്ട്?

സൂത്ര — അതൊക്കെ ഇപ്പോൾ പറവാൻ എന്നാൽ പ്ര യാസം തന്നെ. ചിലതു പറയാം.

നടി — എന്നാൽ കേൾക്കട്ടെ.

സൂത്ര — കീരപ്പെൺമൃദുവാണി കീചകവധം

പൂരപ്രബന്ധംരസം

പൂരിക്കുന്നൊരു ഭദ്രതിലൂഷചരിതം

മാണാളിശോണാധരേ

ഓരോന്നിവകതീർത്തുവിട്ടവനിലെ—

ശ്ലോകാളിലോകാന്തരം

തോറുംചെന്നണയുന്നിതിച്ഛവികളിൽ

ചെല്ലുന്നതില്ലെന്നതോ. 15

നടി — ഓഹോ! അതൊക്കെ ഞാൻ കേട്ടിട്ടുണ്ട്. എന്നു തന്നെയല്ല, ആ വകയിലുള്ള ശ്ലോകങ്ങൾ ഒട്ടുമുക്കാ ലും തോന്നും എന്നുതന്നെ പറയാം. അതൊക്കെ അ ങ്ങുന്ന പറഞ്ഞ മഹാൻ നമ്പൂതിരിപ്പാട്ടിലെ കൃതിയാ ണോ?

സൂത്ര — അതെ.

നടി — എന്നാൽ ഈ നാടകം വളരെ വിശേഷമായിരി ക്കുമല്ലോ.

നാടകമതിലതിമോഹം

നാടകമിതുസൂരികൾക്കൊരതിമോഹം

ആടിക്കാണ്മതിനങ്ങേ—

നാടലകന്നോതിയെങ്കിലതുതന്നെ. 16

പാകിലുഭഗവൽകഥയോ

പരിചൊടുകാൎയ്യസ്ഥതാമി പൻകഥയോ. 17

സൂത്ര— ഭാൎയ്യേഭഗവൽകഥയെ

ന്നാൎയ്യേതോന്നില്ലകേൾക്കിലെ ചന്നാലും

കാൎയ്യമതാണൊട്ടുവിചിതിൻ

വീൎയ്യമതാമൎത്ഥമാക്കിലത്യൎത്ഥം 18

ഗൎവ്വംഭാവജ്ഞതകേളിപരവനാക്കംസ്ഥിതിമാ–

ന്നൎത്ഥംഭാവംപുഷ്ടംപാ ളുന്നതട്ടന്തംട്ടരപരം

അൎത്ഥംകാരംട്ടൌഷ്ഠാകപടമതിമോഹങ്ങളിവയ

നൎത്ഥംകാട്ടുമതെന്നല്ലവിവൃൎത്തായേചക്രമിതയേ.

നടി— കല്യാണീവരനാടകത്തൊടെതിരായ്

നിൎമ്മിച്ചതാണിന്നിതാ–

കല്യശ്രീമുചിതമായകവിര

ത്നംതാനായതംഭവാൻ

ഉല്ലാസത്തോടിവണ്ണമോതിയതുപോ

ലിക്കാവ്യവുംപാക്കില–

ങ്ങെല്ലാംകേരളഭാഷയോപാരകന്നൽ

ല്ലെവ്വായപഥീപ്പാന്നഹോ? 20

സൂത്ര— ഇതുപ്രിയേ! കേരളഭാഷയാണെ–

ന്തിനുദോഷംരസികൎക്കശേഷം

ഇതോപയോഗാക്ഷിമണേ! ധരിക്കാ

തതോപയോഗംസരസപ്രയോഗം 21

നടി— കല്യാണിനാടകമഹോ ചിലർമെച്ചമെന്നും

കല്യാണശീലചിലരോബഹുമിശ്രമെന്നും

ചൊല്ലുന്നതുണ്ടതിനിടക്കൊരു കള്ളിയില്ല
ചൊല്ലുന്നവൎക്കുതകുന്നതിലുമാകയില്ലേ 22

സൂത്ര—എന്നാലുമെന്തു ചിലർ വാഴ്ത്തിടുമപ്രകാരം
നിന്ദിക്കുമത്ര ചിലർ ഭിന്നരുചിർഹി ലോകഃ
എന്നല്ലയോ കവിശിഖാമണി കാളിദാസൻ
ചൊന്നോരു വാക്കതിതിനാക്കവി കാതലാക്കി.

നടി—ശരിതന്നെ. എന്നാൽ താമസിക്കാതെ ആട്ടക്കാരെ കൂട്ടിക്കൊണ്ടു വരുവാൻ ഞാൻ പോകട്ടെ.

സൂത്ര—അങ്ങിനെയാട്ടെ (നടി പോയി)

സൂത്ര—(ദൂരത്തു നോക്കീട്ടു) ഓ! വസന്തം വന്നു.

മല്ലശ്രീമലർഗന്ധനങ്ങളഴകിൽ
പൂണ്ടിട്ടു പൂന്തോട്ടമായ്
രഞ്ജിപ്പിച്ചിതു വസന്തലക്ഷ്മി വിളയാ-
ടീടുന്നവീതാമയം
കന്നത്തിക്കാമര മന്നൊരൊത്തു കുസുമാ
സ്തൃതീകെട്ടത്തിപ്പൊഴി-
ലന്തിക്കട്ടിയെഴുന്നപോലെ വിപുലാ
മോദം വിളങ്ങുന്നതേ. 24

(എന്നു പോയി)

പ്രസ്താവന കഴിഞ്ഞു.

(അനന്തരം കിടക്കയിൽ ഇരുന്നുംകൊണ്ടു കുഞ്ഞി
കോമരനും കുഞ്ഞിക്കുട്ടിയും പ്രവേശിക്കുന്നു)

കുഞ്ഞിക്കുട്ടി — അയ്യോ, നേരം ഉദിച്ചു.

കുഞ്ഞിക്കോമരൻ — എന്തു, ഇത്രവേഗം നേരം ഇത്രയായോ?

കുഞ്ഞി — ഉവ്വു, ഇതാ ഇപ്പോൾ —

സോമൻപോയ്മറന്തസ്സൂർണ്ണാദിപയനോരുമയോടും
 ഭോജിനിപ്പെണ്ണുമായി
കാമംക്രീഡിച്ചുപോയിടിനന്ദകുലമുപോ
 യപ്പൊളാപ്പെണ്ണുങ്ങൾ
ശ്രീമത്സന്ധ്യക്കെണീറ്റിട്ടിതുവരെയുമുണ
 ർന്നാനവൻവന്നവൾക്ക
ള്ളാമെയ്യിൽത്തൻകരംരാഗമൊടുഴികിലണ
 ക്കുന്നുമെല്ലെന്നിദാനീം 25

അത്രതന്നെയുമല്ല.

ആകാരംകൊണ്ടുഫോനാഴുദൈവമൊടുപോ
 രിട്ടുപോരായ്മയോടും
രാകാരമ്യേന്ദുപോലെയോരളവുകുമുദിനീ
 പ്രേയസിക്കായതിന്നാൽ
ശോകാരംഭത്തൊടിങ്ങിപ്പെരുകിമിഴിയട
 ച്ചങ്ങുരോദിപ്പതിപ്പോൾ
കാകാരാവപ്ലുലത്താൽച്ചെവിയിലിതരാ
 ക്കുന്നുവല്ലാതെവന്നു 26

എന്നുമാത്രമല്ല —

ഉണ്ടാംഫലായാപ്യേജായകഴലിതുപൊഴ്തെ
 നോർത്തുകത്തീട്ടുരാഗം

കൊണ്ടാശ്ലേഷംതുടങ്ങീരവികമലിനിയെ
കൈതവത്താൽകരത്താൽ
കൊണ്ടാടിക്കേറിംധൎമ്മാധിപനുടെഭൂതവാം
പോലവൻപോയികാലം
കണ്ടാലുംകോലമെന്തോപറവതുകയറീ
കപ്പലിൽതന്നെകള്ളൻ. 27

ശത്രുതന്നെയുമല്ല,
ഗൎഭപ്രാപിക്കപാപിഗ്ഗതിയതിന്നതിനാൽ
ദാരമായ്പൂൎണ്ണമായി
ട്ടപ്പോററിൻനാവുകൊണ്ടാക്കിളിരവകപട
ത്താൽകരഞ്ഞുംചിരിഞ്ഞും
ഇപ്പോൾമാതാക്കനെപ്പോററിതുചൊല്ലവളയാ
യങ്ങളുണ്ടെന്നകൊണ്ടാൾകി
ന്നപ്പ്രാഗത്തുള്ളചോരപ്പ്രിയമതിലഘോ
തജ്ഞയുംചിള്ളതാനും 28

ശത്രുതന്നെയുമല്ല-
ഇപ്പോൾനാമിപ്പുമൊത്തീവിധമിണചിരിയാ
തെന്തിരിപ്പാണിതക്കൻ
ക്ഷിപ്രംവന്നങ്ങുമിച്ചാൻകുളിമുതലഴകായ്
നിത്യകൃത്യംകഴിച്ച്
സതക്കൃത്യാസൎവ്വലോകേശപദമെന്നതിചെ
യ്യേണ്ടതാണെന്നുരചെയ്യും
താല്പൎയ്യംതോന്നിടുന്നില്ലതിന്നതികഠിനം
പാക്കിലെൻപാപശക്തി 29

കോമര— സത്താമിസ്സമയസ്ഥിതിപ്രകൃതമൊ
ന്നോൎത്തമ്പൊടിച്ചൊന്നതും
വൃത്താരികലിനിക്കളിച്ചതുമൊര
ച്ചാണിന്നത്യത്ഭുതം

കന്തി— വൃത്താസംവത്സരോനിനകലിതിനെ
ന്നത്യത്ഭുതംനാമമാന്തൻ
ചിത്താംഭോജഹൎമൊന്നചിന്തപലമ
ട്ടെന്നായിവന്നിടുമോ 30

(എന്നു കന്തി കോമരൻക്കു് മുറുക്കാനുണ്ടാക്കി കൊടുക്കുന്നു)

കോമര—(മുറുക്കിന്റെ രസാനുഭവം നടിക്കുന്നു.)

കന്തി—ഇവിടുന്നെന്താണൊന്നും അരുളിച്ചെയ്യാതിരി
ക്കുന്നതാവോ! എലയടക്കരത്തു നന്നായില്ലെന്നുണ്ടോ?

കോമര—മുറുക്ക ഒന്നാന്തരമായി. അതിന്റെ രസമനു
ഭവിച്ചങ്ങിനെ മിണ്ടാതിരുന്നു എന്നേയുള്ളു.

കന്തി—വല്ല തരക്കേടുമുണ്ടെങ്കിൽ അരുളിച്ചെയ്യു
ണോ—

കോമര—എയ്, തരക്കേടുമില്ല—അഥവാ വല്ലതുമു
ണ്ടെങ്കിൽ നമുക്കതു തോന്നുകയുമില്ല—

കസ്തൂരികാതിലകമിന്നിലന്നൂറുതേച്ചു
കെല്പോടുനീതരികിലും തരളാക്ഷിയാളേ!
കല്പദ്രുമത്തളിരൊടുംതെവചൂണ്ടിനോടു
മൊപ്പംനമുക്കതുമഹോമധുരംമനോജ്ഞതേ! 31

കുന്തി—ഇവിടേക്കു മുഖസ്തുതി അരുളിച്ചെയ്യാൻ നല്ല ശീലമുണ്ട്.

കോമര—ശിവശിവ, ഇതു മുഖസ്തുതിയോ?

കുന്തി—(വിചാരം) ഞാനും ഒന്നു മുറുക്കട്ടേ-

(കണ്ണാടിയെടുത്തു നോക്കിക്കൊണ്ടു)

ചോപ്പൊക്കെപ്പോയചുണ്ടും പൂമലിലണികഴൽ
ക്കെട്ടുമര്ദ്ധേന്ദുചിഹ്ന
ക്കൊപ്പുംകണ്ണാസ്യനാള്യങ്ങളിലരമെല്ലത
പ്ലാസ്ഥ്യംമെയ്ക്കുഴപ്പും
താല്പര്യക്രീഡചിന്തിച്ചുടയപുളകവും
തേട്ടമീമോടികൊണ്ടും
തോല്പിപ്പാൻപോരുമോമത്സുന്ദ്യമുഖികളെ
പ്പോലുമിപ്പോളഹോഞാൻ ൪൨

(മുറുക്കി കണ്ണാടി നോക്കീട്ട്)

മാലേയംമാഞ്ഞകൊങ്കത്തടമലസമിഴി
ക്കോണതാംബൂലശൾ
പ്രാലേയാംശുപ്രസന്നാനനമിളകിവിഴും
ചില്ലിനിൽതാല്യമാല്യം
ഫാലേചിഹ്നംവിയൎപ്പാൽക്കുറിരകളലി
ഞ്ഞൊട്ടുപൊട്ടുന്നപൊട്ടി
കാലേജാത്യങ്ങളിത്യാദികളെഴുമിഹമ
ത്തുല്യമാരില്ലലോകേ ൪൩

അത്രതന്നെയല്ല –

താളംതെറ്റാതെതല്ലിക്കവിളിലുരസമാ
ത്താക്കത്താൻകാന്തിതട്ടം
തോളുംതുള്ളുന്നനാസാമണിയുമൊരുപത
ക്കംപെട്ടംപൊന്നരുല്യം
കോളില്ലാതേകിഴിഞ്ഞുള്ളുടുതുകിലുമതിൻ
മോടിചേരുന്നൊരെന്നെ
കാളുംകണ്ടാൽഗ്ഗുണത്തോടൊരുവള്ളരശലോ
കത്തിലുംനാസ്തിതന്നെ 34

എന്നുമാത്രമല്ല –

സമ്പത്താൽസാരസത്തിൻമകളുമതിഗ്ഗുണം
തിങ്ങുമീയംഗലക്ഷ്മി
സമ്പത്താൽസാരസാസ്യാന്തകഗൃഹിണിയുമെൻ
വാണിയാൽവാണിതാനും
അമ്പിൽപ്പൂമ്പാണലീലക്കടവപടുതയാൽ
മാരദാരങ്ങളുംതോ
റ്റമ്പിപ്പോമെന്നൊടേതാണൊരുവധുകിടപിടി
ച്ചുപ്രമാവപ്രപഞ്ചേ 35

അമ്പായെൻയൌവനത്തള്ളലിനവധിയതി
ല്ലുണ്ടുമാസങ്ങൾകൊണ്ടി
ട്ടെൻപ്രായക്കാരിലെന്നല്ലബലകളിലട
ച്ചോക്കിലിസ്സൽഗ്ഗുണത്താൽ
മുമ്പായീഞാൻനിമിത്താളുവിനകലപൃമാ
ന്മാരിലുംമാരനെപ്പോ

ന്നവായീടലൊട്ടതായീപൊറുതിയിനിയവ
ങ്കമ്പിലെൻപിമ്പിലായി — 36

കോമര—(വിചാരം)ഇവരു കുറെയേറെ വിശേഷം തന്നെയാണു്. എല്ലാംകൊണ്ടും ഇത്ര ഗുണമുണ്ടായിട്ടു മറ്റൊരുത്തിയേയും കാണ്മാനില്ല.

കാരോരോഗുണമുള്ളപായമടവാ
ണ്ടൊസ്ത്രീരാംപാരിലീ
യാരോമൽത്തരുണിക്കുപോക്കിലതുപോ
ലല്ലിന്നുകില്ലെന്നിയേ
കാരോന്നോർത്തുഗണിക്കുകിൽഗണികയാ
യാൽവേണ്ടസത്തൊക്കെയും
നേരോടുണ്ടുകതട്ടുഭാഗ്യമിവളെ
ക്കഷ്ടിച്ചുകിട്ടുന്നതും — 37

(അനന്തരം വേലു പ്രവേശിക്കുന്നു)

കോമര—ആരാണതു്, വേലുവോ?

വേലു—ഏറാൻ, അതെ.

കോമര—പോവാൻ വൈകി, അല്ലേ. വഴി രണ്ടു നാഴികയുണ്ടു്. അസഹൃത— നീ താഴത്തിറങ്ങി ചെന്നു പുറത്തു വല്ലവരും ഉണ്ടോ എന്നു നോക്കി വേഗം വാ.

വേലു—ഏറാൻ, (എന്നുപോയി)

കുഞ്ഞി— (വ്യസനഭാവത്തോടുകൂടി) ഇനി എന്നാണെന്നോ കാണുവാൻ സംഗതിവരുന്നതു്?

കോമര—(വിചാരം)ഇവൾക്കു എന്റെ നേരെ വളരെ സ്നേഹമുണ്ടെന്നു ഞാൻ വിചാരിച്ചതു ഒട്ടും തെറ്റിട്ടി

ല്ലേ. എന്റെ വേർപാടിങ്കൽ ഇവൎക്ക നന്നെ വ്യ
സനമുണ്ടെന്നു മുഖത്തുതന്നെ പ്രകാശിക്കുന്നുണ്ട്. (പ്ര
കാശം) ഇനിക്കും പിരിഞ്ഞുപോവാൻ നന്നെ ഖേദ
മുണ്ട്. നിങ്ങളുടെ മഠത്തിൽ വെച്ചുണ്ടു ഇവിടെത്ത
ന്നെ ചുററിപ്പററിക്കൂടിയെങ്കിലോ.

കുഞ്ഞി—എന്നാൽ വളരെ നന്നായിരുന്നു. പക്ഷെ, മ
ഠത്തിലെ കിണററിൽ ഒരു പൂച്ച വീണു ചത്തിട്ടു പു
ണ്യാഹം കഴിച്ചിട്ടില്ല.

കോമര—എന്നാൽ ഈ പാൎവ്വതീകോവിലോ രാമൻറ്റ
കോവിലോ ചെന്നു കൂടിയാലോ?

കുഞ്ഞി—അയ്യോ, അതു വെടപ്പാണോ? ഇവിടുത്തെ അ
വസ്ഥക്ക അങ്ങിനെ പാടുണ്ടോ. എന്നുതന്നെയല്ല,
ആളുകൾ അറിഞ്ഞു സംസാരമാവില്ലേ?

കോമര—അതു ശരിയാണ്. വേർപിരിഞ്ഞു പോവാനു
ള്ള മടികൊണ്ടിങ്ങിനെ പറഞ്ഞു എന്നേ ഉള്ളൂ. ഞാൻ
കോവിലകത്തേക്ക തന്നെ പോകുന്നു. അസ്തമിച്ചു ര
ണ്ടു മണിക്ക വരാം.

കുഞ്ഞി—അതുവേണ്ടാ. ഇനിക്ക നാളായിരിക്കുന്നു. രാ
ത്രി ബുദ്ധിമുട്ടി എഴുന്നള്ളുമ്പോൾ പുറത്താണെങ്കിൽ
ദുൎഘടമല്ലേ? അതുകൊണ്ടു ഇനി അഞ്ചാറു ദിവസം
കഴിഞ്ഞിട്ടുമതി.

കോമര—എന്നാലങ്ങിനെയാട്ടേ. (എന്നാലിംഗനം ചെ
യ്തിട്ടു, വിചാരം)

ഇഷ്ടമെഴുന്നിവളോടുരോർ
വെട്ടീടാതെന്നുമൊത്തുവിഹരിപ്പാൻ
കഷ്ടംമമതലയിലെഴു
ത്തിട്ടില്ലല്ലോവിരിഞ്ചനവിടാകീ 38

മംഗളയായിടുമിവളിൽ
തിങ്ങളിതങ്ങളുകൊണ്ടുകൊണ്ടാടി
ഇങ്ങിനെയൌവനമഴകിനൊ
ടെങ്ങിനെതള്ളിച്ചയോടുതടവിടരോ 39

അഴകിഴകുന്നിവളാമി
പ്പുഴകവിയയെയൌവനാബ്ധ്യമലവെള്ളം
കഴുകുന്നുണ്ടതിൽമാന
മിഴികരിമീനങ്ങളുണ്ടുമുഴുകുന്നു 40

വമ്പൊടൊരാനമദിച്ചിവളിൻ
കുമ്പതിൽനേരിട്ടുടനെതിത്താലും
സമ്പ്രതിനില്ക്കില്ലിവളോ
ടമ്പുംചോരത്തിലപ്പിതമ്പമ്പോ 41

മുന്നംഞാൻതൊട്ടനാൾതൊട്ടിവൾമുലവലുതായ്
യോപമാനക്രമംഹാ
സന്നംപോത്താൽമണിച്ചതണിമലർമുകുളം
പമ്പരംപന്തുപിന്നെ
മിന്നുംപൊന്നുംകലപ്പൊങ്കലശമരിയൊരു
നത്തലക്കന്നുസാക്ഷാൽ
പൊന്നുംകുന്നോവമായിന്നലെയിനിയുമിതെ
ത്രക്കവൎദ്ധിക്കമോവാ! 42

(പ്രകാശം) ഞാൻ നിന്നോടൊന്നു ചോദിക്കട്ടെ.

കുഞ്ഞി— എന്തെങ്കിലും ചോദിക്കാമല്ലോ. ഈ വിശ്വാസത്തിന്റെ അവസ്ഥക്ക് അങ്ങിനെയല്ലേ വേണ്ടത്.

കോമര— വിധിതാൻ ഭാരതിയോടും
വിധുകലയോടും പുരാരിശിവയോടും
വിധിയൊടുയോജിപ്പൂമാ
വിധുമുഖി ഞാൻ നിന്നോടിന്നു ചൊന്നില്ലേ 48

കുഞ്ഞി— (പുഞ്ചിരിയോടുകൂടി) ഇതിനെന്താണ സംശയം. നമ്മുടെ ദേഹം രണ്ടാണെന്നു മാത്രമല്ലേയുള്ളു.

കോമര— നാങ്ങളിനി പരസ്പരം തമ്മിലുള്ള ഈ യോജിപ്പിന്റെ അവസ്ഥക്ക് നാം തന്നെ വേണം നിനക്ക സംബന്ധം. അതു നിനക്ക സമ്മതമാണോ?

കുഞ്ഞി— അല്ലോ, ഇവിടന്നിപ്പോൾ സംബന്ധമല്ലേ. അടിയനങ്ങിനെയാണ വിചാരിച്ചിരുന്നത്.

കോമര— സംബന്ധം തന്നെയാണെന്നു വെച്ചോളൂ. എങ്കിലും തറവാട്ടുകാരാരും അറിയാതെ കണ്ടല്ലേ ഇപ്പോൾ എന്റെ വരവ്.

കുഞ്ഞി— അതല്ലേയ്, അമ്മയും ചേച്ചിയും മറ്റും അറിഞ്ഞിട്ടുണ്ട്.

കോമര— അതുകൊണ്ടായില്ലല്ലോ, മറ്റക്കു വേണ്ടേ. നിങ്ങൾക്കൊക്കെ സമ്മതമാണെങ്കിൽ ഉടനെ തന്നെ കഴിച്ചു കളയാം.

കുഞ്ഞി— ഇവിടന്നങ്ങിനെയുറച്ചാൽ വളരെ സന്തോഷം. അടിയൻ ഇവിടത്തെ തന്നെ വിശ്വസിച്ചിരിക്കുന്നു.

കോമര—അങ്ങിനെ തന്നെ, നാം ഉറച്ചു. വേഗത്തിൽ അതിനു ശ്രമിച്ചുകൊള്ളാം.

വേലു—(പ്രവേശിച്ചിട്ടു) ചോട്ടിലാരേയും കാണാനില്ല. എഴുന്നള്ളത്തിനു നല്ല തരമാണു്.

കോമര—എന്നാൽ നീയീസാമാനങ്ങളെല്ലാം എടുക്കു.

വേലു—(സാമാനങ്ങൾ എടുക്കുന്നു)

കോമര—(വിചാരം)

വിണ്ണോർനാഥൻറെവീടിന്നൊരുവിലപിടിയാ
　　താക്കിടുംഢീക്കൊടിന്നീ
വണ്ണംശോഭിക്കുമിപ്പൊന്മണിയറയിലൊളി
　　ച്ചിപ്പൊൾഞാനിപ്രകാരം
കണ്ണിന്നാനന്ദസാരാമൃതലഹരിയതായ്
　　മിന്നുമിത്തന്വിയാളെ
തിണ്ണംപ്രാപിച്ചതോർത്താലൊരുസുകൃതവിശേ
　　ഷോദയംമേദുരംമേ　　44

പൊന്നോളംശോഭയുള്ളിപ്പുത്തറംതരളാ
　　പാംഗശൃംഗാരഹാസം
കുന്നോളംപോന്നകൊങ്കത്തടമധരമിളം
　　ചില്ലിനൽപ്പല്ലിതെല്ലാം
ഇന്നോളംപൊള്ളുപാർത്താസ്മരകടുകനലേ
　　റ്റുള്ളുടൻവെന്തുവെന്തീ
യെന്നോളംബുദ്ധിമുട്ടീട്ടിനിയൊരുവനുമി
　　ല്ലിത്രിലോകത്തിലോർത്താൽ　　45

(എന്നു കോമരനും വേലുവും പോയി)

കുന്തി—(കവച്ഛീയിന്മേൽ ഇരുന്നുംകൊണ്ടു) ഈ പിള്ളക്കൻ രാജാവിനെ വെച്ചുകൊണ്ടിരുന്നിട്ട് എന്താണ് കാൎ‌യ്യം. ഈ അഞ്ചു മാസത്തിനകത്തു പറയത്തക്കതായിട്ട് ഒന്നുംതന്നെ തന്നിട്ടില്ല.

പാരാതഞ്ഞൂറുരൂപക്കൊരുമണിപതക്കം
പത്തുനാനൂറുരൂപ-
ക്കീരാജൻനാത്തുമൂക്കുത്തികളിരിവതുവിൽ-
ക്കാശുകൊണ്ടോരതുല്യം
നൂറുംനൂറ്റമ്പതുംത്രപ്പയിലഴകെഴുമീ
മോതിരംരണ്ടുചൊല്പം
വൈരക്കല്ലുംഞെരുങ്ങിട്ടിവചിലതിവിടെ-
ത്തന്നവെന്നൊന്നുചൊല്ലാം. 46

എന്നോകഷ്ടമൊരെട്ടുരാത്രിയിടവി-
ട്ടിട്ടുംകരേത്രപയാ-
യിന്നോകട്ടെയതൊന്നുറപ്പികയതാ-
യഞ്ഞൂറെന്ന്യേപരം
എന്നിഷ്ടത്തിനുനല്കിയില്ലിവകൾവി-
ട്ടോത്താലതിക്രൂരനൃപൻ
തന്നിട്ടുള്ളുനിനക്കിലെന്തൊരുചിള്ളു-
ക്കാരണെകൊട്ടക്കാനഹോ! 47

നൃപാലൻമയങ്ങീടുമാറുള്ളകള്ള-
ക്കൃപാലംബലീലാവിലാസങ്ങളാലേ
കപാലംമറിക്കാമിനിക്കായവകൾ
ക്കൃപാലേശമെന്തിന്നുചിന്തുന്നുചിത്തേ. 48

സ്തനമൊട്ടുകൊതിച്ചനാട്ടിലുള്ള-
ജ്ജനമൊട്ടുക്കിനിവന്നിടുന്നമുമ്പേ
ധനമൊട്ടിവനോടുതട്ടണംകെ-
ന്നനമൊട്ടമ്പതുവിട്ടുവിസ്തിയാക്കി. 49

അതുട്ടുവേണ്ടില്ലവമ്പവൃതമടിയിലൊതാ
ളുറെനാൾചെന്നുമാന്തി-
ക്കോട്ടയെന്നാൽക്രമത്താലടിപുഴകിവീഴും
തിണ്ണമവ്വണ്ണമിപ്പോൾ
കൊട്ടേലിട്ടാട്ടിഞാനീയരചനടയനെ
ല്ലിപ്പടിച്ചോട്ടുകാട്ടി-
പ്പോട്ടെപോപ്പല്ലിതെന്നായൊട്ടുവിൽ വിട്ടവനെൻ
പഥ്യമിവിതമല്ലോ. 50

(അണിയറയിൽ) നാരായണ കിട്ടണാ, നാരായണ കിട്ടണാ-

കണ്ടതി—(കേട്ടിട്ട്) ഓ, ചെറിയ മുത്തശ്ശിയുടെ വരവാണ്. ഇതിനെ കാലത്തു കണ്ടാലന്നു കഞ്ഞി കിട്ടില്ല. ഇതിന്റെ ആകൃതിയോ പ്രകൃതിയോ അധികം വിശേഷമെന്നു സംശയമാണ്. രണ്ടും തകൃതിതന്നെ-

കൊന്ത്രമ്പല്ലൊക്കവുമ്പൻതലയിറകൊരുകൊ-
ക്രക്ഷമച്ചെങ്ങലത്താ-
പ്പന്തൾള്ളാലിചാരപ്പണികൾമുഴുത്ത-
ഫണൽകൂനൽക്കണ്ടട്ട്
ചന്തിത്താഴത്തുടപ്പിനടവടിവടിനൽ
കൊട്ടുകാലീരവേശ്യാ

തന്റെച്ചൊല്ലിവകക്കൊപ്പടയചെറിയമു
    തള്ളിയത്ത്യുഗ്രമൂർത്തി. 51

വലിയ മൂത്തള്ളിയെ വിചാരിച്ചാൽ ഇതു കുറെ ഭേദമാണ്.

ബപ്പിത്തംവാശിവാൽക്യമൊരുപകടവാ-
    ക്കേറാമ്പറാംമേറുക്കി-
ച്ചപ്പുംശെമ്പുങ്ങൾ ചപ്രത്തലവിറചെരചീ-
    കണ്ണുവാവട്ടിവച്ചി
അപ്പകാൽമണ്ണുമോന്തമ്പ്ലാതമറുമ്പരട്ട-
    ച്ചീഷ്യമെയ്യ്മെഫാകാ-
മല്ലാന്തിത്ത്യാളിയൊത്തിവരണവലിയമു-
    തള്ളിവല്ലാത്തതാണേ! 52

(അനന്തരം ചെറിയമൂത്തള്ളി പ്രവേശിക്കുന്നു)

ചെറിയ—എടി കുഞ്ഞികുത്തി, ഇഞ്ഞോതാഞ്ഞാണ്ടി വാടി പെണ്ണേ, നീ യെന്താണ്ടി നേരം ഉച്ചയായിട്ടും കുളിക്കാണ്ടു മാളിമ്പുറത്തമ്മയായിരിക്കണത്. നെന്റെ തോന്ന്യാസം കൊറെ ഏറുണലോ—ഇഞ്ഞോത്തു വാ; നിണക്കിന്ന തല്ലിന്റെ ഏമേന്തമാണ്.

കുഞ്ഞി—(അടുത്തു ചെല്ലുന്നു.)

ചെറിയ—എന്താണ്ടി ഇത്രനേരം ഇതിന്റെ മോളിൽ ചെയ്തത്—നിണക്ക് താഴത്തുവന്ന് വല്ല പണിയെടുത്താൽ കയ്യിമ്മലെ വള ഊരിപ്പോവോ? ഇത്ര അശ്രീകരം കെട്ടത് ഇവിടെവന്നു തീർന്നുലോ!! കാറാന്ന് ഈ തറവാട്ടിൽ കുത്തം പിടിക്കാത്തത്? ഇതിനെ എത്ര

ശകാരിച്ചാലും ഒരു പലോല്യ- ഇതാ ഇതൊരു നാണം കൂടാണ്ട് ഒരു നത്തിനെപ്പോലെ ഇളിച്ചു നിക്കണു- ഈ ചൂലിന്റെ എട്ടിക്ക് ഈ വടികൊണ്ടൊന്നു കൊടുത്തെങ്കിലോ-

കുന്തി — (വിചാരം)

ഇതിന്റെനാക്കൽക്കൂടെമായവജ്രു-
മതിന്റെപൊട്ടോ വിഷവൃക്ഷമൊട്ടോ
ഞാതിക്രമംചാക്കിത്തകേൾക്കവയ്യ
മുത്തുകിചാവില്ല്യമൻമറന്നോ? 53

ചെറിയ — എന്താണ്ടി നീയ്യു മിണ്ടാണ്ടെ നിക്കണ്. പോ, വേഗംപോയി കുളിച്ചുവാ.

(എന്നു രണ്ടുപേരും പോയി)

* * * * * * *

എന്നുത്തിക്കോറന്മൂരാംതടവിനധരണീ
പാലനല്ലെങ്കിലാഢ്യൻ
നമ്പൂരിപ്പാടതല്ലാതണയുകിലൊരുന-
മ്പൂരി സമ്പത്തുവേണം
അമ്പോടല്ലെങ്കിലുദ്യോഗമൊടെഴുമൊരുവൻ
തള്ളമാരിപ്രകാരം
മുമ്പേതന്നേവിചാരിച്ചതുമൊരുമഹാ
കന്നാകംകലാശം. 54

മിന്നുംമാണിക്യദീപംപുതുമതിമുതിരാൻ
തൈലമോലുംവിളക്കാ

ണെന്നോർത്തുതിടിനാനപ്പൊഴുളുപൊടിയക-
    ന്നൊന്നുകൂടിത്തെളിഞ്ഞു
ന്നന്നേരത്തങ്ങുള്ളഷാചിത്രചികല-
    ന്നാനനംതാഴ്ത്തി നാണി-
ച്ചെന്നൊരു കൈവിട്ടുപോയ്നി ന്നുമറവിൽമന്നി
    ശ്രീകവാടേനവോഢാ. 55

ശൃംഗാരസാരമൊഴുകീമിഴിരണ്ടിലുംത-
ച്ഛൃംഗാരതന്നിൽമുഴുകീമനമാശുമസ്യം
ഇങ്ങാക്കതാണെന്നമഴകീമകരന്ദമിപ്പോൾ
മങ്ങാതെകണ്ണുകഴകീടണമെന്നുകാമൻ 56

ധാത്രിക്കുമൽതിലകമാസ്ഥിലസന്നപൊൻപൂ-
ഗാത്രിക്കുനല്ലൂനവയൌവനകാലമായി
കീർത്തിക്കുകീഴമരിയാമകൾപോലൊരാളു
രാത്രിക്കുവെണ്ണമതിയെന്നതുവിന്നുവേണ്ടു. 57

മുട്ടോളമായിതലമുംതെരമൊത്തതാണാൾ
മൊട്ടോളമായിമുലയുംതനവുംമിനങ്ങി
കട്ടോളമൊത്തുപുരികംപുരുഹൂതധന്വ
ത്തട്ടോളമെത്തിമകൾതൻപുകളുത്രപൊങ്ങി. 58

    ഉരുണ്ടുനന്നായ്മുലനീണ്ടിരുണ്ടു
    ചുരുണ്ടുപിന്നെത്തലമോടിയൊക്കെ
    വരേണ്ടതെല്ലാമിഹവന്നുപെണ്ണു
    തിരണ്ടുതീണ്ടാരിയുടങ്ങിയല്ലോ. 59

    പാരംചടച്ചുനടുമംഗിയൊടുംനിതംബ
    ഭാരംതടിച്ചുഘനമാൾക്കിലൊരാകയായി

മാരൻചൊടിച്ചുമലരമ്പതയച്ചുമത്ത്യ-
ന്മാരുചെടിച്ചുമകളാംഗകരാക്ഷിമൂലം. 60

ഭത്താവില്ലിവിടെപ്പാപീ ശതായുരിതിഹേസഖേ!
മതിയായപഴഞ്ചൊല്ലുണ്ടതാവനൊണ്ടസംഗതി. 61

ചൊല്ലൊത്തുംതൃക്കാക്കര
യപ്പൻതാന്തന്നെവേണമെന്നാണ്
താല്പയ്യംമമചിത്തേ
പാപ്പീ! നിൻപക്ഷമോറമെന്താണ്? 62

കണ്ണകഠംചീമ്പിശപാസം
തിണ്ണംപൊവാത്തമട്ടിലിവണ്ണം
പൊണ്ണചിരിച്ചുചിരിച്ചോത
പെണ്ണാകല്ലേചൊന്നതിന്നേരം. 63

ക്ഷുരമാൽക്കതപോലി
സ്ഥാനത്താക്കാമർവന്നുകൂടീടിൽ
ആസനവുംപായയുമി-
ല്ലാസകലംകൂടിനല്ലകൃത്തായി. 64

ഇതൃക്കാക്കരയപ്പനെന്നപലരും
വണ്ണിച്ചുവണ്ണിച്ചുലോ-
കത്തിൽക്കേട്ടുതുടങ്ങിനന്നൊവമ്മരെ-
പ്പണ്ടെക്കപക്ഷണ്ടതാം
ഇത്രേചന്റിട്ടുവെന്നുണ്ടുകിഴവ-
പ്പാരായിരിക്കുന്നിതാ
പത്താ:സംശയമൊന്നില്ലംതിരുവയ-
ന്ന്യൂറിട്ടേമാറാംഗ്രഹം. 65

ഉ൭ശാമ്പിവാരർതൻേറയു മാശയംകേട്ടതില്ലയോ
മോശംമോശമിവക്കെള്ളാരാശാൻതാനംസേസേമിര. 66

നലമൊടുകേഠംകണമാററി
കംലെഴുപ്പിൽത്തമ്പുരാനതായീടിൽ
പലഗുണങ്ങളെരാമിവിടെ
ച്ചിലവിനകിട്ടുംധനങ്ങഠധാരാളം. 67

ബ്രാഹ്മാവിയിവരെത്തീത്തനങ്ങളെന്നുവിടെയുള്ളതോ (ര്തമ.
ചെമ്മേശീമയിൽനിന്നിന്നസമ്മോദാൽസംഗ്രഹിച്ച

അതുവേണ്ടവിടെക്കരാശ്ശുമാരു
ണതിരാഗത്തൊടുകണ്ടുമ്മന്നിതാനീം
അതിലൊന്നിതുമെന്നഭാഷയാകും
പ്രതിപത്തിക്കറവായിവന്നപോകം. 69

മാമകപക്ഷംചൊല്ലാ
മാമെങ്കിൽസ്വീകരിപ്പനെല്ലാരും
കോമളനാകിയകുഞ്ഞി
ക്കോമനമതിയേകടന്നപോകട്ടെ. 70

പ്രഛന്നപാണ്ഡവം.

നാടകം.

വില്ലൂരൽപൊട്ടിച്ചുവേട്ടോരവനിജയെ ഹരി
    ച്ചോനെ വെന്നൊന്നുകൂടി
ത്തൻകൊട്ടേക്കുപസിച്ചിട്ടങ്ങിനഭഗവാൻ
    ജാനകീജാനിരാമൻ
തൃക്കണ്ണിൻകോണിലോലുംകരുണയൊടൊരുനോ
    ക്കിന്നനോക്കിക്കടാക്ഷി-
ച്ചുൾക്കൊള്ളുംമാലൊഴിച്ചുങ്ങടനവപരിഭവാ
    ന്നാൾക്കാരോഗ്യംതരട്ടേ. 1

അത്രതന്നെയുമല്ല,

ചീത്തോലുംഗംഗചീറുംഫണിചിടയിലിളം
    തിങ്കൾചിറുംപുലിക്ക-
ള്ളാത്തോലുംശൂലഖണ്ഡാമയവരമഴമാൻ
    ഭിണ്ഡിപാലംകപാലം
മെത്തോലുംഭൂതിഭൂഷാദികളിവകളൊടും
    പോരപ്പോതീശനാക
ത്താത്തോലുംവേണമമ്മോതിരിവിലസണമെ
    ന്നാൾക്കുള്ളെൻമക്കളോടും. 2

ഇതു മാത്രമല്ല,

പാരാതെരണ്ടുപൊൻപ്പൂവടയിൽനടുവിൽപ്പു
ലത്തടംപിന്നെമേളിൽ
പോരാട്ടംരണ്ടുപ്പൂമൊട്ടതിന്നുപരിലസൽ
പല്ലവത്തല്ലിവണ്ണം
താരുണ്യത്തള്ളൽകൈക്കൊണ്ടുണരുചിയൊടോ
സ്ഥാണുമേൽപ്പൂററിമിന്നും
കാരുണ്യോല്ലാസലിപ്ത്യാഞ്ചിതകനകലതേ!
ദേഹിമേദേഹസൌഖ്യം 3

ഇതുമാത്രമല്ല,

മുന്നൂറുകൊട്ടമലർനല്ലവിലെന്നിതൊക്ക
ത്തിന്നൂറുമുഠക്കളുകമാക്കടവദ്ധ്വിയാട്ടി
ന്നൂന്ദനൻറപ്പൂവ്വടകനിത്തുകിതച്ചുമണ്ടി
വന്നെൻറമുമ്പിൽവിലസീടലസീടൊലാനീ 4

ഇത്ര തന്നെ പോരാ,

പയ്യെപ്പൈപ്പക്കട്ടിതന്നെപ്പുരിചിന്നൊടുപിടി
ച്ചൂന്തിനീക്കീട്ടുമുള്ള
പ്പുയ്യിൻകാൽക്കുടന്നത്തിട്ടുകിടവിടവിടെ
ത്താൻ പറ്റുകൊത്തലോടി
ത്ത്യാറായ്മുട്ടുകത്തിത്തലനമുഖമുഖ
ത്തിച്ചുരുണ്ടുംനറുംപാ-
ലയ്യാമുട്ടിക്കടിക്കംപൊള്ളുപശിള്ളുപമം
കേവലംമേവലംബം 5

ഇത്രമാത്രവുമല്ല,

മരതംഗീഭവിതാനംമെഴുതുവരനും
    മാന്യനാകംപിതാവും
മാതാവുംമാമലപ്പെൺകൊടിയുടയൊരു
    കണ്ണനംകണ്ണനംമേ
ആതങ്കംവിട്ടനേകംകൃതികൾതൽകൃതിപാ
    ടീടുവാൻതാങ്ങിടട്ടെ
ചേതംചേരാനവർക്കുള്ളതുണ്ണമിവനോ
    തെല്ലതൊന്നല്പതാനം   6

(നാട്യാന്തത്തിൽ സൂത്രധാരൻ പ്രവേശിക്കുന്നു)

സൂത്ര— ബിംബാനിഭാധരി!ഭീമക
ന്യംബിനി!ഉട്ടൽകുമാരിസുകുമാരി!
    അംബ!ചലാചലനാശിനി!
കംബുഗളേ!കൈതൊഴുന്നപദയുഗളേ   7

(വിളക്കത്തേക്കു നോക്കീട്ട്) വിളക്കു കെട്ടുപോയല്ലോ! കാറ്റു വല്ലാതെ വീശുന്നു.

വല്ലോർക്കാൻതന്നെദൃഷ്ടിചകമുഖകരിനേൽ
    കണ്ടുകക്രൂരമേറ
അല്ലോക്കത്താൻതകർത്തങ്ങിളകിമരമിയ
    ന്നങ്ങുമിങ്ങുംചരിക്കും
മെല്ലാക്കംകാഴ്ചയിൽകണ്ടറിയുകകഴിയാ
    താമ്പ്രദാൾഭ്രുതഭീമ
അല്ലംക്കുമ്പാ!ജയിക്കുന്നിതുജഗദഖിലേഭൽ
    കൾന്നിസ്ക്കർഷയോടും   8

അവ്വ, കാററു കുറഞ്ഞു; വിളക്ക നല്ലവണ്ണം തെളി ഞ്ഞു. (നാലുപുറത്തും നോക്കീട്ട്)

തെളിവൊടതിതവൈരാണി
ക്കളമെഴമീശോത്സവങ്ങളംകണ്ടിടുവാൻ
വിളിപ്പെട്ടമീവിദ്വാന്മാ
രിളകിവിളങ്ങുംസഭസ്സ്യത്സ്ഥലമഹോ!! 9

എന്നുടെകോപ്പൊന്നിവരുടെ
മുന്നിടമതിലൊന്നുകാട്ടിയെന്നാകിൽ
ഇന്നുടനിവർസമ്മാനം
തിന്നിടുമതിനാലെനിക്കസന്മാനം 10

(ഉത്സാഹത്തോടുകൂടി)

അയ്യാരങ്ങമിഴാവടിപ്പൂഴകിൽന
ന്ന്യാന്മാരായന്മക
ക്കയ്യോരോന്നതകത്തിട്ടന്നിടയിലാര്
നങ്ങ്യാരരംഗാന്തരേ
പയ്യെക്കൈമണികൊട്ടിമുണ്ടതിലിരു
ന്നകിത്തച്ചല്ലുന്നതു
ണ്ടയ്യോ!കേൾക്കിലറച്ചുളപ്പമതിതി
ന്നംഗത്തിലൊന്നാണപോൽ 11

വട്ടളംപെരിയതാളഗൃംഗതകിൽ
കാളമാത്തിമിലകാഹളം
മദ്ദളംമുരളിവേണുവീണകളി
ടെയ്ക്കുശംഖുകളിടയ്ക്കുകൾ

കത്തിളുംകഴലിവററവെച്ചുപൊടി
പാററീടണംതിഷൊകട്ടരം_
ഗത്തളത്തിലിവർശേഷമൊക്കെനിര
സിച്ചെഴുന്നിളുതസിച്ചഹോ 12

(ഗണിയറയിലേക്ക നോക്കീട്ട്) ഹേ, ഹേ, ഇവിടെ വന്നു, ഇവിടെ വരു.

നടി—(വന്നിട്ട്)ഇതാ ഞാൻ വന്നിരിക്കുന്നു. അങ്ങുന്നു എന്തിനാണെന്നെ വിളിച്ചത്?

സൂ—മറെറാന്നുമല്ലമഹിമാവെഴുമിസ്സദസ്സിൽ
പാറുന്നതാകിയൊരുനാടകമാടിടേണം
തെററിന്നശേഷമണിയാത്തതിലൊന്നുവേണം
തെറെറാന്നുവേണമതിനാണതിനേറുവേണ്ടു 13
പ്രാണാവസാനമതിൽമുമ്പൊരുദിക്കിൽവെച്ചു
ചേണാർന്നനമ്മുടെയവിദ്യകൾവിദ്യമാരേ!
കാണിച്ചുകാട്ടണമതെങ്കിലതിസ്സദസ്സി
ലാണൊന്നുവേണ്ടതിളുപോലെസമാജമുണ്ടോ? 14
മലയാളികൾക്കരസമേററമേകുവാൻ
മലയാളഭാഷയതിലുള്ളനാടകം
മലയാതെനീപറകനല്ലതൊന്നുപൊൻ
മലയാളയെതിർത്ത മുലയായനായികേ! 15
കന്നാമതക്കവിതസജ്ജനതായിടേണം
തന്നാടകേനവരസങ്ങളുമൊത്തിടേണം
നന്ദ്യാനവീനതമൊകണമാകമാന
മൊന്നാന്തരത്തിലതിമേത്തരമായിടേണം. 16

നാടകമീവിധമൊന്നീ
നാടകമതിലേതുചൊല്ലൂ ശുകവചനേ!
നാടകമോതുകയല്ലോ-
നാട്യകലാപാടവമതിപടലേ! 17

നടി—ഈ കാര്യത്തിൽ ഞാനെന്താണു പറയേണ്ടതു? അങ്ങുന്നു തന്നെ നിശ്ചയിച്ചു കല്പിച്ചാൽ മതി.

സൂത്ര—ഞാൻ ഒന്നു നിശ്ചയിച്ചിട്ടുണ്ടു്. അതായാൽ മതിയോ?

നടി—ഏതാണെന്നറിയാതെ ഞാൻ എങ്ങിനെയാണെന്റെ അഭിപ്രായം പറയുന്നതു്?

സൂത്ര— എന്നാൽഞാൻപറയാംകേട്ടാലും
നന്നായ്ക്കേട്ടാലുമിന്നതം
ചൊന്നാലുംചൊല്ലേഴുന്നോരു
പൊന്നാളികമലക്കണ്ണേ! 18

അച്ഛൻസൽക്കവിസുവെണ്മണിയായിടുന്നോ-
രച്ഛൻവെണ്മണിമഹൻമഹനീയശീലൻ
സ്വച്ഛന്ദമോർത്തുകൃതിചെയ്തമകാവ്യമെല്ലാ-
പ്രച്ഛന്നപാണ്ഡവമതാണതുതാനതോർത്താൽ 19

അനവധിയനവധികേരള
ഭാഷാനാടകങ്ങളുള്ളവയിൽ
ഇനിയൊന്നില്ലിതിൽമുമ്പായ്
മിന്നമിന്നസംമിളിതലക്ഷ്മിമിളിതരസം 20

അതുകൊണ്ടതുതന്നെവേണമെന്നോൻ
മതികൊണ്ടിങ്ങിനെനിശ്ചയിച്ചുനിന്റെ—

മതമങ്ങിനെയല്ലയെന്നിതോ, സ-
മ്മതമിങ്ങുമെത്രാക്ഷി! മാറുവാനും ൨൧

നടി — അല്ലാ, വെണ്മണി മഹൻനമ്പൂതിരിപ്പാട്ടിലേക്കു കവിതയുണ്ടോ?

സൂത്ര — കഷ്ടം, കഷ്ടം.

കോടക്കാർവേണി! കേളിത്ത-
ച്ചോടാണോ ഹന്ത നിൻകഥ
പ്രൌഢസൽക്കവിയാണിന്നി-
ക്കേടകന്നാഖ്യസന്മതൻ ൨൨

നടി — ഏയ്, ഞാനങ്ങിനെയാണെന്നല്ല. എന്നാൽ ഒരപ്പനും മകനും ഇരിക്കുമ്പോൾ കവിതയ്ക്കു് ആരാണു മുമ്പൻ?

സൂത്ര — അങ്ങിനെ ചോദിക്കരുതു്.

കണ്ടിക്കാർകബരീഭരേ! കളലസ-
ന്മാധുര്യമുള്ളതാകിൽ
ഞണ്ടക്കട്ടയിലൊന്നു രണ്ടുമറിയാൾ
പൊട്ടിച്ചുവെച്ചിട്ടതിൽ
രണ്ടും കൂട്ടുകിൽ നല്ലതേതിതി കട-
ന്നാരന്തു ചോദിക്കുമാ-
റുണ്ടോ കേളതുപോലെയാണു കവിത-
ശ്ശിരണ്ടുപേരും പ്രിയേ! ൨൩

അതുകൊണ്ടു ഒട്ടും തന്നെ സംശയിപ്പാനില്ല.

വാണീവൈഭവമേറിടുന്നസുമഹാ-
നാകും മഹൻവെണ്മണി

ക്ഷോണീനിൎഝരനിഷ്ഠിതംസുലളിതം
　　മാധുൎയ്യവീൎയ്യാന്വിതം
എന്നീശാബ്ദമുഖി! നല്ലരസമു
　　ണ്ടൊന്നിങ്ങതാടീരണം
താനീടാതെവെളുത്തതാക്കിടുവതാ
　　ണിന്നാടകംനാടകം　　24

നടി — കഷ്ടമോ, അങ്ങിനെതന്നെ ആവാമല്ലൊ. എങ്കിലും ഞാൻ ഒന്നുകൂടി ചോദിക്കട്ടെ. അച്ഛൻ നമ്പൂതിരിപ്പാട്ടിലെ കവിതകളും പലതും ഞാൻ കേട്ടിട്ടുണ്ട്. ഇദ്ദേഹത്തിന്റെ ഒന്നും കേട്ടിട്ടില്ല.

സുലളിതമധുരാൎത്ഥശയ്യ പിന്നെ
സ്സുഖമതയെന്നിവകൊണ്ടുമുണ്ടുപൂൎണ്ണം
ഇലതവെച്ചമതെന്നറപ്പിനിക്കൊ
ന്നലഘുമതേ! തവവാക്കതൊന്നുതന്നെ　　25

ധാരാളമായ്ധവളത്തമഹാൻമഹാനും
ആരാളമുന്നതകുലമഹലമൊട്ടുകൂടി
ഓരോന്നതിക്ഷമൊരുത്തൻകൃതിയൊക്കെനന്നാ
ന്നെന്നീടുമോ? ചിന്തിതിടക്കിഹചിത്തയാമേ?　　26

നൃ — എന്താണായതിനിന്നു സംശയമഹോ
　　തീൎത്താൽവെടപ്പാകുമ
ന്നെന്തസ്സാരസ്യമാണെന്നിമഹാൻ
　　നമ്പൂതിരിപ്പാടിന്
ചന്തക്കേടുകളാരോമക്കളിൽപിന്നെയുമോ?
　　ചിത്രംസുധാരശ്മിതൻ

ചിന്തുംശോകങ്ങൾചിലപ്പോൾനല്ലവിഷമായ്
വന്നീടുമോവല്ലഭേ ! 27

നടി— എന്നാൽ പ്രദ്യുമ്നാഭ്യുദയം തന്നെ ആട്ടേ, സംശയിപ്പാനില്ല. ഞാൻ പോയി വേണ്ട ഒരുക്കങ്ങളെല്ലാം ചെയ്തു ആട്ടക്കാരെ കൂട്ടിക്കൊണ്ടു വരാം.

സൂത്ര— അങ്ങിനെയാകട്ടെ.

നടി— (പോയി)

സൂത്ര— (നാലുപുറത്തും നോക്കീട്ട്) ഈ വസന്തവിലാസം വിശേഷം തന്നെ.

ആമോദത്തോടനേകവൃക്ഷലതികാ
ജാലങ്ങൾമാലറ്റുപൊൻ
പൂമൊട്ടിട്ടുസുഗന്ധിയോടുപൂത്തതായ്
പൂത്തുംതളിർത്തുംപരം
ആമോദംമനതാരിൽവന്നണയുമ
പൂർണ്ണം വിളങ്ങീടുമി
കാമോദ്ദീപനകാലകാന്തികളെല്ലാം
കണ്ണുകൾ വന്നീടുമേ. 28

ഇതുമാത്രമല്ല,

രസംതിങ്ങുംതെല്ലുപ്പൂത്തമലരിളകാറ്റുകൾസുധാ
രസംതൂകുംചന്ദ്രപ്രഭകളിവകൊണ്ടേറെവിലസി
ത്രിസന്ധ്യാശോഭംമുനികളെയുമമ്പിച്ചെഴുമതീ
വസന്തംവർണ്ണിപ്പാൻസുരഗുരുവുംപോരഗുരുവും 29
ചിത്രംവസുന്ധരയിതിങ്ങലെഴുംനരന്മാർ
വൃത്തംവസന്തതിലകത്തിലിതിങ്ങലെന്തോ

കത്തിച്ചിടുംകരളനംഗനതല്പമുത്തം
തത്തിച്ചുടൻതന്നമത്തകിടകംമറിക്കും 30

അത്രതന്നെയുമല്ല.

പാടുന്നുപഞ്ചമത്തിൽപരഭൃതമളിയ
ങ്ങൊരുപാടുന്നുരശാലി
ച്ചീടുന്നുചന്ദ്രദീപംചുവസുജനാനട
ന്മാർതിരശ്ശീലനീക്കി
ആടുന്നുസംഘോഘനാളികളഥമലർമൊ
ട്ടമ്പനാംനട്ടുവൻകൊ
ണ്ടാടുന്നുവനാന്തത്തിട്ടുഴൽമധുമധുര
ക്കാററിനാലാറാടിടുന്നു 31

അത്രതന്നെയുമല്ല,

മായംകൂടാതെകൂടുന്നൊരുമലർവനിതാ
മാനിതാരാമമോടും
കായശ്രീശോഭതേടുംസുമശരമൂനകാ
വസ്ഥചന്ദ്രാസ്യയായോടും
കായാമ്പൂകാന്തിയോടുംമധുപമധുരവേ
ണുസ്വനാദ്യങ്ങളോടും
ന്യായത്തോടുംവിളങ്ങുന്നിതുമഹിമയൊടും
മാധവൻബാധയെന്യേ 32

ഇനി ഞാൻ വേറെ കാര്യം നടത്താൻ ശ്രമിക്കട്ടെ

(എന്നു പോയി)

പ്രസ്താവന.

(അനന്തരം ദ്വാരകയിൽ ശ്രീകൃഷ്ണനും ബലഭദ്രനും നമ്പൂ ബ്രാഹ്മണനും പ്രവേശിക്കുന്നു)

ബലഭദ്രൻ—രാഗദ്വേഷവിഹീനരായൊരു ഭവാ-
ന്മാരെങ്ങുനിന്നാണിതീ
നാഗദ്വേഷിരഥാലയത്തിലെഴുന്ന-
ള്ളീടുന്നു കേട്ടെന്നിയെ
യോഗംകൂടിയ ഭൃത്യനിങ്ങളെമുദാ
ഞങ്ങൾക്കു കാണ്മാൻമഹാ-
ഭാഗംവന്നതുനല്ലൊരൈശ്വര്യമമാ-
ണേതാണ്ടതെന്താകിലും 88

കൃഷ്ണൻ—പരിചിനൊടു ഭവാന്മാർക്കുള്ളതുംകൊല്ലൊടിക്കി
ല്പുരമതിലൊരിണക്കംവെണ്ണമ്മലംസമ്മലം
പരമിഹ യദുവംശശ്രേഷ്ഠമായ്ത്തീർന്നു, ഞങ്ങൾ-
ക്കൊരുതരമിതിലേറെപ്പാർക്കിലെന്തിന്നിവേറെ

മംഗലത്തുനമ്പൂതിരി—

ധന്യശ്രീധർമ്മജന്മാദികളൊടുമൊരുമി-
ച്ചിന്ദ്രനാളുംവനാന്തം
തന്നിൽച്ചീർത്തോരുസൌഖ്യത്തിനുകുറവുവരു-
ത്തങ്ങഹോ ഞങ്ങൾ വാണു
ന്നിന്നിച്ചാർപാണ്ഡവന്മാരിളകൊഴുതതിനാൽ
ഞങ്ങളും വൻകാടുവിട്ടി-
ങ്ങൊന്നിച്ചുനാട്ടിലേയ്ക്കായവരവർതിരിയെ-
പ്പോന്നു കേൾക്കുന്നതെങ്ങി. 89

ബല — പാണ്ഡവന്മാരിപ്പോൾ ഭിന്നിപ്പാൻ എന്താണു
സംഗതി? എന്തെങ്കിലുമാവട്ടെ.

ധന്യമഹാബ്രാഹ്മണരാ–
കുന്നമഹാന്മാർകളായനിങ്ങളുടെ
സന്ദർശനമതുകൊണ്ടി–
ങ്ങിന്നുമഹാസുദിനമെന്നുവന്നുദൃഢം. ൩൬

ഞാൻ നിങ്ങളോടു വളരെയൊന്നും ഇപ്പോൾ സം
സാരിക്കുന്നില്ല. എന്തെന്നാൽ—

ഉള്ളിലാക്കംപടി യുണ്ടവനൊരടകി–
ട്ടാണതിട്ടുമുണ്ണാതെക–
ണ്ടുള്ളാനങ്ങിലപിട്ടിടാതുമുഴല്ലു–
രാകുന്നചെന്നിങ്ങിനെ
കള്ളംവിട്ടുകഥിച്ചിടുന്നവിധമാ–
ണിപ്പോളതിനാൽമു–
ള്ളിലാതാക്കശലതങ്ങളെവളരെ–
ച്ചൊല്ലുന്നതില്ലിന്നുഞാൻ. ൩൭

ഉഴനംചെയ്യാറന്നായാതെപോയതുസുഖം
കൈകൊണ്ടുമാദ്ധ്യന്ദിന–
സ്നാനംചെയ്യശനംകഴിപ്പിനഴകിൽ
സംലാപമെല്ലാമിനി
ആനന്ദത്തൊടുപിന്നെയാംമമകഴി
ച്ചേന്നുണ്ണ്യതിൻക്ഷീണമീ
ഞാനല്പംനേടുനിൽത്തിടട്ടെ സഹജൻ
നില്ലുംസഹായത്തിന്. ൩൮

ബാലകൃഷ്ണ!മടിയാതെലൌകികം
പോലവിപ്രരുടെഭക്ഷണാദികൾ
മാലകന്നിഹകഴിച്ചുകൂട്ടുകെ-
ന്നാലയംപ്രതി,ഗമിച്ചിടുന്നഞാൻ. ३९

(എന്നു ബലഭദ്രൻ പോയി)

കൃഷ്ണൻ — ജ്യേഷ്ഠന്റെ കഥയൊക്കെ ഇത്രയേ ഉള്ളൂ. പാണ്ഡവന്മാരുടെ വർത്തമാനമൊന്നും വിസ്തരിച്ചു ചോദിപ്പാനിടയില്ല. അപ്പോഴേക്കും പോകുവാൻ പരിഭ്രമമായി. ദുര്യോധനാദികളുടെ വല്ല വർത്തമാനമാണെങ്കിൽ എന്തു നിഷ്കർഷയാണ്!

ഏറോതിടുന്നതല്ലേ കൗരവകൾപറവാൻ
പാണ്ഡവരൊക്കൊട്ടുമില്ലേ
നേരോർത്താൽഞാനുമപേക്ഷാണ്ടാപകടകപട-
കശ്മലതൊപൊള്ളതല്ലേ
പാരാതെന്നാലുമെൻജ്യേഷ്ഠനും, തിരുമനമ-
ന്ധാത്മജന്മാരിലല്ലേ
ചേരാൻപാടുള്ള മല്ലേറിടുമവനായിടെ-
ട്ടിഷ്ണനാംശിഷ്യനല്ലേ. ४०

വൃത്തം — കാരണമായൊന്നരസ്സൂത്രതരമതിമാ-
ന്മാർക്കുമന്യർക്കുമെന്നാ-
ല്ലോരോരോപക്ഷപാതാദികൾജഗതിജനി-
ച്ചോർക്ക ചീർക്കുന്നതല്ലേ?
പാരംതൽകാര്യമെല്ലാംപരിചൊടുപറയേ-
ണ്ടമ്മയെത്തല്ലിയാലും

പാരാസ്ത്രന്നാകയില്ലേ പരമസ്തുകന്തി-
ക്കാണ്ടഹോരണ്ടുപക്ഷം. 41

ആട്ടേ, അതെല്ലാമിരിക്കട്ടേ-

ഇന്നീലോകരിരിപ്പതുംപരിസരം
തന്നിൽപോന്നിൽപതും
നന്നീലൌകികമോക്കിലെന്തുകഥയാ-
ണൊട്ടല്ലകഷ്ടംവിഭോ!
നാട്യാലോകപതേ!നിരാമയമിതു-
നാല്പംമടിച്ചീവിധം
നിന്നാലോശരിയല്ലവല്ലവതമെ-
ന്താണിന്നകാണില്ലയോ. 42

കൃഷ്ണൻ—ആട്ടേ, ഇതുന്നതകൊള്ളാം. (ഇരിക്കുന്നു) നിങ്ങൾ പാണ്ഡവന്മാരെ വേർവിട്ടു പോരുവാൻ കാരണമെന്താണ്? വർത്തമാനമൊക്കെ കേൾക്കട്ടേ-

വൃമംഗലം—

വിരിഞ്ഞീടുംമോദാൽവിരവിനൊടുവിശപ്രമുഴ്വനം
നിറഞ്ഞീടുംനിത്യൻ നിരതിശയനാംനിന്തിരുവടി
അറിഞ്ഞീടാതെന്തൊന്നവനിയിലതീതങ്ങളഖിലം
പറഞ്ഞീടുന്നൊന്തിന്നതുകിലതോഹോ! പറയുവൻ. 43

ധാർമ്മികതാമുഖസൽഗുണങ്ങളാൽ
സാമ്യമററവർ ധർമ്മജാതികൾ
കാമ്യകാടവിയിലാണഹോ!ജഗൽ-
കാമ്യകായ!നിവസിപ്പതിപ്പൊഴം. 44

കൃഷ്ണൻ—പുഞ്ചിരിയോടുകൂടി)

ത്തനീക്കാമ്യഫലങ്ങളിന്നവിടെയു
ണ്ടെന്നല്ലേ ചോദിച്ചതാ
മാഹിസ്സുണ്ടൊരുമാനവേന്ദ്രനെവിടെ .
ല്ലോയെന്നതായല്ലയോ?
ആനക്കാൎയ്യമുരച്ചിടുന്നസമയം
കൊള്ളാമതിന്നുത്തരം
ചേനക്കാൎയ്യമുരച്ചിടുന്നവിധമാ
യങ്ങെപ്രസംഗംപരം 45

പൂമംഗലം—(വിചാരം) ഇതെന്തു കഥയാണ് ഇദ്ദേഹം അരുളിച്ചെയ്യുന്നത്. (പരിഭ്രമം നടിക്കുന്നു)

തൈക്കുന്നത്തുകിത്തൻ—

ഇന്നമ്പൂരിപറഞ്ഞതിൻപൊരുളറി
ഞ്ഞില്ലെന്നാട്യത്തോടെ
നീനമ്മോക്തികളെന്തിനോറമതമേ!
ചെയ്യുന്നതത്യംഗതേ!
ഉവാംവിട്ടൊരുകാമ്യകായമൊഴിയി
ന്നങ്ങേ സംബുദ്ധിയാണ്

കൃഷ്ണൻ—എന്നാമിക്കഥയോർത്തതില്ലശരി
തന്നോതെറ്റുതന്നോമമ. 46

എന്തിനാണ് എന്നോടിങ്ങിനെ ശംഗി പറയുന്നത്?

നേരിട്ടനല്ലൊരുമുഖസ്തുതിതട്ടവാനീ
പ്ലാരെട്ടമാറിപ്പമിളാസുരരെക്കണക്കെ
വേറിട്ടതില്ലൊരുവരും മതിയാക്കിടേണ്ടേ
കേറട്ടെമേനിയഥമോളുവനാട്ടെയട്ടെ 47

വൃദ്ധം— സ്വാമിൻമുഖസ്തുതിയതല്ല ചരാചരാന്ത
ര്യാമിൻ! ഭവാനഖിലമങ്ങറിയാമതല്ലോ

കുഞ്ജൻ— വൃദ്ധംഗലക്ഷിതിസുരാഗ്ര്യ! പരിഭ്രമിപ്പൂ
വൃദ്ധങ്ങളിടേണ്ട യിവയൊക്കെയിതെന്നിടട്ടേ 48

അക്കിത്തര്— അല്ലാ, ഇവിടന്ന ഈ വൃദ്ധംഗലത്തിനെ
അറിയുമോ?

കുഞ്ജൻ— ഞാനോ! ശിവശിവ!!
കണ്ടിങ്ങതെല്ലൊരറിവല്ലിഹ ഞങ്ങൾതൻമന്
ത്തണ്ടെന്നിരിപ്പതില്ലമതിന്നൊരു ജീവനാന്ന്
പണ്ടെൻറ ഗ്രണിയയച്ചിഹ വാസനമമ
കൊണ്ടങ്ങുപോയ ജഗജ്ജല്പിയ താണിതല്ലോ 49

അക്കി— ഉള്ളതാണോ. ഞാനക്കഥ മറന്നുപോയി.

കോഴിമിററം— അതങ്ങിനെവരും.
പ്രായാധിക്യമതാണതിമറവിക്കേറ്റം
നൽബാലപാഠങ്ങളെ
ന്തായാലെന്തുമറക്കയില്ലൊരു ശിലാ
രേഖാപ്രമാണം ഹൃദി
മായംവിട്ടുകിടക്കുമാവിധമിനി
പ്പററീടുമോ ഷഷ്ഠിവയ
സ്സായില്ലേ തവ ഷഷ്ടിപൂർത്തിവരുമീ
യായില്ല്യമായില്ലയോ? 50

കുഞ്ജൻ— അത്രയേ ആയുള്ളൂ. കണ്ടാൽ അതിലധികം
തോന്നും

മുതിരപ്പറമ്പ്— (അക്കിത്തരോട്)

അവരുടെകളിപിന്നെദ്ദൈവകാൎയ്യങ്ങളുമെ
ററിവകളഖിലമിപ്പോളേകദേശംകഴിഞ്ഞു
ഭവനൊടിന്നിനമുക്കംപോകയല്ലേകളിപ്പാൻ

കൃ — ഏവരെവരുവിശേഷിച്ചിന്നിവരല്ലാതെയുണ്ടോ?

പൂമം — ഉവ്വ്, അവരൊക്കെ കളിപ്പാൻ പോയി. ഞ ങ്ങൾ മാത്രമെ ഇങ്ങോട്ടു കയറിയുള്ളൂ.

കൃഷ്ണൻ — ആരൊക്കെയാണ് വന്നിട്ടുള്ളത്?

അക്കി — പൂമംഗലം തന്നെ പറയൂ. ഞാൻ അവരെ എ ല്ലാവരേയും അറിയില്ല. എന്നുതന്നെയല്ല,

പാരാതിന്നപരങ്ങളാണവൃന്നരെ
ന്നൊന്നിച്ചുവന്നിന്നിന
ന്നൂരാരൊന്നിനെയുംനിന്നുള്ളിലറിയി
ല്ലീവൃദ്ധനെക്കാൺകഹേലാ
മാരോരോന്നോടിയൊളിക്കമാസ്സൂതകരെ
ക്കണ്ടാനക്കളിച്ചിജ—
ന്നാരോടെന്തുകളിച്ചിട്ടന്നു കന
പ്പിച്ചാണിരിപ്പിസ്ഥിതെ 62

കൃഷ്ണൻ — തരമോൎക്കാതിനിയക്കി
ന്നുവിടപാൻവൃദ്ധനായൊരങ്ങെന്നു്
മതവക മുലകടിമാറാ–
ത്തൊരുകുട്ടിക്കുട്ടെകെട്ടുകറവാണെ 63

ആരൊക്കെയാണെന്നു പൂമംഗലംതന്നെ പറയൂ.

പൂമ — ഞാൻതന്നെ പറയാം. ഞങ്ങൾ നാലാളെയും കൂടി മരടിയായിത്തന്നെ പറയാം.

വല്ലേടം കോന്നിമിററം വടമനവടല്ലൂർ
കോഴിമിററം കൊളുങ്ങ-
ല്ലൂസൽപ്പൂമിററം മാമിതിടിമഠം
പ്പൂഴിമിററം പൂഴന്ത്രം
വല്ലൂർ,വല്ലക്കുളം,മേത്താറയ്ടിതിരി ക്ക-
ണ്ടൂ ഞനാപൂരിമുണ്ടൂ
രില്ലത്താഢ്യർ കഴിഞ്ഞില്ലിനിയുമിതൊക്കെ
പട്ടാളമുണ്ടോളതോത്താൽ. 64

ചെമ്പൂർചെമ്പകമിററമാനമല
മററടംമേരിച്ചേടമ്മൂ
ററമ്പൂർചെങ്ങഴിമിററമാട്ടവല
പല്ലിക്കാടിളിക്കാട്ടിളി
കമ്പള്ളേരികരിപ്പുറംമണൽകഴി
ച്ചോമാതിരിപ്പാട്ട തെ-
ക്കമ്പാടിനിയുമുണ്ടുകേൾക്കുക കഴി-
ഞ്ഞില്ലാളുചൊല്ലാമഠം 65

കില്ലേടന്ത്യപാറയാംകിണക്കഴി കിഴ
ക്കില്ലം പുലിക്കാട്ടതെ
ക്കില്ലം കൽക്കഴിക്കാഞ്ഞിരപ്പടിപാടി
ഞ്ഞാററില്ലമററിപ്പുറം
കല്ലൂനൂർകളരിപ്പുറംതിക്കാരിയട
ക്കില്ലംപുളിക്കാടമു
ക്കില്ലംകേൾക്കകഴിഞ്ഞതില്ലിനിയുമു
ണ്ടാമെപ്പൂക്കളപോരിക്കളം 66

മേലില്ലംനടുവില്ലമേറൂകരകീ
    ഴില്ലംകിഴക്കേടമാ
ച്ചേലശ്ശേരികിഴത്താച്ചേറിയസോമൻ
    നെസ്സൂളംതൈക്കളം
മൂലത്തൂർമുതിരപ്പറമ്പുമുത്ത വ്വൂർ
    മൂട്ടപ്പറമ്പക്കരെ
ക്കെല്ലൂരിന്നിയുമുണ്ടുകേൾക്കവിപുലം
    വിസ്ഥാപിതാസ്ഥാമികൾ   57
പൈക്കന്നംപാതിരിക്കാടടിമനകനക
    ശ്ശേരിനമ്പൂരിതാനീ
തൈക്കന്നത്തുള്ളൊരക്കിത്തൻകണികഴത
    ശ്ശേരിനമ്പൂരിപിന്നെ

കൃഷ്ണൻ—(പുഞ്ചിരിയിട്ടുംകൊണ്ട്) കന്നാന്തരം തന്നെ. കണികഴതശ്ശേരി—അങ്ങിനെയാണല്ലൊ?
നമ്പൂതിരി—(ചിരിച്ചുംകൊണ്ട്) അങ്ങിനെയായി.
കൃഷ്ണൻ—നേരം പോകാണ്. ആട്ടെ—പിന്നെ—പിന്നെ.
നമ്പൂ—വൈക്കംവേളപ്പാമ്പിൽപെരിയവലിയ
    ചോമാതിരിപ്പാടൊടുക്കം
പൊയ്ക്കാടിങ്ങിന്നിയുംസാമ്പ്രതമറിയണമെൻ
    കുട്ടതായ്കൂട്ടരേ   58
പുത്തില്ലംപുലിയ്യൂർപുഴക്കടിപുലാ
    ന്തോട്ടംപുലക്കാടതാ
പ്പുത്തില്ലംപഴയേടമക്കരമഠം
    മാന്തോടമാന്തക്കളം

വത്തിപ്പിള്ളിവെളിപ്പറമ്പുപൂനര

ത്തില്ലത്തുനമ്പൂരി, ഹോ

നൽത്തൊറാശ്ശമപ്പൂതമംഗലമതാ

ണങ്ങില്ലമങ്ങോൎക്കണം 59

വസ്സൂാട്ടവാരിജവിലോചന! ഞാനഹോതി-

ററിക്കാട്ട കല്ലഴികനൽക്കഴി കാളിമിററം

തിക്കൊട്ടെട്ടതിരി ഇപ്പലിയോട്ട പിന്നെ

നീക്കൊട്ടെട്ടതിരി———

കൃഷ്ണൻ—ശിവ ശിവ,

(നില്ലൂത്താഴംനിലത്തീവകശിവശിവനേ!!

നല്ലമാററിത്തമോരോ—

ന്നൊക്കെത്താൻചൊല്ലിടൊല്ലേപരമ്മടനിവർതൻ

ഭക്തിയുംപോക്കിടൊല്ലേ

ധിക്കൃത്യന്തംചെടംഒഗ്ഘടമിവനിനിയെ

ന്നൊക്കെയോത്തുചമില്ലേ

വസ്സൂത്തെപ്പ്രാതലാശ്ശേഷ്ഠമൊരപകടവും

ദൈവമകൈവരൊല്ലേ 60

പൂമംഗല———തെററിയിനിക്കതെററി 61

അല്ലിമംഗലവുംകേളതല്ലമംഗലവുംവിഭോ

കല്ല്യമംഗലമ്മത്തേയുണ്ടില്ലമംഗലമാൎക്കേ 62

തിണ്ണംപാണ്ഡവരാശ്ശിരിങ്ങുതിരിതെ

പ്പോംതെങ്ങിന്നീവിധം

തൊണ്ണൂറെയ്യജനങ്ങളുണ്ടിവിടെവ

ന്നിട്ടെൻറപിട്ടല്ലിത്

എണ്ണംപോക്കിലഹോ!! ശരാശരിയതാ
ണിപ്പോളുണർത്തിച്ചതി
വണ്ണംതന്നെയതാണങ്ങളുടെയി
ല്ലപ്പേരുമെപ്പേരുമേ 63

എമ്പത്തേഴായിരത്തിൽപരംഗിരികൊരുതൊ
ള്ളായിരത്താട്ടരണ്ടും
നമ്പൂരാർനന്ദിയോടിന്നലെയുമഘമിനി
ത്താനമാശ്ശനമെന്ന്യേ
വമ്പിച്ചീടുംവനംവിട്ടുവരവരവർതൻ
നാട്ടിനായെല്ലൂട്ടുകെട്ടി
കമ്പംകൈവിട്ടൊഴിച്ചാർന്നുപലരെമുദാ
നുഗ്രഹിച്ചാംഗ്രഹിച്ചു 64

കൃഷ്ണൻ — പിന്നെയൊരാളെവിടെപ്പോ
യെന്നരചെ ചൊല്ലണമൊടെൻനമ്പൂരി
പൃമംഗ — ഇന്നാശനപ്പിള്ളിപൃഥാ
നന്ദനസവിധത്തിലുണ്ടൊഴിച്ചില്ല 65

കൃഷ്ണ — കുന്തീകുമാരരൊടുസന്തുതിമേവർപിരിഞ്ഞി
ങ്ങെന്തീമഹീവിബുധർനിങ്ങളൊഴിച്ചിടുന്നു?
സ്വാന്തേവനസ്ഥിതിയതിന്നുരുഷിച്ചിലായോ
കാന്താരമഗ്നിപിടിപെട്ടുകരിഞ്ഞുപോയോ?
പൃമ — വന്തീരാണായിപാത്താൽചരിചിനൊടുങ്ങതു
ങ്ങിപ്പിടിച്ചുന്തരംഗം
വെന്തീടുംവണ്ണമയ്യോ!! വലിയൊരുവനവാ
സംവിലാസങ്ങളെന്ന്യേ

കുന്തീപുത്രാദികൾക്കങ്ങിനിയുടയൊരു കൊ
    ല്ലത്തെയജ്ഞാതവാസ
ച്ചെന്തീപ്പാഥോധിനീന്തിക്കയറുവതിനപാ
    രംവിചാരങ്ങളായി   67

അമ്പോടജ്ഞാതവാസത്തിനപുനരധുനാ
    ഞങ്ങൾപോകുന്നു പിന്നി
സ്സമ്പൂർണ്ണശ്രീവിളങ്ങുംസകലയതിമുനി
    പ്രൌഢരാം ദ്രുപദമോദം
നമ്മൂരാരുംപിരിഞ്ഞീട്ടഥിനൊരുവരുമൊ
    ന്നിച്ചുവേണ്ടെന്നുരച്ചാൻ
വൻഭൂപൻകേളുതന്നോളുകളവരൊട്ടവർ
    പൊട്ടലും വിഷ്ണുദേശ!   68

കുന്തി—അത്രയായി, ഇല്ലേ? ഞാൻ അക്കഥ ലേശംപോ
ലും അറിഞ്ഞില്ല.

പൂമ—ചൊല്ലെല്ലെ ചരൈരാരുവസ്തുപോലുമറിയാ
    തെകണ്ടൊരാളാണെന്ത
ങ്ങിങ്ങിനിയൊരുത്തനില്ലപാവാ;
    നമ്മാചരംപോക്കിലോ
ഉന്മേഷാളിചികാരമെമിവിടെ
    സ്സുണ്ടോ? നിനച്ചാൽപര—
ബ്രഹ്മംതന്നെയമോഘതേ!ഞെതരവാൻ
    കില്ലേതുമില്ലേവിഭോ!

കുന്തി—ക്ലേസാതെകമ്പവീക്ഷംപെടിമിഴികളുട
    പ്പനാഥംസമ്പ്രനാനായ്

ഖാസാമെന്നോർത്താഴിച്ചില്ലിതുവരയശന
　　പ്പിള്ളിയാംപുള്ളിയെന്നോ
ഹേ സാധുകഷ്ടം സ്വരൻ! നിങ്ങൾത്തതപിച്ചമൊഴി
　　ച്ചിട്ടമെന്താണതങ്ങു.
ല്ലാസാൽ വാഴുന്നതച്ഛിസ്സുഴകിനൊടൊത്തുകേ
　　പ്പിട്ടസാപ്പാട്ടപാതു
പരേംഗിതജ്ഞാനമതിത്രയില്ലം　　70
　　തൊരാളെയുംഞാനിതുപോലെയിന്നി
രുതേടവുംപാർക്കിലൊത്തുവാഃ
ലരാതലേകണ്ടറിച്ചില്ലക്കേട്ടം　　71

ഞയാളെക്കൊണ്ടു അവർ ബുദ്ധിമുട്ടായി തീരുമേ ആവോ? എങ്കിലും അവർ ബുദ്ധിമാന്മാരാണല്ലോ. ഞാനുകൊണ്ട്,

ഞയാളെത്താങ്ങിപ്പിച്ചുടനവരുപായത്തൊടുപോ
ണത്തയച്ചേച്ചാലുംവല്ലെങ്കിലുമുലകിൽവല്ലേടവുമഹോ
നയജ്ഞന്മാരെന്നോ പുനരൊളിച്ചിൽവാളെക്കുതി
പ്രയത്നംചെയ്യുള്ളൂദുർഘമനുസൃപമഃബതസഖേ!

ം, ഇനി കളിപ്പാൻ ഉത്സാഹിക്കാം. ഊണിനുകാലമായിരിക്കും.

തല്ക്കാലമിപ്പോളാവശ്യമൊക്കെക്കഴിപ്പാനടക്കവാൻ
കൈക്കല്ലുത്തിലില്ലേ നാം വെക്കുത്തിച്ചിടേണമോ?
പുമംഗലം—കയ്യുണ്ട്—
തിരപ്പാമ്പ്—അവധിപ്രകാരവനവാസമൊന്നാത
　　ഞവർ ചത്തിടാതഹനിപ്പഹിച്ചും

തവൽകടാക്ഷമല്ലതന്നെ സംശയം
ലവലേശമില്ലനിഖിലേശകേശവ! 74

കജ്ഞാനിയാംകടപ്പുത്രനരച്ചപോലു
ള്ളജ്ഞാതവാസവുമിനിത്തകരാതെന്ന്യ
പ്രജ്ഞാഗുണങ്ങളിയലുന്നൊരുപാണ്ഡവക്ക്
യജ്ഞാകൃതേ! കഴിയുവാൻകനിവോലണംതേ 75

കൃഷ്ണ — അപരാധമകന്നമംഗളശ്രീ-
ന്നൃപരായോരവരെക്കുറിച്ചിനിസ്സു
കൃപയുണ്ടതിനാൽപറഞ്ഞുവെച്ചാ
ളുപഥത്തിന്നൊരുതെററുപററുകില്ല 76

ശകുനി — അവക്ക് ഒരപകടം ഒരു ദിക്കിലും സംഭവി-
ക്കയില്ല.

സത്യംസധൎമ്മസല്ക്കീൎത്തികൾവിനയവിവേ-
കങ്ങൾവിദ്യാഗുണംസൽ
കൃത്യംകാൎയ്യപ്രബോധം കൃപ നൃപനിചയ
ശ്രീഗുരുത്വം ഗുരുത്വം
നിസ്തുല്യപ്രജ്ഞധൈൎയ്യംപലതിവയൊടുവോ
ക്കുന്നുമാലിന്നൊരുന്നായ്
നിത്യംനിൻതൃക്കടാക്ഷങ്ങളുതവരൊടെ നോ-
ട്ടു ചേരിട്ടുമില്ലേ? 77

കോഴിപ്പറമ്പു—

കണ്ടാൽനൽക്കാന്തികാളുംസ്വമുഖതളിരിവാ-
ക്കറക്കുന്നിൽപ്പരശ്രീ-

കണ്ടാൽസന്തോഷമാസ്സുജനസഭയിൽവഴ
ക്കം വഴക്കുള്ളവങ്കൽ
കൊണ്ടാളുംവീര്യ്യ,മെന്നീവകകളെഴുമവ
ർക്കെന്താരാപത്തൊരേട-
ത്തുണ്ടാമോ പിന്നെയില്ലേതവകളുകഴൽവി
ശ്വാസവുംവിശ്വസ്തത്തി

ധൃതി—ഉണ്ണാംശ്രുത്യുൽക്കരത്താൽ ത്രിണേത്രതികഠംകരി
ക്കംവിധംഭീമസേനൻ
ജിഷ്ണുശ്രീസൂനജിഷ്ണുപ്രമുഖരരികളെ
കൊല്ലുവാൻകല്പരല്ലേ
കൃഷ്ണിസ്കുലില്ലെന്നുമിന്നായവർകളുകമൊട
ങ്ങാതവാസത്തെയുംശ്രീ
കൃഷ്ണശ്രീകാന്തയുമ്പുൽക്കഴൽകരളിലുറ
പ്പിച്ചതൊപ്പിച്ചമാറും 79

ഭൂമം—ആചാര്യ്യന്മാർകളുമാളികഴകിനൊടുപദേ-
ശിച്ചവണ്ണംഹരേ!ന-
ല്ലാചാരാത്മീയകന്മാളികളൊടമരമാ
സ്സുത്തുകഠംകസ്പൃശങ്കം
ഞ്ചാപല്യംപുലർന്നീടിനകമലപതിപോ-
ക്കീടില്ലും,നിൻകടാക്ഷ-
ഭ്രൂചാപംപോന്നമല്ലോ പരമലകജയം
പൂണ്ടുടൻവീണ്ടെടുപ്പാൻ 80

കൃഷ്ണ—ഞാൻ താമസിക്കാതെ പാണ്ഡവന്മാരെ കാ
ണ്മാൻ പോകുന്നുണ്ട്.

അകി—അതു വേണ്ടതുതന്നെ. അങ്ങിനെ തോന്നി
യതു അവരുടെ നല്ലകാലം.

കൃഷ്ണ—ഇങ്ങിനെ ഓരോന്നു പറഞ്ഞുകൊണ്ടിരുന്നാൽ
കണക്കല്ല. വേഗത്തിൽ കുളിയും ഊണും കഴിയ്ക്കു.

എല്ലാവരും—അങ്ങിനെ തന്നെ.

(എന്ന് എല്ലാവരും പോയി)

രണ്ടാമങ്കം.

(അനന്തരം കാമ്യകവനത്തിൽ പാണ്ഡവന്മാരും പാ
ഞ്ചാലിയും പ്രവേശിക്കുന്നു.)

ധർമ്മപുത്രൻ—(ആകാശത്തിൽ ചെവികൊടുത്തിട്ട്)

കഠിനഘർമ്മതിങ്കൾമഹാഘനോൽ
കടകഠംബനിരസ്തനഭസ്ഥലേ
ഇടിമുഴങ്ങലസംഗതിവാസ്തവ
കടപുഴങ്ങിടുമാറിദമെന്തഹോ! 61

ഉണ്ണിഭീമസേന, എന്താണിത്.

ഭീമ—(ചെവിയോർത്തിട്ട് വിചാരം) ഇതു ഇടിമുഴക്കമല്ല.

വമ്പുള്ളവാനവർവരൻറെവെളുപ്പെഴുംനാൽ
കൊമ്പുള്ളകുംഭിയുടെമസ്തകമസ്തകമ്പം
മുമ്പിട്ടെതിർത്തസുരർതല്ലിയുടച്ചയാൽതാൻ
പിമ്പോട്ടൊഴിച്ചുകരയുംരവമാണതാലോ. 62

(പ്രകാശം) അല്ലയോ ജ്യേഷ്ഠ,

വൈരാതിരേകമൊടുവൈരികൾവന്നടിച്ചി
ട്ടൈരാവതംകരകയെന്നിഹതോന്നിടുന്നു
ആരാലതാവുകനിമിത്തമുറപ്പതില്ലീ
യാരാവമോ ബൃംഹഘനാഘനനാദതുല്യം 83

ധർമ്മ—അതാണെന്നു തോന്നുന്നില്ല. അർജ്ജുനന്റെ പക്ഷമെന്താണ്—

അർജ്ജുനൻ—(വിചാരം)

ഏററംപൊക്കിച്ചിതെന്തൊരൊച്ചപൃഥമാ-
ന്തിപ്പെപ്പകൾതന്നീററവും
നാററിത്തൻചിറിയൊന്നിളിച്ചുഫലവ-
ങ്കംപൊങ്ങുകമ്പാലഹോ
ക്കുററംകുത്തിമദംശനമെളളാത്തല-
ങ്കാട്ടിൽപ്പെട്ടംവാഹന
ക്കൂററൻമുക്കറയിട്ടിടുന്നൊരുമഹം-
ഹങ്കാരഹ്രങ്കാരമോ? 84

അതല്ല,

ഭൂരിക്രൂരതപൂണ്ടിതെന്തുരവമാ
ണാർദ്രക്കാലൂക്കോടതി
പ്പാരിൽക്കണ്ടമരങ്ങളിൽ ചടചട
പ്പെട്ടെന്നുതട്ടിപ്പരം
ചീറിക്കല്ലൊടിയാത്തുകൊണ്ടുടനടൻ
കാളുംകൊടുങ്കാററടി
ച്ചേററാർക്കാളിളകിസ്സമുദ്രമലറും
ഗംഭീരഘുംകാരമോ? 85

ഒന്നും അല്ല, ഈ ശബ്ദത്തിന്നു അധികമായ മാധുൎയ്യം
തോന്നുന്നുണ്ട്. (നല്ലവണ്ണം ചെവിയോൎത്തിട്ട്)

കള്ളന്മാൎക്കുള്ളകണ്ണത്തിന്നു കടുവിഷമാ
യും മഹാസജ്ജനങ്ങൾ
ക്കുള്ളാകണ്ണത്തിനൊത്താലമിതമമൃതമാ
യും സുഗംഭീരമായും
കള്ളം കൈവിട്ടനാദം കലരുമരിയമൽ
സ്വാമികൃഷ്ണന്റെ സാക്ഷാൽ
പള്ളിശ്ശംഖാരവം പോലൊരുപരിചയമി
ങ്ങിന്നുടൻ തോന്നിടുന്നു. 86

(പ്രകാശം) അല്ലയോ ജ്യേഷ്ഠ! നമ്മുടെ ശ്രീകൃഷ്ണസ്വാമി
യുടെ പാഞ്ചജന്യധ്വാനമാണ് ഈ കേൾക്കുന്നതെന്നാ
കുന്നു എന്റെ അഭിപ്രായം.

ധൎമ്മ — ആട്ടേ, ഇരിക്കട്ടെ നകുലസഹദേവന്മാരുടെ അ
ഭിപ്രായം കൂടി കേൾക്കട്ടെ.

നകുലൻ — എന്താണെന്നൊരു ഭ്രമമില്ലെതിൎപ്പെടാ
ത്തോരീമുഴക്കം പരം
ചന്തം ചേരുന്നൊരു ശംഖനാദം വടിവാ
ണിശ്ശബ്ദമെന്നുള്ളതിൽ
സന്തോഷത്തോടുമെന്നുമസ്സു വിജയ
ജ്യേഷ്ഠന്റെ പക്ഷത്തിനാ
പ്പിന്താങ്ങുന്നിതുമീമഹാനിനദമ
ത്യാശ്ചൎയ്യമെന്നാൎയ്യമോ! 87

സഹദേ—അൎജ്ജുനാത്ഭുതയശസ്സുകൊണ്ടുധര
ണീതലംധവളമാക്കിയോ
രൎജ്ജുനാഗ്രജമനസ്സിനോടുനക
ലാഗ്രജൻറമനമേററവും
ദുൎജ്ജനാന്തകരന്തമൊത്തവിധ
മെൻമനസ്സുമഴകോടുമേപോ
യജ്ജനാൎദ്ദനദയാരസത്തൊടണ
യുന്ന സൽഗ്ഗുണസരിൽപ്പതേ! ൪൬

ധൎമ്മ— വന്നാലുംവല്ലഭേകേളെ
ന്തെന്നാലുംമാമകാന്തികേ
നിന്നാലുംനിൻെറപക്ഷത്തെ
ച്ചൊന്നാലുംശുകവാണി നീ ൪൭

പാഞ്ചാലി—(അടുത്തുചെന്നു പുഞ്ചിരിയോടുകൂടി)
ശ്രീകൃതികൾക്കാശ്രയമാം
ശ്രീകൃഷ്ണസ്വാമിയായഭഗവാൻെറ
ശ്രീകൈത്താരതിലെഴുമാ
ശ്രീകംബുധ്വാനമാണിതെന്നൂഹം ൪൮

ധൎമ്മ—അതങ്ങിനെതന്നെയാണ്. എന്തെന്നാൽ
ഓരോരോശുഭലക്ഷണങ്ങൾപലതും
കാണുന്നുകൃഷ്ണപ്രഭ
ന്തവുംഭംഗിയോടെൻപ്രദക്ഷിണമതാ
ശ്ലക്ഷ്ണംപരത്തിപ്പരം
പാരാതത്രപറന്നിടുന്നുപുറമെ
ന്നപ്പീലിവിഹംഗങ്ങളേ

ങ്ങൊരാസ്ഥാനമണഞ്ഞുടൻകളകളം
ശുകന്മാകണ്ഠോത്തരം 91

എന്നതന്നെയല്ല,

പിംഗളരുചിരചാരുകാബെ
ഗങ്ങളിടത്തല്ലിരുന്നശുകന്മ
നിങ്ങളറിയുവിനിതന്നാരു
മംഗളകാൎയ്യംനമുക്കൈകവരുമേ 92

ഈ ശുഭലക്ഷണങ്ങളും ഭഗവാന്റെ എഴുന്നള്ളത്തിന്റെ സൂചകങ്ങളാണെങ്കിൽ നമുക്കിപ്പോഴും ഇതിലധികം എന്താണു കൽപ്പിതയം?

എന്നല്ലോറിയകാൎയ്യമോക്കിലവിട
ത്തെക്കണ്ടുചോദിപ്പതി
ന്നിങ്ങിംഗിതവേദിയായഭഗവാൻ
കൃഷ്ണൻകൃപാൎദ്രാശയൻ
നന്ദ്യാനമ്മുടെസന്നിധാനമതിലേ
ക്കിപ്പോളെഴുന്നള്ളിയാൽ
നന്നായീനളിനെക്ഷണൻകനിവെഴു
ന്നാലുള്ളോടെഴുന്നള്ളുമോ 93

(വിചാരം) പൊന്നിൻപൂമാലയോടുംപുരികുഴലിലണി
പ്പീലിയോടുംപ്രകാശം
ചിന്നുംചെംഗോപിയോടുംതളവളകളുമാ
യോരകേയൂരമോടും
മിന്നുംമീൻകുണ്ഡലപ്പൊന്നണികുഴലണിശം
ഖാരിയോടുംതെളിഞ്ഞൊരാൻ

മുന്നിൽപ്രാപിക്കമോപന്നരിയകരുണൈകെ
ക്കൊണ്ടുടൻ കൊണ്ടൽവർണ്ണൻ 95

(അനന്തരം ശ്രീകൃഷ്ണൻ പ്രവേശിക്കുന്നു. എല്ലാവരും ഉപചാരോപചാരങ്ങൾ ചെയ്തു യഥാക്രമം ഇരിക്കുന്നു.)

കൃഷ്ണ—അല്ലേ ധർമ്മജ മാമകാഗ്രജ മഹാ
രണ്യാധിവാസം കഴി
ഞ്ഞില്ലേ പിന്നെ വിശേഷമെന്തു സുഖമ
ല്ലേ നാട്ടിലല്ലേ തിലും
ചൊല്ലേണം സുഖഹാനി വല്ലതുമതു
ണ്ടെന്നാൽ മുവാൻ പിന്നും
തില്ലേ ഞാൻ വ്യസനങ്ങൾ നിങ്ങളിലണ
ഞ്ഞില്ലിന്നുകില്ലില്ലമേ 96

ധർമ്മ—(വണക്കത്തോടുകൂടി)

അപായം വന്നീടാതൊരു വിധമരണ്യപ്പൊറുതിനിൻ
കൃപാബലംകൊണ്ടങ്ങഥ മിഥ കഴിച്ചേൻ കനിവിനി
യുപായാലജ്ഞാതസ്ഥിതിയതു നിവർത്തിപ്പതിനുമി
ങ്ങപാരം ചേരേണം മുഖജിതവിധോ വിശ്രുതവിധോ!
ശ്രീവനജാക്ഷ സുഖക്കേ
ടീവനവാസാദികൊണ്ടുണ്ടിഹമേ
കേവലമല്ലാതില്ലാ
താവിലമിപ്പോൾ വിശേഷവിധിയായി 97

കൃഷ്ണൻ—അജ്ഞാതവാസകാലമായി എന്നു ഇന്നു ചില പാന്ഥബ്രാഹ്മണർ പറഞ്ഞപ്പോഴെ ഇനിക്കു ഓർമ്മ ഉണ്ടായുള്ളൂ.

എന്നാലെന്താണതെന്താണിതുകഥയൊരുവൃ
ത്താന്തവുംത്രപമിപ്പം
തൊന്നായ്വ്യാപിച്ചുകത്തുംവ്യസനദഹനനാൽ
പൊള്ളിടുന്നുള്ളടിപ്പോൾ
അന്യോന്യംകണ്ടുയുഷ്മൽസ്ഥിതികളറിയുവാൻ
തന്നെയാശ്ലുന്നതാണി
ങ്ങന്യൂനസ്നേഹിതൻതാനറിയുകവിവരം
സന്താപരംചിത്തരംഗേ 98

എന്നൊക്കൊണ്ടെന്തുവേണംതരമൊടുയസഹാ
യഞ്ചൾനിങ്ങൾക്കതിനായ്
തന്നോതെസ്ലാതായിട്ടുനിശമരികില്ലു
ണ്ടേഷതൊനീഷലെന്യേ
ധന്യശ്രീധർമ്മജന്മൻപരമൊരുപകവേ
ണ്ടെമ്പൊടജ്ഞാതവാസ
ത്തിന്നായ്പ്പോയാലുമാത്രംചെറുതുമറികയി
ല്ലോരിലിന്നോരിതെന്നും 99

ത്തുക്കണ്ടോരോവിപത്തീയവനിയിലണയാ
താവിരിഞ്ചൻവിധിക്കം
മാക്കണ്ടോരോന്നതോത്താലൊരുവനരവെി
ക്കാതിരിക്കാവതാണോ
ത്തൾക്കണ്ടോനഷ്ടനാശസ്ഥിതിജഗതിവെ
ത്തുല്യരാംസത്യസന്ധ
ന്മാക്കുണ്ടാകന്തസത്യപ്പിഴകളിലൊഴികേൾ
കഞ്ചിതംകൊണ്ടിടുന്നു. 100

ദ്വേഷംമാറേണമെന്നുംവെള്ളിയതിലമരാ
ല്ലെന്നുമങ്ങൊന്നുമില്ലാ
ദ്ഘോഷന്മാരാംഖജംഗദ്ധ്വജമുഖവിമത
ന്മാരഘോരാരൂപേരും
ശേഷംമറ്റോരൊരാണ്ടിനിയറിയുകയി
ല്ലേറവൂഞാൻനിങ്ങൾപോയാൽ
ത്തോഷംകൈക്കൊണ്ടുതാന്നീടിനമിശിനിവസി
ച്ചാലുമില്ലാനുകൂലം 101
ചൊല്ലേണംപൂതിലല്ലേചൊവ്വചൊറെയവർമ
ന്ത്രിച്ചുചാടിച്ചതില്ലേ
ചൊല്ലേറുംനിങ്ങളല്ലേചുമതലകൾവലി
ച്ചിട്ടതീമട്ടിൽമെല്ലേ
തെല്ലേറെത്തെറിയില്ലേതെറിപെട്ടവരോ
ടങ്ങുവാക്കാൽഖരാർച്ചെ
യ്യില്ലേതന്മൂലമല്ലേവ്യസനമിവിധമോ
രോന്നാതോരുന്നതില്ലേ 102
ഇന്നേടത്താട്ടെയിന്നിക്ഷ്ണുകമൊടൊരുകൊ
ല്ലത്തെയജ്ഞാതവാസ
ത്തിന്നൊന്നന്യോന്യമാതേണ്ടുന്നിയമവിരോ
ധങ്ങളാംനിങ്ങളിന്നി
കന്നിച്ചങ്ങോട്ടുകൊൾവിൻപരമതുപൊഴുതേ
ല്ലാരുമോരോന്നതൊന്നാ
ച്ഛന്നീടുംവിട്ടയക്കാമതിനുജവമൊടെ
ന്നച്ഛയാമിച്ഛയെഞാൻ 103

ആശ്വാസത്തോടൊരേടത്തൊളിവിലൊരുവിധം
　　നിങ്ങൾചെന്നെങ്കിലേവം
വിശ്വാസത്തോടുവാണീടുവിനിനിയഴലോ
　　രാണ്ടേതൊരാണ്ടുപിന്നെ
ദുശ്ശാഠ്യംചെന്നദുര്യോധനനെവിരവിൽവെ
　　ന്നൂഴിവാഴിക്കവൻതാ
നിശ്ശല്യത്തിന്നിടെക്കുംവിമതപതികളാന്ന്യ
　　ക്ഷിച്ചുരക്ഷിച്ചുകൊള്ളാം　　104

ധർമ്മ — തണ്ടാർതന്നാളീശകന്നീതനയനടിയനി
　　ത്തമ്പിമാരൊത്തുവന്നി
ണ്ടാശ്ലൂട്ടിൽപരംതീരെയൊരശ്രുതിയതാ
　　യത്രപാർപ്പുത്തലേന്തി
നീങ്ങീടുന്നാധിയാന്നീനിഭൃതകൈരിപൊരി
　　ക്കുന്നചിത്തത്തിലേന്തി
വീണ്ടുംഞാൻചെയ്യുന്നതീവിധിയതിൽപരമോ
　　പാപസന്താപശാന്തി　　105

നമ്മൾക്കോർച്ചെച്ചയില്ലേനലമൊടുപുനരി
　　ന്നൊന്നതോചാർച്ചയില്ലേ
തമ്മിൽക്കേറ്റിച്ചവേഴ്ചയില്ലേപിന്നെയുമഴലൊഴി
　　ക്കേണ്ടയാളുണ്ടയല്ലേ
ചെമ്മെയെന്നിട്ടുമില്ലേചെറുതൊരുകനിവി
　　ങ്ങെങ്ങളെക്കാണ്മതില്ലേ
ചിന്തിക്കുംനാണമില്ലേചിതമിതിനാവശ്യ
　　നങ്ങൾചൊരത്തുമില്ലേ　　106

കുഞ്ഞൻ—

തനിക്കാംപോന്നീടുംതേവവിഗ്രഹരേഖമുത്തുകളിൽ
തനിക്കാകപ്പാടെപ്പുരമപജയവെന്നാസമയം
ഇനിക്കൊണ്ണാലെല്ലാഅവരടനെയോടിച്ചതിനതെ
റിനിക്കാണോചിത്രംമെരവൃകനരബോലംനൃപസഭേ 107

അം ഞാനിയിൽഞ്ഞൊല്ലുകിലമ്മയോടെ
നാങ്ങപ്പുഴഞ്ഞൊല്ലുതുപോലെയായി
നാഞ്ഞെന്നോടിച്ചോന്നൊരുവാക്കചിത്ത
രംഗത്തിലൊത്താലെതുമേമില്ല 108

* * * *

അക്കളുകണ്ണസിന്ധുക്ഷിതിപതിഭേദ
ത്തത്രിശത്താലിവേലി
കപ്പംകൊള്ളുംതൽക്കരപ്പത്തകൊടിമുഴവന്മാ
വേലിവേഗംപൊളിച്ചു
ഇള്ളുറന്നൊൻകഴിപ്പൻനിള്ളതമവിരതം
തൽപ്രസാദംകള്ളിക്ക
ന്നിക്കുറിൽപിന്നെയെന്തിക്കവധമൊരുന്നി
സ്സാരമൃതസാഹിയാംമേ 109

പാതാളംമോള്ളിലാക്കാംപെരമലറുമൊരം
ഭോധിവൻഭൂമിയാക്കാം
കൈതാഴാതങ്ങടുക്കാംകനകമലമരി
ച്ചൂഴിഞ്ഞാനാഴിയാക്കാം

കാതാലംബിച്ചുതൃക്കൺമുനയടിയടിയൻ
　　കൊൾകെകൈവശ്യാത്തതെന്താ
ണെന്താകെന്നാലൊക്കിലിന്നിക്ഷതവധമൊരുനി
　　സ്സാരമത്സാഹിയാംമേ　　110

ജാതിത്തരംചൊൽകയല്ലീജഗതിമയിജഗ
　　ന്നാഥ! നിൻ ചിത്തപത്മ
പ്രീതിത്തേനിങ്ങൊലിക്കേസ്സകലമതിന്നമേ
　　ഉണ്ടാകാൻവേണമെങ്കിൽ
ഉത്തിതെന്തക്കൊട്ടുന്നിക്കാമൃതയമൊരിടിയാ
　　ലണ്ഡഭാണ്ഡംതകർക്കാം
പാതിരാത്രിക്കിതെന്തിക്ഷതവധമൊരുനി
　　സ്സാരമത്സാഹിയാംമേ　　111

ഉറങ്ങാനൊരുക്കാല്ലെമയിപരമവിട്ട
　　ന്നിക്കണക്കിപ്പാനീ
ത്രാവുമ്പോളെന്തിനാണീയടിയനൊരുതര
　　ക്കടൊരുൾക്കടത്തന്ന്യ
കാററിൻറിയുന്നികയ്യാൽഗമയിളുഗതക
　　ങ്കംവിമോവിശിട്ടന്നാ
കാരാഗാരാൽതീർവെന്തിക്ഷതവധമൊരുനി
　　സ്സാരമത്സാഹിയാംമേ　　112

ദിവ്യക്ഷോണീശപുത്രീരമണനണചണ
　　ശ്രീമഹാൻജ്യേഷ്ഠനിന്നാ

ഭീഷ്മദ്രോണാദിയെന്നീ ഗ്ഗുരുജനികളെക്കൊ
നുഗ്രഹാൽവിഗ്രഹാന്ത
ശ്രീഷ്മാനന്ദാത്തരോൽപ്രാരകരകളു
ച്ഛ്യാൽകരാസ്ഥൽകരാദി
ത്യ്രംസ്ഥാവൽസേവ്യമിന്നിക്ഷതപധഗൌതമി
സ്സാരമൃതസാരഥിയാംകൃഷ്ണ ॥ 18

* * * *

* * * *

പുരന്ദരാരുണം.

നാടകം.

വീതാങ്കതംവിധുസ്ത്രീവടിവുവിധുധരൻ
കണ്ടുകാമിച്ചണെത്തി
ട്ടേതാണൊരൊക്കൊപ്രവത്തിച്ചുള്ളവവതരണം
ചെയ്യുംചൈതന്യമൂർത്തി
ഭൂതാധീശൻപുമാൻപെറ്റൊരാത്മമഹിമയൊടും
ദിവ്യരങ്ങിക്കിടാവും
ജാതാനന്ദത്തൊടെന്നെസ്സതതമഴകിൽവീ
ക്ഷിച്ചുരക്ഷിച്ചിടട്ടേ.

അത്രതന്നെയുമല്ല,
മട്ടാതെൻറമനോരഥംസപദിസ
ന്മാഗ്ഗത്തിലോടുമ്പോഴിന്നെ
ട്ടാള്ളുകനത്തിനത്യുൽകട
പ്രത്യൂഹരാത്യൂഹകം
പെട്ടീടാതതിനെമ്പ്ഭവാനിമലയിൽ
പെറ്റാത്മകഞ്ഞോമന
ക്കുട്ടൻകുംഭിമുഖൻപരംപരപര
പ്പിക്കട്ടെപിട്ടെന്നിയേ

2

എന്നുമാത്രമല്ല.
പുഷ്യച്ഛ്രീമൽപുരാണങ്ങളിതഖിലവുമി
ന്നിപ്പരിഷ്കാരവാന്മാ

ക്ലിഷ്ടാപത്യങ്ങളില്ലെങ്കിലുമവരൊടല
ട്ടിട്ടൊരഭ്യാന്തവാദം
കഷ്ടിച്ചൊന്നിങ്ങുവാങ്ങിട്ടിവനാവകളിൽവെ
ച്ചൊരെന്നൊടുത്തൊന്നുകൂട്ടി
ക്കൂട്ടിത്തീൎക്കുന്നനീയാശ്രയമതിനുസുധാ
വാണിയെൻവാണിയമ്മേ! 3

(നാന്ദിയുടെ അവസാനത്തിൽ സൂത്രധാരൻ
പ്രവേശിക്കുന്നു.)

സൂത്രധാരൻ—(തൊഴുതുകൊണ്ട്)

ശ്രീധാരാധരചിത്രകാന്തിയൊടുമീ
ബ്ബ്രഹ്മാണ്ഡഭാണ്ഡത്തിനാ
ന്നാധാരായിതനായ്മുനിവ്രജമഹാ
ഹൃത്താമരത്താരിലും
ബാധാരക്ഷകമന്ത്രപങ്ക്തിയിലുമെൻ
ചിത്തത്തിലുംമിന്നിടും
രാധാരമ്യമനസ്സുനൈകസുകൃത
ജ്ജൂമ്പിന്നുകൂപ്പുന്നുഞാൻ. 4

(അണിയറയിലേക്കു നോക്കീട്ട്.) എടോ ഇവിടെ വരു.

വിദൂഷകൻ—(പ്രവേശിച്ച്)ഇതാ ഞാൻ വന്നിരിക്കുന്നു.

സൂത്ര—മഹത്തായിരിക്കുന്ന ഈ സമാജം താൻ ക
ണ്ടില്ലേ?

വിദൂ—ഇല്ല. അങ്ങു സമാജമെന്നു പറഞ്ഞത എന്തു സ
ധനമാണെന്നുതന്നെ ഇനിക്കു മനസ്സിലായില്ല.

സൂത്ര—സമാജമെന്നു പറഞ്ഞതിന്റെ താല്പൎയ്യം ഒട്ടും തന്നെ തന്റെ ഉള്ളിലേക്ക എത്തിയില്ലേ?

വിദൂ—ഇല്ല-ഉള്ളിലേക്ക എത്താത്തക്ക വല്ല ഗൂഢമായുള്ള പദാൎത്ഥമാണെങ്കിൽ അങ്ങു വേഗത്തിൽ പറയണം. ഇനിക്കതുള്ളിലാക്കാൻ വൈകി-ഇന്നത്തെ ഭക്ഷണം തന്നെ നല്ല പന്തിയായിട്ടില്ല.

സൂത്ര—(വിചാരിച്ചുകൊണ്ട്) എടോ ഭോഷ, താൻ ഇത്ര കഥയില്ലാത്തവനാണോ-സമാജം എന്നത് ഭക്ഷണസാധനമല്ല.

വിദൂ—പിന്നെയെന്താണ്?

സൂത്ര—(ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചുകൊണ്ട്)

സുരുചിരപടാലങ്കാരസംഘാളികൈക്കൊ
ണ്ടൊരുവകപുരുഷാരംകൂടിയാനന്ദമാടി
വിരവൊടുവിളയാടീട്ടത്രവാഴുന്നതാണി-
ന്നറികബുധസഖേതാനസ്സലാമിസ്സമാജം 5

വിദൂ— ആഹാ, അങ്ങിനെയാണല്ലേ. എന്റെ വിശപ്പു കൊണ്ടു മാറി ധരിച്ചുപോയി-ആട്ടേ, അങ്ങ് എന്തിനാണെന്നെ വിളിച്ചതു.

സൂ—തീൎച്ചക്കിത്രിപുരാരിതന്റെതിരുവൈ
രാണിക്കുളത്തുത്സവ
ക്കാഴ്ചക്കായിവിടത്തുകാരരഖില
ത്തുള്ളോരുമുള്ളിൽസഖേ
ഭാവിച്ചീടുംതെസമമോടുവന്നിഹവസി
ച്ചീടുന്നകണ്ടാലുമ

ത്യാശ്ചര്യംസഭ്യരെന്നല്ലരസിക
ന്മാരാണെന്നോരാണിവർ. 6

അതുകൊണ്ടു നമുക്കിവിടെ നല്ലതായും നവീനമായും ഒരു നാടകം അഭിനയിക്കേണം.

വിദൂ—അങ്ങിനെ ഏതാണിപ്പോൾ ഒരു നാടകമുള്ളത്.

സൂത്ര—(ആലോചിച്ചിട്ട്) അങ്ങിനെ ഒന്നുണ്ട്.

വേറിട്ടൊന്നുമതല്ലവെണ്മണിമഹൻ
നമ്പൂതിരിപ്പാടരു
പ്പാരാട്ടുക്കവിളിപ്പെടുന്നമതിമാ
നിന്നാരെല്ലാമുന്നാളഹോ
ക്രൂരാട്ടംകറയാതെതന്നെടമനം
കൂപ്പിച്ചുനിർമ്മിച്ചചി-
ന്നേരീടുന്നപുരന്ദരാജുനമതാ
ണിതാപ്പിലത്യുത്തമം. 7

വിദൂ—അങ്ങിനെയാണ് അങ്ങയുടെ അഭിപ്രായമെങ്കിൽ അതു തന്നെ ആകട്ടെ. അതിനു വേണ്ടുന്ന സാമഗ്രികളെല്ലാം സമ്പാദിച്ചു ആട്ടക്കാരെ കൂട്ടിക്കൊണ്ടു വരുവാൻ ഞാൻ പോട്ടെ.

സൂത്ര—വരട്ടെ, ഒന്നുകൂടി പറവാനുണ്ട്.

വിദൂ—എന്താണത്.

സൂത്ര—താനീമനോഹരമായ വസന്തകാലത്തെ വർണ്ണിച്ചു ഒരു പാട്ടുപാടി ഈ സഭ്യന്മാരെ സന്തോഷിപ്പിക്കണം.

വിദൂ—അങ്ങിനെയാട്ടെ. (എന്നുപാടുന്നു)

വരതരുണനൊടണഞ്ഞതിനസരസമൊരുവല്ലി
വരിമധുപമധുരരവമൊഴിപലതുമെചൊല്ലി
അരികിലരമമരമിതുമിനസമെതിരില്ലി
നിറമുടയമധുവൊടിഫശരമുള്ളതുവുമല്ലി. ൮

സൂത്ര—(വിചാരം) ഇയ്യാളുടെ ഈ പാട്ടു കേട്ടിട്ടിനിക്ക ശത്രുസംഹാരവും കയിൽനാളംപോലെ ആയിരിക്കുന്നു എങ്കിലും വാസ്തവം പറഞ്ഞാൽ സുഖമായില്ലല്ലൊ അതുകൊണ്ടിങ്ങിനെ പറക തന്നെ. (പ്രകാശം) തന്റെ പാട്ടു വിശേഷം തന്നെ. ഇതു കേട്ടതുകൊണ്ടു സഭാസ്യന്മാൎക്ക നാടകത്തിൽ അഭിരുചി അധികം ഉണ്ടാകുമെന്നു നിശ്ചയം തന്നെ.

(അണിയറയിൽ)

ചെമ്പ്രീഭിവ്യനാട്യങ്ങളറിയിലവർതൻ
നൎത്തനംകാണ്മതിന്നാൻ
ജീവശ്രീനാഥകോപ്പിട്ടൊരുവിധമഴകാ
യിട്ടുപോയിട്ടുപിന്നെ
ഖ്യോമവൊടങ്ങൊട്ടിയോചന്നിതുവരെയുമെന്ന
ഞ്ഞിങ്ങുകണ്ടില്ലതെന്താ
ണാവൊജീവച്ഛവംപോലിവനിവിടെയുമായ്
തന്വിയാംതൻവിയോഗാൽ. ൯

സൂത്ര—(കേട്ടിട്ടു) ഹ, എന്റെ സഖാവായ ഭസാകരൻ ഉഗ്രഘടൻ എന്ന രാക്ഷസന്റെ വേഷം ധരിച്ചു വന്നു കഴിഞ്ഞു. ഇനി നമുക്കും വേണ്ട കാൎയ്യങ്ങൾ നോക്കുവാൻ പോക തന്നെ.

വിദൂ—അങ്ങിനെ തന്നെ.

(എന്നു രണ്ടാളും പോയി)

പ്രസ്താവന

(അനന്തരം ദുർഘടൻ പ്രവേശിക്കുന്നു)

(ദുർഘടൻ—(വിരഹവിവശതയോടുകൂടി)
ദേവസ്ത്രീ ദിവ്യനാട്യങ്ങളരിയിൽ—എന്നു ഒരിക്കൽ കൂടി
പറഞ്ഞു, കുററിനടന്നു ഇരുന്നിട്ടു)

ഇന്ദുബിംബസ്സഹസ്രങ്ങളൊററിലുകിയ
ഗനിജപാലകെട്ടങ്ങളാവാ
കന്നത്താച്ചുതിലാവിളക്കൊടണായു
നപ്രാഭയെപ്രാഭവാൽ
നന്നാക്കംപെടിയുള്ളൊരാഭയെത്തുവ
ന്നെന്നിൽപ്രവേശിച്ചിതി
കന്നല്ലൊകഠിനംമഹാകഠിനമീ
മട്ടിന്നുമട്ടുന്നഞാൻ. 10

കാന്താവിരഹസന്താപാനലസന്തപ്തനായ ഞാൻ എ
ന്താണിവിടെ ചെയ്യേണ്ടത്. അവളെ അന്വേഷി
പ്പാൻ അമരാവതിയിലേക്ക തന്നെ പോയെങ്കിലൊ
(എഴുന്നേല്ക്കുന്നു) ഇനിക്ക് ഒരടിപോലും നടപ്പാൻ വി
ഷമശരവിവശതയാൽ വിഷമമായി വന്നിരിക്കുന്നു.
അതുകൊണ്ട് ഈ വിഷയത്തിലുള്ള ഉത്സാഹത്തെ
ഉപേക്ഷിച്ചു വിഷാദിച്ചുംകൊണ്ടു ഇവിടെ തന്നെ കു
റെ നേരംകൂടി ഇരിക്കതന്നെ. (ഇരിക്കുന്നു)

വിഷ്ണോൎക്കംവിധിതൊട്ടവൎക്കുമഖില
ക്ഷംചിത്തമിന്നെൻറകൈ
ദ്ദണ്ഡാൎക്കമ്പോലംവിറക്കുമത്രബലവാ
നായുള്ളൊരീയുള്ളഞാൻ
ഖണ്ഡിക്കാനിടയായിവന്നുമിവനെ
ക്കഷ്ടംമഹാശ്ചൎയ്യമേ
പിണ്ണാക്കാക്കിയമൂന്നവെച്ചുപിടിയാ
ത്തോനായന്യൂനായുധൻ. 11

അനംഗനായ കാമനെ ഇങ്ങിനെ ഭയപ്പെടുന്നതു കഠ
വല്ലേ.

ഘോരമന്മഥനെസ്സുരസ്സുരവാൻ
മുന്നംമഹേശാക്ഷിയിൽ
തീരെവെന്തുകരിഞ്ഞതല്പ്പകപടമോ
കന്ദൎപ്പദൎപ്പത്തൊടും
ചാരെവന്നശരംവിടാതൊളിവിൽനി
ന്നമ്പെയ്യതെന്താണതിൻ
നേരെനേൎക്കുകയല്ലശൌൎയ്യമുടയോ
രാൺകുഞ്ഞതാണെങ്കിൽനീ. 12

(നെടുവീൎപ്പിട്ടു മുകളിലേക്കു നോക്കുന്നു) ഏ, ആരാണ് ആകാശത്തിൽനിന്നു നമ്മുടെ അഭിമുഖമായി ഒരാൾ വരുന്നത്. (സൂക്ഷിച്ചു നോക്കീട്ട്) നമ്മുടെ പ്രാണപ്രിയയായ ഘഗ്ഘര ഝഗ്ഘരയല്ലേ ഇത്.

(അനന്തരം ഘഗ്ഘര ഝഗ്ഘര പ്രവേശിക്കുന്നു)

ഢഗ്ഘടൻ—ഇതെന്തൊരു മാതിരിയാണ്. ഈ ഇന്ദ്രലോക

ഞ്ഞുപോയി കൂത്തു കണ്ടു ഇന്നുതന്നെ വരേണ്ടകാരമെന്നു പറഞ്ഞതല്ലേ പോയതു്. ഇത്ര താമസം വരുമെന്നറിഞ്ഞാൽ ഞാൻ പറഞ്ഞയക്കില്ലായിരുന്നു.

ഞാൻ എത്ര ബുദ്ധിമുട്ടി.

കല്ലുറ്റുംമലർസായകൻറകലാവി
ല്ലാകംകെതിമ്പിന്നടി
ത്തല്ലേറഞ്ഞുതളൎന്നമോതലതരി
ച്ചുകാലമിക്കാന്നനെ
അല്ലുമെഗ്ധാതധഗ്ധാരമെവതിയാൻ
വേർപെട്ടകൊണ്ടുകന്ന
യല്ലുഴെട്ടകഴിച്ചിതെത്രവിധമോ
ചത്തില്ലതത്ത്വള്ളതം. 18

ഖഗ്ഗാര — അല്ലയോ പ്രാണനാഥ, മേഷ്യപ്പെടരുതേ. ഞാൻ പോയിട്ടുണ്ടായ വർത്തമാനങ്ങളൊക്കെ പറയാം. അങ്ങു മനസ്സുവെച്ചു കേൾക്കണേ.

ദുഗ്ഗ — ആട്ടെ, കേൾക്കട്ടെ.

ഖഗ്ഗ — ഞാൻ ഈ ചിത്രകൂടത്തിൽനിന്നു അങ്ങയെ പിരിഞ്ഞ ഉടനെ ത്രികൂടത്തിൽ വസിക്കുന്ന അങ്ങയുടെ ഇഷ്ടബന്ധുവായ കടിലജംഘന്റെ ഭവനത്തിൽ പോയി. അവിടെ അവരുടെ സൽക്കാരങ്ങളേറ്റു കുറെ ദിവസം താമസിച്ചു പോയി, അത്രേയുള്ളൂ. എന്നാൽ അങ്ങുന്നു എങ്ങും പോകാതെ ഇവിടെ തന്നെ താമസിക്കയായിരുന്നു എന്നു പറഞ്ഞതു് ഇനിക്കു അത്ര വിശ്വാസമായില്ല.

ശൈല—ഇതാണിപ്പോൾ നന്നായത്. ഈ വിരഹദുഃഖം അനുഭവിച്ചാൽതന്നെ പോരാ, നിന്റെ അവിശ്വാസത്തിന്നു പാത്രമാകയും വേണം, അല്ല അത്യാശ്ചര്യം തന്നെ.

പോയാൽപോയവഴിക്കുപോകമൊരു
　　ന്യൂംവാല്യംമില്ലാതെയോ
നായല്ലോബതനീയുനിന്റെവരവും
　　കാത്തിങ്ങുകഴിച്ചുഞാൻ
വായുപ്രാശനവുംകഴിച്ചിവിടെവാ
　　ണെയുള്ളുമറെറങ്ങുമേ
പോയില്ലെന്തിനുമാംസഭക്ഷണമതി
　　ന്നായിട്ടുനായാട്ടിനും. 14

അയ്യോനിൻവിപ്രയോഗപ്പുകിരിചെറുനറു
　　ഞ്ഞെന്നിവററാൽവിഷാദ
ത്തിയ്യാളുംചിത്തകുണ്ഡക്ഷിതിയിലിഷുമലർ
　　ച്ചൂട്ടവുംകൊട്ടമെന്ന്യേ
ധൈര്യാദ്യൈത്തങ്ങളെയൊന്നിച്ചരിഗണപതിഹോമ
　　മതേറാകാമൻകഴിച്ചി
ട്ടിയ്യൂഴംനിന്നാവിശ്വാസമതൊരുഫലമെ
　　ന്നായിനന്നായിപാരം 15

ശൈലര—അയ്യോ പ്രാണനാഥ, ഞാൻ നേരംപോക്കാണ് പറഞ്ഞത്. അങ്ങേക്കു പരിഭവം തോന്നരുതെ.

ശൈലടൻ—എയ്, നീയെന്തുപറഞ്ഞാലും ഇനിക്കു പരിഭവം ഉണ്ടാകമോ—ആട്ടെ, അതെല്ലാമിരിക്കട്ടെ ഞ്ഞ

ദസഞ്ചാരത്താൽ ക്ഷീണയായ നീയെൻെറ മടിയിൽ
വന്നിരിക്ക.

ദുർഗ്ഗാ — (ഇരിക്കുന്നു)

ദുർഗ്ഗ — ആട്ടേനീയപ്പുരസ്ത്രീമണികളുമിനായി
ച്ചാടിട്ടുംമോടിയേചന്തോ
രാട്ടംപോയ്ക്കണ്ടതില്ലേപറമ്പൊടകതോ
ക്കെക്കലാശിച്ചതില്ലേ
ആട്ടക്കാർക്കസ്സദസ്സിൽസ്വരപ്പതിപ്പിതതോ
രോന്നുടൻനല്കിയില്ലേ
പാട്ടുംകൂത്തുംസഭക്കാരമിതകുതുകമോ
കൊണ്ടുകൊണ്ടാടിയില്ലേ 16
മായാചിത്രപ്പണികളുലധികംവിശേഷ
മായാനുകൊച്ചലതൃതാകൃതിയായിയല്ലേ
ആയായാഭമാർകളികളിലോകണ്ടുകൂത്തുകാണ്മാൻ
പോയായാഷാത്രകളോവടിക്കകവല്ലഭേ!നീ 17

ഷഗ്ലാ — ഓപ്പുരപ്പീടികയല്ലവിടെനാൻ
പോകമാത്രമൊന്നമെച്ചമതെന്ന്യ
കേൾക്കകല്ലാരെടാനകൂത്തുമഹോപി —
ണ്ണാക്കമില്ലസ്വരസംഘസമാനേത 18

ഉഗ്ലടൻ — എന്തു, അതെന്താണാങ്ങിനെ പത്തു ദിവസ
ത്തെ കൂത്തുണ്ടെന്നു കേട്ടിട്ടല്ലേ നീ പോയത്?

ഷഗ്ലാ — ആളുകളൊക്കെ വന്നു ചേർന്നില്ലത്രേ. മററ
ന്നാൾ കൂത്തു തുടങ്ങുമെന്നാണ് കേട്ടത്. അന്നും ഇതു
പോലെതന്നെ കലാശിക്കുമോ എന്തോ.
19

മൃഗ്ലടൻ—ആഹാ, എന്നാൽ നീയെന്തിനാണ് അഞ്ചെട്ടുദിവസം കുടിലജംബുകന്റെ കുടിലിൽ താമസിച്ചത്

ഘഗ്ലര—അങ്ങയുടെ ഇഷ്ടബന്ധുവിന്റെ വീടാണെന്നു വിചാരിച്ച് അവിടെ താമസിച്ചതാണ്. പിന്നെ ഒരു സംഗതി കൂടിയുണ്ട്.

മൃഗ്ലടൻ—അഹോ, ഇങ്ങിനെ മര്യാദകെട്ടു ചെയ്യുന്നു നീയാണോ എന്നെക്കുറിച്ച് അവിശ്വാസം വിചാരിക്കുന്നത്. നോക്കിക്കോ, മിത്രമായിരുന്ന കുടിലജംബുകൻ ഇന്നുമുതൽക്ക അമിത്രമായി എന്റെ പത്രികൾക്ക ആഹാരമായിത്തീരും

ഘഗ്ലര—അജ്ഞാതന്മാരെസ്സഭാവാംകൊടിയകുടിലജം
ബുകൻഭവാനെച്ചതിച്ചാ
പ്പഞ്ചാസ്യക്രീഡചെയ്യാനൊളിവിൽമുതിരുമാ
ഹന്തക്കൂട്ടാക്കമോഞാൻ
മെന്നാളുംനിൻദ്രുഹംബാഹ്യമിന്നമിന്നസം
ഭ്രമശമെന്നല്ലബദ്ധ—
പ്പഞ്ചാംഗംതന്നെമറ്റെന്തിഹപറവൂമഹാ
ശ്ചര്യമാശ്ചര്യമേറ്റം 19

മൃഗ്ലടൻ—വിശേഷവിധി വരുമ്പോൾ സാമാന്യവിധി സാരമില്ലെന്നു ശാസ്ത്രമുണ്ടെന്നു കേട്ടിട്ടുണ്ട്. അതു കൊണ്ടും നിന്നിലുള്ള അനുരാഗാതിരേകംകൊണ്ടും ഇങ്ങിനെ ദുശ്ശങ്ക തോന്നിയതാണ്. മറ്റൊന്നുകൊണ്ടുമല്ല. ആട്ടെ, അതൊക്കെ ഇരിക്കട്ടെ, വേറിട്ടൊരു സംഗതി കൂടിയുണ്ടെന്നു പറഞ്ഞതെന്താണ്?

ഘംഗ്ലര — കുടിലജംഘൻ ഇയ്യിടെ കെട്ടിക്കൊണ്ടുവന്ന കരടകടക മായാപ്രയോഗങ്ങൾ അഭ്യസിക്ക കഴിഞ്ഞിട്ടില്ല. അതൊന്ന പഠിപ്പിക്കണമെന്ന അവൻ നന്നെ നിർബ്ബന്ധിച്ചതിനാൽ ഞാൻ കുറെ ദിവസം അവിടെ താമസിച്ചതാണ്. കുട്ടിയാണെങ്കിലും ആറേഴ് ദിവസംകൊണ്ട് അതെല്ലാം കടുകട്ടിയായി— വാസനയും ബുദ്ധിയും കേമം തന്നെ—

ദുഗ്ഘടൻ — എന്ത്, ഇതുകൊണ്ടാണ് താമസം വന്നതെങ്കിൽ നീ ചെയ്തതു വളരെ ഉചിതമായിരിക്കുന്നു. പിന്നെ വല്ല വിശേഷവുമുണ്ടോ?

ഘംഗ്ലര — അവളുടെ ശിക്ഷ കഴിഞ്ഞു ഞാനിങ്ങോട്ടു പോരുവാൻ യാത്ര പറഞ്ഞപ്പോൾ കുടിലജംഘൻ കരടകടകയെക്കൊണ്ടു വിമതവിഷമെന്ന രത്നം പതിച്ച ഒരു വലയവും ഒരു വലിയ വലയും വലക്കോലും നാലു ആനത്തോലും ഗുരുദക്ഷിണ ചെയ്യിച്ചു.

ദുഗ്ഘടൻ — (സന്തോഷത്തോടുകൂടി) അതുവ്വോ, എന്നാൽ അതൊക്കെയും എവിടെ?

ഘംഗ്ലര — ഇവിടെ ഉണ്ടല്ലോ (എന്നു മൂല പൊക്കി അതൊക്കെ എടുത്തുകൊടുക്കുന്നു) കുടിലജംഘന്റെ ഒരെഴുത്തുകൂടിയുണ്ട്.

ദുഗ്ഘടൻ — (വാങ്ങിവായിക്കുന്നു.)

മറോവാൾമുതലാമഹേന്ദ്രപുരിയിൽ

വെൺകൂത്താരംഭമാം

യാറാംവിട്ടതിനായ്നിലിമ്പരഴകാ
ള്ളുട്ടങ്ങൾകൂട്ടുന്നപോൽ
ചൊറവുംസംശയമില്ലദുൎഘടനാരു
കൊന്നിച്ചതിക്കിക്കുവാൻ
തെറൊന്നങ്ങിനെപോന്നമായതിന്നതാ
നിന്നാത്രവന്നെത്തന്നം. 20
തോഷാലറിയുകതോഴി
ശേഷാൽമറ്റൊന്നുമിപ്പോഴില്ലിവിടെ
ശേഷംദുൎഘടദുഃഖദ
ദോഷംകൂടാതെപറകയുംചെയ്യും 21
ചിതമൊടയൊരുചിങ്ങംചന്തിരന്നായിട്ടംതി
ങ്ങതിവിമതകൃതാളീദുൎഘടൻദുൎഗ്ഘടന്ന
അതിസഖിസ്വരനാരീനാടകാദംബരശ്രീ
കുളുകികടിലജംഘൻകയ്യെഴുത്തിയ്യെഴുത്ത് 22

(ഭാഷ്യയോടു) ശേഷം വിശേഷമെല്ലാം നീ പറയുമെന്നു ള്ളതിൽ എഴുതിയിരിക്കുന്നതെന്താണ്?

ഭർഗ്ഗ — വേറിട്ടൊന്നുമില്ല. എഴുത്തുകളിലെ സാധ ണ രീതിയാണെന്നു മാത്രമെയുള്ളൂ.

ദുൎഗ്ഘടൻ — അത്ഭുതംതന്നെ. ഈ ഭക്തിണാദ്രവ്യങ്ങളും വളരെ മനോഹരങ്ങളായിരിക്കുന്നു. ഈ വിശേഷപ്പെട്ട വളകൊണ്ടു നമുക്കു വളരെ ഉപകാരമുണ്ടാകും. അതുകൊണ്ടു ഇതു വല്ല ദിക്കിലും ഇട്ടു കളയാതിരിപ്പാൻ നിന്റെ കയ്യിന്മേൽ തന്നെ ഇട്ടുകളയാം.

(അങ്ങിനെ ചെയ്തു അവളെ നോക്കീട്ട്)

ബാലേ നിന്നുടെ രൂപം
പോലെ മറ്റാർക്കുമില്ല ത്രിജഗതി
ചാലേ ചന്തം കണ്ട്
ഞാലേ തെന്നാക്ഷിമാരുമൊടു നോട്ടം 23

ഘൎഘര — എന്നോടെന്തിനാണ് മുഖസ്തുതി പറയുന്നത്?

ദുൎഘടൻ — മുഖസ്തുതിയല്ല സത്യമാണ് ഞാൻ പറയുന്നത്.

ഘൎഘര — അങ്ങയുടെ വിചാരം അങ്ങിനെയാണെങ്കിൽ എന്റെ ഭാഗ്യം തന്നെ.

ദുൎഘടൻ — ആട്ടെ, അതിരിക്കട്ടെ.

പിച്ചകനറുമലർവിശിഖ
പ്പിച്ചകലത്താക്കിവേണമിനിവേശം
ഇച്ഛയൊടോരോനടപടി
നിശ്ചയമതിന്നൊന്നു ഞാൻ നിനക്കുന്നു. 24

അതുമിതും പറഞ്ഞിരുന്നു കാലം കളഞ്ഞിട്ടു കാര്യമെന്താണ്?

ആവേശമുള്ളതുകൊണ്ടുമാനവനിവനൊരുമി
ച്ചാകുന്നന്നാകലോക
ത്താവശിപ്പാനതെന്താണെന്നാലുമൊപ്പമുള്ളക
ത്തിനാകത്തിനതിന്നാൽ
പോവരേണ്ടയൊന്നുവേഴ്ചയവരുടെരാഥിതമോ
ത്തങ്ങളൊന്നാൻപോണരുവേശം
നീവേണ്ടയെന്തിനാണിക്കാട്ടുമുടിയിലിരു
ന്നൊച്ചപ്പെടുന്നതുമോർത്താൽ 25

ഘശ്ലര—(വിചാരം) എന്നെക്കൊണ്ടുപോകുവാൻ മടി
ച്ചിട്ടു ഇദ്ദേഹം ഓരോ ഉപായം പറകയാണ്. ഇ
തൊന്നും ഇനിക്കു മനസ്സിലാവില്ലെന്നാണ് വിചാ
രിച്ചിരിക്കുന്നത്. ആട്ടേ, ഇങ്ങിനെ പറകതന്നെ.

അമ്പമ്പാനന്നുപായങ്ങളിതിവരൊടുപ
റില്ലചൊറുംഭവാൻതൻ
പിമ്പേഞാനുണ്ടൂറപ്പാണെന്നുകശപിശചൊ
ല്ലേണ്ടവേണ്ടാതകണ്ട്
അമ്പോടക്ഷുത്തുനിൻകണ്ണിനൊരത്ഭുതവുമി
ന്നെന്റെകണ്ണിന്നുചിന്തി
ക്കുമ്പോളെന്താണൊരത്ഭുതൽക്കടവിശ്വവുമതാ
ണെന്നതോന്നിത്തോത്താൽ 26

ഉഗ്രഭടൻ— അതുകൊണ്ടല്ല, നിനക്കു വുദ്ധിമുട്ടാകുമെ
ന്നു വെച്ചാണു, ഇങ്ങിനെ പറഞ്ഞത്. വുദ്ധിമുട്ടി
ല്ലെങ്കിൽ നീയും പോന്നോ. എന്തെങ്കിലും കുടിലജ്ഞ
ന്റെ കാണ്മാൻ വേഗം പുറപ്പെടണം. മായാപ്ര
യോഗങ്ങൾ എന്തെല്ലാമാണ് വേണ്ടതെന്നു വേഗ
ത്തിൽ ആലോചിച്ചു തീർച്ചയാക്കണം.

ഘശ്ലര—എന്നാൽ പുറപ്പെടുകതന്നെ.

(എന്നു പോയി)

വിഷ്കംഭം കഴിഞ്ഞു.

അനന്തരം ഇന്ദ്രനും ഇന്ദ്രാണിയും പ്രവേശിക്കുന്നു.

ഇന്ദ്ര—ചാലേപതിനിതൻറചാതുരിയമമെ

രാഗം കലന്താകര

അരാളതൊട്ടതലോടിമോടികലർന്ന

ത്തികൊണ്ടുകൊണ്ടാടിയും

മാരലത്തുംപിണയാതഘോരവിരമി

പ്പിക്കുന്നീയെന്നോയി

കോമലയെങ്ങിനെയെന്നപോലെപരിചിൽ

പ്രാചീപുരതശോഭത 47

ഇന്ദ്രൻ— (നോക്കീട്ട്) ഈ സമയം ബ്രാഹ്മമെന്നിയും തന്നെ.

കുവലയനിരകൂടീകണ്ണിലേക്കിണങ്ങൽതേടി

കുവലയപതിചാടീകൂരിരുട്ടൊക്കെയോടീ

ദിവിരവിവിളയാടീദിവ്യതേജസ്സുകൂടീ

നവരസവടിവോടീനാട്ടുകമ്മോടിക്കൂടീ 48

ഇന്ദ്രാണി— അയ്യോ, അങ്ങുന്ന ഈ പറഞ്ഞതു കേട്ടിട്ട് എന്റെ മനസ്സിൽ വേറെ ഒരത്ഥം കൂടി സ്ഫുരിക്കുന്നു.

എന്തെന്നാൽ:

അല്ലേസാരമാശ്വപുത്രശേവൻ

വെൺകൂത്താതിന്നേമുതൽ

കല്ലേപത്തുദിനത്തിനൊന്നവസരം

കല്പിച്ചുകല്പിച്ചതും

ചൊല്ലേറുന്നദേവാനതിന്നുപലകാ

ശ്ശാനേഷണാൽവിട്ടിതോ

ചെല്ലേണംശ്രമമൊന്നുമില്ലതിവിടെ

ക്കെന്താണമാനംവിഭോ! 49

ഭാരംഭാഗ്യമിയന്നിട്ടുന്നൊരവിടെ

ക്കെന്തുറ്റുണ്ടെങ്കിലും

പാരംഭാസുരനാംഭവാനതിങ്കലാ

റെറ്റുള്ള പെറ്റുള്ളതിന്നാം

ആരംഭിക്കുന്നമിന്നുതന്നെയുത്തമാ

ഗ്ലത്തിലാക്കേയതി

ന്നാരംഭിക്കുകറിഞ്ഞമരാവലെയും

കണ്ടൊത്തുകൊണ്ടെത്തുവാൻ ൧൬

വേഗംവേണ്ടൊരുകാര്യമിങ്ങിതുപര

പ്പുണ്ടൊന്നുമതല്ലതാ

ൾവേഗംനീനിനയാതെനിന്നിഹചിട

ഞ്ഞാലോചിക്കാലാചിന്ന്!

ആകില്ലൊന്നുമിതെന്നൊതുക്കിയെടുക്കേ

ട്ടാക്കിട്ടുപോരേണ്ട

ശ്രീഗണധരാനിരസൂനൻമലയജൻ

കന്ദർപ്പവൻമപ്പുണോ! ൧൭

പീയൂഷവീൎയ്യോദയം.

നാടകം.

ഗണപതിയും കവിസത്തമ
ഗണപതിയാം മൽപ്പിതാവുമനവരതം
ഗുണമതിയാമമ്മയുമി
ജ്ജനമതിയാമെൻമനസ്സിൽ വിലസട്ടേ 1

അത്രയുമല്ല,

ഗുരുവരരാം ഗ്രഹനാം സ്വൎ
ഗുരുവും ഗുണമുള്ള നല്ലസജ്ജനവും
ഉരുമാധുരിമകവിത
ഒരുമാതിരിച്ചെന്തുചൊല്ലുകാത്തിടണം 2

അതുമല്ല,

കരളെത്തുന്നോരൽക്കവികളിൽ
മഹാസാഹിതിരസം
പെരുത്തേറും നിൻപോൎമുലയുറ്റു
കൊടുക്കണമസമയ
സ്സുരത്തോടാധാരാശക്തിശകവി
യതാമെന്നിലുമുടൻ
പൂരത്തേണം നീയൊന്നു വിധി
മുഖപ്പൂമുഖലയേ! 3

ധൈൎയ്യമന്ദിരമെടുത്തു മാനസപ
യഃപയോനിധിമഥിച്ചുടൻ
കാൎയ്യമോൎത്തു കവിതാമൃതം പുനരെ
ടുത്തുടൻ ബുധജനത്തിനു
കൎണ്ണപുടകൊടുത്തുതുഷ്ടിയൊട
ടുത്തുകൊണ്ടുകളകാലസ
ത്തുല്യനാകിയൊരുവിഷ്ണുമായവിരു
തോടുകൂടെ പരിപാലയാതു മാം. ൪

(നാന്ദ്യന്തത്തിൽ സൂത്രധാരൻ പ്രവേശിക്കുന്നു)

സൂത്ര—(വാദ്യക്കാരോടു കൈ കാട്ടിക്കൊണ്ടു)

വാമദേവധനുഷൊടതിയലം
വാക്കവൈവൃഷപ്പലിക്കിന്നും
രാമനംജനകപുത്രിയൊത്തെത്തും
രാമപരശുരാമനും നയനം ൫

(നാലുവശവും നോക്കീട്ടു) എന്തു്.

ഉത്തമ ചൈതന്യമിക്കു
മൊത്തമുള്ളൊരു സഭാമഹിതന്മാർ
ചിത്തരസം കൊണ്ടുകൊണ്ടിതി
നിത്യമായൊരു ജനങ്ങളെ ഇപ്പില്ലേ ൬
കണ്ടിളകുന്നും
സഭയ പതായ്‌ത്തിനിടുന്നവരാലും
അവരിമാനംപെട്ടവർകളെയെ
നാളിനായവിതം താനുകാട്ടിവിട്ടിടണം ൭

ആട്ടേ, അവരെന്തു എന്തു നാടകമാണു വേണ്ടതു? ഞാൻ

തന്നെ തീൎച്ചപ്പെടുത്തേണം. എന്റെ ജീവനാഡിയായ നടിയെ വിളിച്ചുവരുത്തി തമ്മിൽ ആലോചിച്ചു നിശ്ചയിക്കാം.

(അണിയറയിലേക്കു നോക്കീട്ടു) ആൎയ്യേ, വേഗത്തിൽ ഇവിടെ വരു.

നടി—(വന്നിട്ടു്) ഇതാ ഞാൻ വന്നുവല്ലൊ.

സൂത്ര—മാണിക്യമേ, നമ്മുടെ കൃത്യമായ നാട്യവിദ്യയെ ഈ സദസ്സിൽ പ്രയോഗിച്ചൊന്നു കാണേണ്ടേ

നടി—അതിനെന്താണു് സംശയം. ഇവിടെയല്ലാതെ പിന്നെ എവിടെയാണു് പ്രയോഗിക്കേണ്ടതു്?

ഉരവൊത്തോരുത്തമസദസ്സിതല്ലേ
കരത്തിലീനാടകക്കെട്ടിതില്ലേ
തരത്തിലായിന്നിതാ [illegible]ല്ലേ
[illegible] ll

ഏതു നാടകമാണിവിടെ നിശ്ചയിച്ചതു്?

സൂത്ര—ഞാനൊന്നു നിശ്ചയിച്ചിരിക്കുന്നതു [illegible] പറയുന്നതു എന്താണു്.

നടി—ആൎയ്യൻ തന്നെയാണു് നിശ്ചയിപ്പാനുള്ളതു്.

സൂത്ര—ആരാണോ എന്താണെന്നു പറയുന്നുണ്ടു്. കേൾക്കട്ടെ മിണ്ടാതിരിക്കു (ആകാശത്തിൽ ചെവികൊടുത്തിട്ടു്) 'നിങ്ങളുടെ സൌന്ദൎയ്യപൂൎണ്ണതകളും ഫലിതങ്ങളും ഒക്കെ ഇവിടെ ഇരിക്കട്ടെ. ഏതു നാടകമാണു് വേണ്ടതെന്നു ഞങ്ങൾ പറയാം.

ഗ്ഗന്ന പാൻപൊതിയിലെന്നാ
യണവഴ്ന്നാടൻധരിക്കസംസതരം
മന്നിയാളെണ്ണമന്നിയാംകവി
മന്നിയാംമെകരോഗ്ഗൃതിത്തകൃതിയാട്ടേ 9

എന്നാൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ കൃതി ആട്ടെ എന്നു പറഞ്ഞതുകൊണ്ട് നിങ്ങൾക്കു സംശയം തീരുകയില്ല. അദ്ദേഹത്തിന്റെ കവിത വളരെയില്ല. അവയിൽ വെച്ച് ഇവിടെ ഇപ്പോൾ ഉപയോഗയോഗ്യം ഏതെന്നും തിരിച്ചു പറഞ്ഞേക്കാം.

പൊരുളോതുകല്ലിന്നുവേണമെന്നാ
ലുരുളോതുവാനെങ്കിലുമൊന്നുവേണ്ടേ
പീയൂഷവീര്യോല്ലയമെന്നുപോലാ
യിയ്യൂഴമുണ്ടാക്കിയകാവ്യമാട്ടേ. 10

അല്ലയോ സഭാവാസികളേ! നിങ്ങളിനിയെ പറയുന്നോ. എന്നാൽ ഞാനിനിതന്നെ (നടിയോട്) ഭവതി ഇവരുടെ അഭിപ്രായം കേട്ടില്ലേ.

നടി—ഉവ്വ്. എന്നാൽ അപ്രകാരംതന്നെ എന്നു അങ്ങുന്നും നിശ്ചയിച്ചില്ലേ.

സൂത്ര—ഉവ്വ്.

നടി—എന്നാൽ ഞാൻ അതിനു വേണ്ട വട്ടങ്ങൾ കൂട്ടി വരട്ടേ.

സൂത്ര—ആട്ടെ, ഭവതി ഈ വസന്തത്തെ ഒന്നു വർണ്ണിച്ചു പാടി ഈ സഭക്കാരുടെ മനസ്സിനെ തണുപ്പിച്ചു പൊരുള്ളൂ.

നടി—അങ്ങിനെതന്നെ. (പാടുന്നു)

കൂർമതിവിലസീടുന്നു
കൂർപവനൻകുതുകമൊടുവീശിടുന്നു
കളമൊടുകൂകീടുന്നു
കളകണ്ഠംകാമനമ്പുതുകീടുന്നു 11

സൂത്ര—ഭവതിയുടെ ഗാനം വളരെ വിശേഷമായി.

നടി—ഇനി ഞാൻ പോരട്ടെ.

സൂത്ര—ആട്ടെ, വേഗം വരണം. അരങ്ങു മുഷിപ്പിക്കരുത്.

നടി—ഇല്ല. (എന്നുപോയി)

(അണിയറയിൽ)

ഞാൻ ദൈവഗത്യാ ഇന്ന് ഈ നന്ദനവനത്തിൽ വന്നപ്പോൾ ദിവ്യകളായ ദേവസ്ത്രീകൾ എന്നെ ബഹുമാനിച്ചു തന്ന കല്പകവൃക്ഷപ്പൂമാലയാണിത്. ഇനിക്കിതു യോഗ്യമല്ല. എന്നാൽ ഈ ത്രൈലോക്യത്തിൽ വെച്ച് എല്ലാവരിലും അധികം ശൃംഗാരവും രസികത്വവും അലങ്കാരാഡംബരരുചിയും ഉള്ള ഒരാൾക്ക കൊടുക്കണം. അത് ആർക്കുവേണ്ടു.

ഉമാപ്രസാദമാലയിന്നിതേഷ ഞാനണിഞ്ഞുവി
ഭ്രമാച്ചരിക്കയോഗ്യമോ തപസ്സിനും യശസ്സിനും
സമാനതായിതാർക്കുപോയൊരാൾക്കു നല്കിടേണ്ടുനാൽ
സമാനതായൊരാളതാരുമേശനോ രമേശനോ 12

സൂത്ര—എയ്, ഇത് ദുർവ്വാസസ്സുമുനിയുടെ വേഷം ചമഞ്ഞുവരുന്ന നീലകണ്ഠന്റെ ഒച്ചയല്ലേ. എന്നാൽ

വേണ്ടതൊക്കെ വേണ്ടുംവണ്ണം നടത്തുവാൻ ഞാനും പോകട്ടേ.

(എന്നുപോയി)

പ്രസ്താവന.

(അനന്തരം ദുൎവ്വാസസ്സ് പ്രവേശിക്കുന്നു)

ദുൎവ്വാ—ഉമാപ്രസാദമാലയിന്നിതേഷണോൻ.

(എന്നു ഒരിക്കൽക്കൂടി പറയുന്നു)

എയ്! ഉമേശൻ ഇതിന്നു ഒട്ടുംതന്നെ ഉചിതനല്ല.

എന്തെന്നാൽ,

വരാംഗിവല്ലഭാപ്രസാദമാലയെന്നകൌതുകം
വരാമതെങ്കിലും ചിരംപ്രസാദമാലയല്ലയോ
ചരാചരാത്മകന്നിതാകിയാലറിഞ്ഞുദൃഷ്ടിശോ
ചരാന്ധനാക്കിനമ്മെയും വരുത്തിടും വെറുത്തിടും

എന്നു മാത്രമല്ല,

ശൃംഗാരയോനിയെച്ചുട്ടോരംഗാരകണ്ണനോർക്കിലോ
ശൃംഗാരംകണികാണ്മാനില്ലാത്തോരബ്ധിനെയല്ലയോ

അത്രതന്നെയുമല്ല,

ആനത്തോലുമനംഗചാരവുമിഭി
ന്യംചാന്ത്യനാൽക്കൂട്ടരായ്
മാനത്തോളമുയൎന്നജടനിരയും
നീരുംകെട്ടുംക്കൂററനും
മാനത്തോടിവചേൎന്നതെണ്ടുമഗജാ
കാന്തന്നിതേകീടുവാൻ

ഞാനറിഞ്ഞാരിൽനിന്നച്ചതോഴിനസമര
    യത്തൊക്കിതങ്ങൊക്കമോ   15

ഇതൊക്കെക്കിടക്കട്ടെമാല്യംഛരന്നാ
യൊത്തുക്കത്തൊട്ടുഞാൻകൊട്ടുകമ്പൊഴക്കം
പത്തുക്കെക്കനൽക്കണ്ണെറിജ്ഞാലതട്ടി
ച്ചിതൊക്കെപ്പൊടിച്ചാമ്പലാക്കിച്ചമസ്സും   16

ഇങ്ങിനെ പല സംഗതികളെക്കൊണ്ടും ഇതിന്ന അദ്ദേഹം ഉചിതനല്ല പിന്നെ ആൎക്കാണ് കൊടുക്കേണ്ടത്.

കാറൊത്താകാരകാന്തിപ്രസരതകലരം
    കഞ്ജനാഭന്നതൊന്നു
ഏറ്റൊത്താരാലണഞ്ഞിന്നിത്തുസപഞ്ചികൊടു
    ത്തെങ്കിലോ വേണ്ട വേണ്ട
ഏറ്റൊത്താപ്പുഷ്പമഞ്ഞാക്കിടനിതില്പുളവ
    കില്ലിടംനാസ്തിചാത്താൻ
മാറത്താമന്ന്യയാകുംമലർമകളൊഴിയാ
    തിപ്പൊഴെപ്പോഴുമില്ലേ   17

അതുകൊണ്ട് അദ്ദേഹത്തിന് ഇതുകൊണ്ട് ഒരുപയോഗവും ഉണ്ടാകില്ല. പിന്നെ വേറിട്ടാരാണ് യോഗ്യനായുള്ളത്.

ഫോമാഞ്ഞൊമ്പിഴിവാണിതൻവരനിത
    പ്പിച്ചെങ്കിലോവേണ്ടവൻ
ഫോമത്തെപ്പുഷ്ടിഞ്ഞലത്തുപൂകയും
    നാറിച്ചപീറിച്ചിതം

നാമങ്ങളൊല്ലിവസിച്ചിടുന്നനാഗശൃം
ഗാരംതരിമ്പില്ലിതി
നാമങ്ങളാതെകൊടുക്കിലാശ്ശുടനം
സമ്പൂർണ്ണപുഷ്പങ്ങളല്ലി. 1[illegible]

അതുകൊണ്ട് ഇതിനു അർദ്ധേഷവും യോഗ്യനല്ല. പി
ന്നെയാരാണ് യോഗ്യൻ?

വന്ദ്യശ്രീവഹ്നിതാനോവലിയൊരുയമനോ
ചിന്നാവൻതന്നിടത്താ
യെന്നുംവാഴുന്നൊരാരക്ഷോവടിവിൽവരുണനോ
വമ്പനാംവായുതാനോ
ധന്യത്വംപൂണ്ടിരിക്കുന്നൊരുധനപതിയോ
യോഗ്യനാരെന്നിനിക്കി
ങ്ങൊന്നുംതോന്നുന്നതില്ലിന്നുചകടമിവർക്കും
കൈക്കൊക്കെയൊന്നൊക്കില്ലുണ്ടം 1[illegible]

പിന്നെ ആരാണ്?

ധന്യരാമശചീന്ദ്രമേചർത്തന്നായാധരണീശരോ
ചന്ദ്രനോസൂര്യനോ സാക്ഷാലിന്ദ്രനോസ്വർഗ്ഗസുന്ദരൻ

ഈ പ്രപഞ്ചത്തിലുള്ള ആളുകളുടെ മെക്കു ഗുണ
ദോഷം വിചാരിച്ചു ഒരാളെ സമ്മതിച്ച് അവനുകൈ
ടുപ്പാൻ ഇതും കെട്ടിപ്പേറി നടന്ന് ബുദ്ധിമുട്ടാൻ കഴി
യില്ല. ഇപ്പോൾ ഇവിടെ വന്ന സ്ഥിതിക്ക് എന്റെ
ഔചിത്യൗദാര്യവ്യവസ്ഥകൊണ്ടു ഇത്

മടവാർമാലികയ്ക്കുള്ള നടനായകരത്നമൻ
പട്ടശൃംഗാരിയമ്മിന്ദ്ര നടനേകാനരച്ചത്താൻ.

ഏതെങ്കിലും സുധൎമ്മശീലനായിരിക്കുന്ന ഇന്ദ്രനെക്കാ
ണ്മാൻ സുധൎമ്മയിലേക്കു പോകതന്നെ.

(എന്നു പോയി)

വിഷ്കംഭം കഴിഞ്ഞു.

(അനന്തരം അലങ്കാരാഡംബരത്തോടുകൂടി ഐരാവതാ
രൂഢനായി ദേവേന്ദ്രനും ജയധ്വജനും പ്രവേശിക്കുന്നു.)

ഇന്ദ്ര — അല്ലയോ ജയധ്വജ! ഈ പ്രദേശം ബഹു രമ
ണീയം തന്നെ. നല്ല തണലുകളും മന്ദവായുവും
അമലമായ പൂഞ്ചോലകളും പന്തലിച്ചു പരന്നു പട
ൎന്ന വൃക്ഷലതാദികളും ഫലമൂലാദികളും ഉള്ള ഈ
നന്ദനസുഖം നന്ദനസുഖത്തെത്തന്നെ അതിക്രമിക്കു
ന്നു. അതുകൊണ്ടു നമുക്കു മാൎഗ്ഗശ്രമം മാററി ആനക്കു
വെള്ളവും തീററയും കൊടുത്ത് അല്പനേരം ഇവിടെ
തന്നെ താമസിക്കയല്ലേ.

ജയ — സ്വാമിൻ കല്പനപോലെ. (എന്നതന്റെ പോതം
ചുററിനടന്നു നാലുപുറത്തും നോക്കീട്ട്)

ഇന്ദ്ര — ഏയ്! ആരാണ് കിഴക്കുനിന്നു ഒരാൾ മഹാതേജ
സ്സോടുകൂടി എന്റെ അഭിമുഖനായ്വരുന്നത്?

ജയ — (സൂക്ഷിച്ചുനോക്കുന്നു)

ഇന്ദ്ര — ആ തേജസ്സുവന്ന് കണ്ണിൽതറച്ചിട്ടു ആളറിവാൻ
ഞാൻ പ്രയാസപ്പെടുന്നു.

ജയ — (വിചാരം)

നന്നായ് നാനാപ്രദേശങ്ങളിലുമിഹ വിള-
ങ്ങുന്ന തേജോവിലാസാൽ
നന്ദ്യാ ചേരുന്നതാരെന്നറിവതിനായി സൂ-
ക്ഷിച്ചുവീക്ഷിക്കയെന്ന്
ഒന്നല്ലോരായിരം കണ്മിഴികളുമിതിനാൽ
മഞ്ഞളിച്ചീശനിപ്പോൾ
നന്നല്ലോ രണ്ടു കണ്ണുള്ളിവനൊടിതുകളി-
ച്ചൊല്ലുന്നതാരിലോർത്താൽ ൨൭

ഇന്ദ്ര—എന്താണ് ജയദ്ധ്വജൻ സൂക്ഷിച്ചുനോക്കാതെ അധോമുഖനായി വിചാരിച്ചു നില്ക്കുന്നത്.

ജയ—ഇവിടുന്നു തൃക്കണ്ണോത്തില്ലേ.

ഇന്ദ്ര—ഉവ്വ്, നല്ലവണ്ണം മനസ്സിലായില്ല. (സൂക്ഷിച്ചു നോക്കീട്ട്)

പാരം ഭസ്മവിലേപനസ്ഫടികരു-
ദ്രാക്ഷാദിമാല്യം ജടാ
ഭാരം പാവനപാവകപ്രഭലസൽ
കാഷായകൗപീനകം
ഛത്രം ചെമ്മിഴി കൈത്തലത്തിൽ മലർമാ-
ല്യം കിണ്ടിയിത്യാദിയാ-
യാരാണീയണയുന്നതിന്നൊരു മഹാ-
യോഗീശനോ ദേശികനോ? ൨൮

ജയ—(സൂക്ഷിച്ചുനോക്കീട്ട്) ആരാണെന്നടിയനു മനസ്സിലായി, സാക്ഷാൽ ദുർവ്വാസസ്സു മഹർഷിയാണ്.

(അനന്തരം ദുർവ്വാസസ്സു പ്രവേശിക്കുന്നു)

ദൂർവ്വാ—മംഗളാംഗിയതാം സർവ്വമംഗളാവരവൈഭവാൽ
മംഗളംതേഭവിക്കട്ടെ മങ്ങൊലാമാഘവൻമനം

ഇന്ദ്ര—(ആനപ്പുറത്തുനിന്നിറങ്ങുവാൻ ഭാവിക്കുന്നു)

മുനി—(കണ്ടിട്ട്) അല്ലയോ ഇന്ദ്ര!

ഹസ്തിതൻമുകളിൽനിന്നിറങ്ങിടേ
ണ്ടസ്ഥിതിക്കഹമൊരന്തരായമോ
നിസ്തുലോഗ്രബലശാലിയാംഭവാ
നസ്തുമംഗലമമംഗലംകെടും 25

ബുദ്ധിമുട്ടി താഴത്തിറങ്ങിവന്നു വണങ്ങി ഉപചാരോപചാരാദികൾ ഒന്നും ചെയ്യേണ്ട. ഞാൻ വളരെ സന്തോഷിച്ച് അനുവാദം തന്നിരിക്കുന്നു. അവിടെത്തന്നെ ഇരുന്നാൽ മതി.

ഇന്ദ്ര—അല്ലയോ മഹായോഗിൻ! അരുളപ്പാടുപോലെ (എന്ന് അവിടെത്തന്നെ ഉറച്ചിരിക്കുന്നു)

സജ്ജനോക്തികളൊഴിച്ചുവേറെയി
ല്ലിജ്ജനത്തിനവലംബമൊന്നുമേ
ദുർജ്ജനാരത്തൊടണയുന്നവർക്കു
ല്ലജ്ഞനോത്തമയശസ്സുകിട്ടുമോ 26

എങ്ങുന്നാണ് ഇപ്പോൾ അവിടുന്ന് എഴുന്നെള്ളുന്നതെന്നറിഞ്ഞില്ല.

മുനി— കൈലാസത്തിൽനിന്ന് എന്റെ ആശ്രമത്തിലേക്കു പോകുന്നു.

ഇന്ദ്ര—സ്ഥാണുസൽകലഭവാനെയിന്നുടൻ
കാണുവാനിടഭവിച്ചുഭാവുകാൽ

വീണാവേോകമൊന്നുപ്രോല്ലസ
ൽഗുണംകൊണ്ടു പുരിപൂതയായിമേ 27

മുനി—(വിചാരം) എന്ത് ഇദ്ദേഹത്തിനെ കണ്ടാലത്തെ ഗുണംപോലെതന്നെ വാക്ക കേട്ടാലത്തെ ഗുണത്തിനും തികച്ചിലുണ്ടു. ആകട്ടെ, അതിരിക്കട്ടെ—

കണ്ടോകാമന്റെകാഴ്ക്കുതിരയൊടെതിരാ
യുള്ളോരൈരാവതത്തിൻ
കണ്ടോകേറിക്കനപ്പിച്ചഴകിലധികവും
മോടുമമ്മൌലിയോടും
കണ്ടാമാവാൽക്കഴുക്കുംകനുകമൊടെവിവെ
കാണപോകുന്നതെൻവൈ
കണ്ടോംശ്രീമൽപാദപങ്കജപ്രഭിതജഗ
ച്ചക്രനിജ്ജിതനിപ്പോൾ 28

(പ്രകാശം) ഞാൻ പോകുന്ന വഴിക്ക് ഈ നന്ദനോദ്യാനത്തിൽ വന്നപ്പോൾ അവിടെ പൂവറുക്കുന്ന അവികലസുന്ദരിമാരായ ദേവികൾ ഇനിക്ക കല്പവൃക്ഷപുഷ്പം കൊണ്ടു കെട്ടിയുണ്ടാക്കി ചാർത്തിയ ഉമാപ്രസാദമായ ഈ മാല കാഴ്ചവെച്ചു. ഇതുകൊണ്ടു ഇനിക്കുപയോഗമില്ല ഈ പ്രപഞ്ചത്തിൽ ആരാണ് സുഭഗാഗ്രഗണ്യൻ എന്നു വെച്ചാലവന്നു കൊടുക്കണമെന്നുവെച്ചു പലരേയും വിചാരിച്ചു നോക്കി. അപ്പോൾ മറ്റാരെയുമല്ല തോന്നിയത്. ആകപ്പാടെ ഇതിന്നനുരൂപരൂപസൌഭാഗ്യയോഗ്യനായിട്ട് അങ്ങുന്നുതന്നെയാകുന്നതാണ് ഞാൻ അഭിപ്രായപ്പെട്ടത്

അങ്ങേക്കണ്ട് ഇതു സമ്മാനം തരുവാനായി അങ്ങോട്ടു പുറപ്പെട്ടപ്പോഴാണ് ഈ മാർഗ്ഗമദ്ധ്യത്തിൽ ദൈവഗത്യാ കണ്ടത.

ആരംഭങ്ങളതൊന്നുമില്ലമഴപെയ്യു
 ന്നില്ലിതെല്ലാമഴ
ക്കാറുംകാണ്മതിനില്ലകത്തിയെരിയും
 ദാഹംകെടുക്കുന്നമേ
കാരോന്നിവിധമോർത്തുൾപ്പുളകനാ
 യ്യേഴുന്നവേഗാമ്പലൊ
ട്ടോരാതേമഴപെയ്യുപോലെപറയാം
 ഭാഗ്യാൽഭവദ്ദർശനം 29

ഇന്ദ്ര—അടിയനോടു ഇവിടുന്ന് ഇപ്രകാരമൊന്നും അരുളിച്ചെയ്യരുതെ. അടിയൻ ഇവിടുത്തെ ദാസനാണ്.

മുനി— ഇനിക്കു പോകുവാൻ വൈകി. അതുകൊണ്ടു ലളിതതരയായി മിളദളിശാലയായി പരിമളഭരിതയായി പരിലസിതയായി മനോഹരയായിരിക്കുന്ന ഈ മലർമാലിക അലങ്കാരപ്രിയനായ അങ്ങുന്ന് വാങ്ങിച്ചലങ്കരിച്ചു കണ്ടിട്ടുവേണം പോകുവാൻ.
(എന്നു കൊടുക്കുന്നു)

ഇന്ദ്ര—(ആദരവോടുകൂടി മാലവാങ്ങി ഗജത്തിന്റെ മസ്തകത്തിൽവെച്ചു തലമുടി വേർപെടുക്കുന്നു).

ഗജ—ആഹാ, ആന തുമ്പിക്കൈകൊണ്ടു മാല വലിച്ചെടുത്തു പൊട്ടിച്ചു ചവിട്ടിക്കളയുന്നു.

മുനി—(അതുകണ്ട് കോപിച്ചിട്ട്) അല്ലയോ ജളപ്രഭവായുള്ളോവേ! എന്നെ ഇത്ര ബഹുമാനം കൂടാതെ നി

ന്ദയോടുകൂടി ഞാൻ തന്നെ മാ[illegible]യൊക്കെ ആനയെ
ക്കൊണ്ടു ചവിട്ടിച്ച് കളയാതില്ലേ. ആട്ടെ, നിനക്കും
ദേവകൾക്കൊക്കെയും ഇതാനന്തശോകമനുഭ
വിക്കട്ടെ. ഞാൻ പോകുന്നു.

(എന്നു മഹൎഷി പോയി.)

(ഇന്ദ്രനും ജയന്തനും (ബുദ്ധിക്ഷയം നടിച്ചുപോയി)

ഗുരുശാപം എന്ന

ഒന്നാമങ്കം

(അനന്തരം ബൃഹസ്പതി വ്യസനത്തോടുകൂടി
പ്രവേശിക്കുന്നു.)

ബൃഹ—(അധോമുഖനായി തലക്കു കൈകൊടുത്തു ഇരു
ന്നുംകൊണ്ട്)

ബ്രഹ്മൎഷിയുടെ ഒരു ശക്തി ഇന്നവിധമെന്ന് വിചാ
രിപ്പാൻ തന്നെ വയ്യാ. ഇനി എന്താണീയാപന്നി
വൃത്തിക്കവേണ്ടത്. അവിവേകിയായ അദ്ദേഹം ശ
പിച്ചു എന്നതന്നെയല്ല, ശാപമോക്ഷം ഒട്ടുകൊടുത്തു
മില്ല. ശാപമോക്ഷയാചനക്ക് ഇന്ദ്രൻ ഭാവിച്ചപ്പോ
ഴെക്കും അദ്ദേഹം ചാടിപ്പോയി. ഇനി എന്തു വേണ്ടു
ആവോ. വല്ലതും ഉപായമൊന്നാലോചിപ്പാൻ നാ
രദനോ മറ്റൊ ഇപ്പോൾ കണ്ടെങ്കിൽ നന്നായി
രുന്നു!

(അണിയറയിൽ)

ശംഭോശങ്കരശൎവ്വശാശ്വതലസൽ

ഗൌരാംഗഗൌരീപതേ

ശംഭോഭേദിശശാങ്കശേഖരമഹാ
ശൃംഗാരഗംഗാപതേ!
അംഭോജാസനജംഭശാസനനുത
ശ്രീമൽപദാംഭോജനീ-
ലാംഭോജദ്യുതികണ്ഠകാമശമന
ശ്രീകണ്ഠലോകപ്രഭോ! 30

ബ്രഹ്മ— (ചെവിയോർത്തിട്ടു്) എന്താണിതു് ശങ്കരസ്തുതി കൂടാതെ മതിമധുരമായി ഒരു ശബ്ദം കേൾക്കുന്നതു്. ഈ ശബ്ദത്തിന്നു ഏകദേശം നാരദമഹർഷിയുടെ വീണാനാദസ്സാമ്യം തോന്നുന്നു. അതു തന്നെ ആയിരിക്കുമോ. (നല്ലവണ്ണം മനസ്സിരുത്തി ചെവികൊടുത്തിട്ടു്) ശങ്കയില്ല. ശ്രീനാരദമഹർഷിയുടെ എഴുന്നെള്ളത്തു തന്നെ.

(പിന്നെയും അണിയറയിൽ)

കാരുണ്യാംബുനിധേകളായസുഷമ
ശ്രീമോദദാമോല്ലസ
ത്താരുണ്യാശ്രിതവത്സലപ്രണതസ
ന്താനപ്രസന്നാശയ!
ശംഖേശാർങ്ഗധരാമരാശ്രയവിഭോ
ഗോവിന്ദനാരായണ!
ശ്രീരാമപ്രണവാത്മജാതകജഗൽ
പ്രാണപ്രസീദപ്രഭോ! 31

അച്യുതാനന്തഗോവിന്ദ സച്ചിദാനന്ദവിഗ്രഹ!
സ്വച്ഛപങ്കജപത്രാക്ഷ കൃപാപാംഗനമോസ്തുതേ! 32

ബൃഹ—എന്ത്, സാക്ഷാൽ ശ്രീനാരായണന്റേയും ശ്രീ പരമേശ്വരന്റേയും തിരുനാമങ്ങൾ ഇങ്ങിനെ വീണയിൽ അതിമധുരമായി വായിച്ചുംകൊണ്ട് ഇതാ ശ്രീ നാരദമഹർഷി വരുന്നു.

(അനന്തരം നാരദൻ പ്രവേശിക്കുന്നു)

(രണ്ടുപേരും അന്യോന്യം ഉപചാരോപചാരാദികൾ ചെയ്തിട്ട്)

നാര—ഈവിജനസ്ഥലത്തിൽ എന്താണിവിടുന്നു മൌനവ്രതവും ആരംഭിച്ചിരിക്കുന്നത്. മുഖത്തു നോക്കിയാൽ കഠിനമായി ഒരു വിഷാദമുണ്ടെന്നും തോന്നുന്നുണ്ട്.

ബൃഹ—ഇവിടുന്നിപ്പോൾ എവിടുന്നാണ് എഴുന്നള്ളുന്നത്.

നാര—വൈകുണ്ഠത്തിൽനിന്നാണ്.

ബൃഹ—അവിടെ എന്തുള്ളു വിശേഷം?

നാര—വിശേഷിച്ചൊന്നുമില്ല. എല്ലാവർക്കും സുഖംതന്നെ.

ബൃഹ—ഇവിടത്തെ വർത്തമാനങ്ങളൊന്നും അവിടെ കേട്ടില്ലേ.

നാര—ഒന്നും കേട്ടില്ല. ഇവിടെ എന്താണ് വിശേഷം.

ബൃഹ—കേട്ടില്ലെങ്കിൽ പറയാം.

ദൈത്യാംശികടയോൻദുരാഗ്രഹിദുരാ-
ചാരൻദേവാംശോത്ഭവൻ
ദൈത്യാസസ്പദനന്ധകാസുരിയിവിടെ
പ്രാപിച്ചുകോപിച്ചുടൻ

ദുൎവ്വാരമല്ലേ സമായിടംപാപിശാപി
ച്ചീറിസ്സ പിശാചിയാം
ശീഘ്രംനാധിപരാസ്വരാലികയതിൻ
മൂലംസമൂലംസഖേ! 83

നാര—ഏ! അതുശരി ഏതോ വിദ്യാധരൻ. അതാണല്ലേ അങ്ങേക്ക് വിഷാദകാരണം. അതേ, എന്താണ് ശാപം?.

ബൃഹ—വിഷാദകാരണം ഇതുതന്നെ. ഈ ശാപമതി ബഹു കഷ്ടം തന്നെ. ഇതിലധികം നമുക്കൊക്കെയു സങ്കടാവസ്ഥ വേറെ ഒന്നും വരുവാനില്ല.

നാര—അതേ, ഇതൊക്കെ പറയാതെ ശാപാവസ്ഥ പറയൂ.

ബൃഹ—പറയാം.

പാരംഞങ്ങളൊടുകൂടിന്ന് ചേരുന്നതിൽ
ച്ചെന്നുപാതംപരിക്കാ
ക്രൂരൻശകാപിഷ്ഠനങ്ങു സ്ഥലമതിലൊരുനാ
ളിപ്പിടെക്കൊപന
സാരാസാരങ്ങളോരാതൊരുപിനയനാവണ
മെന്നൎക്കന്നംവ്യൂനകട്ടി
ച്ചോറാക്കിപ്പായി

നാര—എന്താണതുപാക

ബൃഹ———കഥിക്കാം നിരായവണ്ണം. 84
നന്ദനമതിലതിലെയ
നന്ദനാസ്സനതിന്റൊരുദ്ദേശം

ചെന്നതന്നേരം ചിലദേവമാർ

ചെന്താരപ്പൂമാലയൊന്ന് കിടാനിച്ചു

അപ്പോൾ ആ മാല ആൎക്കാണു കൊടുക്കേണ്ടതെന്നു ആ വിദ്വാന്നു സംശയമായി.

പരദ്രവ്യമാകുന്നതാണെങ്കിലുംതാൻ

പരൻനൽകിയെന്നാൽ കൊടുക്കൊല്ലതാകും

ഒരാൾക്കൊന്നൊരാളേകിയാലങ്ങവന്മ

റ്റൊരാൾക്കേകുതെന്നേതുശാസ്ത്രത്തിലാവോ ൮൫

അതൊക്കെ എന്തിനു പറയുന്നു. ആ വിദ്വാന്റെ മാതിരി ഒക്കെ ഒന്നു മാറീട്ടാണ്. ത്രൈലോക്യത്തിലുള്ള ആളുകളെ ഒക്കെ വിചാരിച്ച് താരതമ്യങ്ങൾ നോക്കിയപ്പോൾ നമ്മുടെ സ്വാമിയായ ഇന്ദ്രനാണ് എല്ലാരിലും യോഗ്യൻ എന്ന് നിശ്ചയിച്ചു മാല കൊടുപ്പാൻ സുധൎമ്മയിലേക്ക് പോകുംവഴിക്കു ഐരാവതാരൂഢനായി സ്വാമി വരുന്നതു കണ്ടു ബഹുമാനിച്ചു മാല കൊടുത്തു. സ്വാമി മാല വാങ്ങി ആനയുടെ മസ്തകത്തിൽ വെച്ചു തലമുടി തുൎത്തു കെട്ടുമ്പോൾ ആന തുമ്പിക്കൈകൊണ്ടു മാല വലിച്ചു താഴത്തിട്ടു ചവിട്ടിക്കളഞ്ഞു. അതുകൊണ്ട് കോപിച്ചിപ്രകാരം ശപിച്ചു.

നാര — എപ്രകാരം.

ബൃഹ — ജംഭാരേജ്ജഗത്ത്രയപതേ

നീയെന്റെമാഹാത്മ്യമി

ന്നമ്പമ്പോനിന്നയാതിവണ്ണമവമാ
നിക്കുന്നിതോനന്നോടോ
അമ്പില്ലാക്കണ്ണമേഷത്താനമരസം
വത്തെല്ലുപിച്ചോരെക്കയ
ങ്ങമ്പിക്കുംകുളിയല്ലകണ്ടകകറിന്നാ
ത്മാവേകളിക്കെന്നേനി. ൬൭

ത്രൈലോക്യത്തിങ്കലിന്നുള്ളവർകളിലധികം
പൂജ്യനാം ഞാൻനിനക്കാ
യാലോചിച്ചെങ്കിലേതിനുമലർമകനാ
ല്പംമഹാപൂരുഷത്ത്!
താലോചിച്ചാലുനിതാന്തത്തലയിലന്ന
ക്കാതെമരതകീപത്തിൻ
കാലോടൊപ്പിച്ചതില്ലേമമമഹിമകൾനീ
യുള്ളിലോക്കുന്നതില്ലേ. ൬൮

ഗജോപരിസ്ഥനായ്ത്തെളിഞ്ഞണഞ്ഞതന്നീയതിത്രയും
ജ്യോത്സ്നാസ്ഥനാകയാലെനിക്കുമാത്തുനിന്നുടെ
പ്രജാളിയുംജരാനരാന്ധരായിവന്നിടട്ടെസ-
ച്ചിജാവ്യനായെയാരെഷത്താനരച്ചിട്ടുംവചസ്സിനാൽ ൬൯

അമരാരികൾചനാട്ടത്തുനിൻവ
ബമരാനെള്ളാരമാർഗ്ഗമാക്കിടട്ടേ
അമരാവതിവന്നുപൂറിടട്ടേ
സമരംചെയ്യമടക്കിവിട്ടിടട്ടേ ൭൦

ഇങ്ങിനെ ശക്കയാണ് ശാപം.

നാരേ—ഈ അല്പസംഗതിയെ പററി ഇത്ര കഠിനമ്

യി ശപിച്ചതു പതിയായില്ല. അവിവേകത്തിന്റെ കലശൽതന്നെ. ഇനി വളരെ അപരാധം ഒരുത്തൻ ചെയ്താലത്തെ ശാപം എന്തിനെയാണാവോ. ഈ വിദ്വാന്മാർ സാരാസാരവിചാരംകൂടെ അശേഷം ചൊല്ലുകില്ല. കോപിക്കുന്നതിനു മുമ്പേതന്നെ കഴിച്ചുവെക്കും പിന്നെ വിഷാദിക്കുകയും ചെയ്യും.—

അനിഷ്ടനോതിടന്നതൽസ്വയത്തസ്വഭാവ
    പ്രേമഭാരനന്റെ കണ്ണിൽ
ഓനംചെയ്യാത്തുപ്രകൃതിവികടകോ
    പാന്ധനാം മുനി വിനോ
ഇന്നം മാലകന്നു പൂതമഗമായ്കം
    മുനി വിനോദിശേഷ
ഞാനംതെല്ലുംകിടപ്പൂ നന്ദു സങ്കന്നസ്വാ
    ചാർത്ഥ്യസ്വപ്നത്തിൽ!

പ്രിയം — അട്ടെ, അതൊക്കെ ഇരിക്കട്ടെ. ആ വിധമൊക്കെ പറഞ്ഞിട്ടിനി എന്തു സാദ്ധ്യമാണ്. കഴിഞ്ഞതൊക്കെ കഴിഞ്ഞില്ലേ. ഇനി നമുക്ക ഈ ആപത്തിനെ നീക്കുന്നതിന്ന എന്തുവേണ്ടു എന്നാലോചിക്ക.

അന — (വിചാരിച്ചിട്ടു) ഒന്നാമത്, ആ ശപിച്ച വിദ്വാനോടു ശാപമോക്ഷം തേടിക്കണം. അതിന്ന ഞാൻ തന്നെ ഇവളുടെ സമ്മതത്തോടുകൂടി പോയി വരാം.

പ്രിയം — എന്നാൽ വളരെ നന്നായി — ഇവിടത്തോട് മറ്റു പറഞ്ഞാൽ ഭംഗിയല്ലല്ലോ എന്നു വിചാരിച്ച ഇത്രനേരവും പറഞ്ഞില്ല എന്നേ ഉള്ളു. എന്റെ അന്തർഗ്ഗതവും അങ്ങിനെതന്നെയാണ്.

നാര — ശരിതാമതു, ഞാൻ വരുമ്പോഴെക്കും അങ്ങുന്നു ശാപമോക്ഷം കൂടാതെ തന്നെ ഈ വ്യസനശാന്തിക്കു ഉപായം വല്ലതുമുണ്ടാ എന്നു നോക്കണം. ശാപമോക്ഷം തന്നില്ലെങ്കിൽ വേണ്ട നിവൃത്തി കരുതണമല്ലോ.

ബൃഹ — അങ്ങിനെ വരില്ല. ശപിച്ചാൽ ശാപമോക്ഷം കൊടുക്ക മര്യാദയല്ലെ. പിന്നെ അങ്ങുന്നല്ലെ പോകുന്നതും, കിട്ടാതിരിക്കില്ല. ഞാൻ ഇവിടെ ഗ്രന്ഥവും നോക്കിക്കൊള്ളാം.

നാ — അതിനാഥമുടനെന്നാൽസാമ്പ്രതംപോയിടട്ടെ
ചിതമൊടവനിതകാൻനന്മനസ്സായിടട്ടെ.

ബൃ — ദ്രുതതരമിഹകാണാമെങ്കിലിന്നേവരട്ടെ
ശതമഖനൊടുരപ്പാൻഞാനുമിന്നാശുപോട്ടെ.

(എന്നു രണ്ടാളും പോയി.)

വിഷ്കംഭം കഴിഞ്ഞു.

(അനന്തരം ഇന്ദ്രനും ഇന്ദ്രാണിയും പ്രവേശിക്കുന്നു)

ഇന്ദ്ര — അല്ലയോ പ്രാണനാഥെ, ദുർവ്വാസസ്സിന്റെ ദുസ്സഹശാപംകൊണ്ടു നമുക്കൊക്കെ ഇങ്ങിനെ ജരാനരകളും ബാധിച്ചു മുഖമെ മനുഷ്യപ്രായന്മാരായി രോഗങ്ങളാദികളും അനുഭവിച്ച് പരവശന്മാരായി പരിതപിച്ചു പക്ഷെ വശാൽ ഭവിക്കായല്ലോ.

കഷ്ടംനമ്മുടെകഷ്ടകാലമൊന്നുഗോ
ഷ്ഠിക്കപ്പെട്ടിടാ
തിഷ്ടംപോലമതന്നാനമ്മളെവ്യഥാ
വന്നീവ്യഥാസാഗരേ
ദുഷ്ടൻതന്നുനിശാപദണ്ഡമതുകൊ
ണ്ടൊട്ടുംമടിക്കാതുടൻ
തട്ടിത്തൊണ്ടിയെറിഞ്ഞുഹന്തവലയാ
റാഴ്ത്തുന്നുദൈവത്തിനാൽ 43

കോപത്താൽക്രൂരനാമ്മാമുനിയിഹവെറുതേ
കേറിവന്നിപ്പോൾനമ്മെ
ശ്ശാപത്താലേവമുള്ളോരമളികളിലവ
റിഞ്ഞുപറിച്ചിതല്ലോ
താപത്താൽപ്രാണമുൾത്താർതവിട്ടുപൊടിയതാ
കന്നഹാഹന്തവല്ലാ
ത്താപത്താഴ്ത്തീൻവല്ലോയിതിനൊരുപശമം
നോക്കണോക്കേണമല്ലോ 44

എന്താണവേണ്ടത്.

വിത്തവ്യയാദികളതൊന്നുകടത്തിടുന്നു
ചിത്തവ്യഥക്കതൊരിരിപ്പിടമായിടുന്നു
ഇദ്ദുർവ്വിഷാദമുടനൊന്നൊഴിയുന്നതിന്നു
കർത്തവ്യമെന്തിവിടെനാംവലയേണ്ടിവന്നു 45

ഇന്ദ്രാണി—

എന്തിന്നുംമതിയായവക്കവനിൽ
ദൈവംസദാകാലവും

ചിന്താജാലത്തെവിരോധമാവുകിൽവിപ
ത്താരതാനോതൊരാതതഹോ
എന്തെല്ലാംവന്നമെന്നൊരാൾക്കറിവതോ
നമ്മൾക്കെഴുംദുഃഖനാശം
ബന്ധംതന്നെയതിന്നുപാൎക്കിലൊരു
പ്പൂന്തംനിതാന്തംവിഭോ. 46

ഇന്ദ്ര — അല്ലയോ ഭവതി, നീ പറയുന്നതു ബഹു സാരം തന്നെ.

ഇന്ദ്രാണി — ശാപംനിമിത്തമിഹനാമെല്ലിപ്പൊഴുള്ളി
ത്താപംശമിപ്പതിന്നുതാമസിയാതകണ്ടു
ശ്രീപന്നഗേശശയനൻതിരുവുള്ളമേറാ—
താപനിവൃത്തിയതിനെന്തൊരുപായമുള്ളൂ

ഇന്ദ്രൻ — അത്തലൊക്കെയുമകന്നിടുന്നതി
ന്നത്രനോക്കുകിൽനമുക്കുനല്ലത്
സത്തമേ! ഭവതിനീപറഞ്ഞതാമീ
സത്തമായവഴിതന്നെയാണയെ! 48

എന്നാൽ അങ്ങോട്ടുതന്നെ പുറപ്പെട്ടുകളയാം. അതി
ന്നുസാമഗ്രികതന്നെ(കുറച്ചുഉറക്കെ)ആരാണിവിടെ?

ഹരിക്കാരൻ — (പ്രവേശിച്ചു) ഏറാൻ, അടിയൻ—

ഇന്ദ്ര — ആരാണ്, പതമപക്ഷനോ.

ഹരി — അതെ.

ഇന്ദ്ര — എന്ത് ഞാൻ കണ്ടറിട്ടില്ല. വളരെ വയസ്സു
ന്നെപ്പോലെ ജരാനരകളും ബാധിച്ച് ബഹു പ്രാ

ത്തനായിരിക്കുന്നുവല്ലൊ. എന്താണ് ദീനങ്ങൾ വല്ല
തുമുണ്ടൊ?

ഹരി—അങ്ങിനെ ബാധിപ്പാൻ തക്കവണ്ണം ഒന്നുമി
ല്ല. മറ്റുള്ള ആളുകളെപ്പോലെ ഉണ്ട്. അത്ര ഉള്ളു.
(അധോമുഖനായി വിചാരം)

ആകൃതികളെവിടെച്ചൂതീപ്രാകൃതംപോലുള്ളുകാണുകിൽ
ജ്ഞാനമീവമ്പനാംതമ്പുരാനെവ്യത്യാസമെന്തഹോ!
അറിവുള്ളവനുംതന്റെകുറവൊന്നറിയാതഹോ
പരന്മെല്ലാതദോഷങ്ങൾപറയുംപതിവാണത്. 60

ഇന്ദ്ര—ആകട്ടെ, ഇങ്ങിനെ മനോരാജ്യം വിചാരിക്കാതെ
വേഗം പോയി ആചാര്യനേയും ദിക്പാലന്മാരേ
യും ജയധ്വജനേയും ചിത്രസേനനേയും അശ്വിനീ
ദേവകളേയും മറ്റുള്ള പ്രധാനികളേയും ഒക്കെ കൂട്ടി
ക്കൊണ്ടുവരു.

ഹരി—കല്പനപോലെ (എന്നു പോയി)

(അനന്തരം ബൃഹസ്പതിയും ദിക്പാലന്മാരും ചിത്രസേ
നനും അശ്വിനീദേവകളും പ്രവേശിച്ച പുറനിൽക്കുന്നു)

ഹരി—ഇതിലെ ഇതിലെ (എന്നു വഴികാണിക്കുന്നു)

ഇന്ദ്ര—(ചെന്നു എതിരേറ്റു ആചാരോപചാരങ്ങൾ ചെ
യ്യുന്നു) (എല്ലാവരും ഇരിക്കുന്നു)

ഇന്ദ്രാണി—(ഗുരുവിന്റെ അനുഗ്രഹം വാങ്ങി അന്തഃപു
രത്തിലേക്കു പോയി)

ഇന്ദ്ര—പരമഭക്ത, താൻ ശീഘ്രവേഗം ഇവരെ ഒക്കെ

കണ്ടുപിടിച്ച് കൂട്ടികൊണ്ടുവന്നുവല്ലൊ. സമൎത്ഥൻ
തന്നെ.

ഹരി — അടിയന്റെ സാമൎത്ഥ്യമല്ല. ഒക്കെ തിരുമന
സ്സിലെ കാരുണ്യംതന്നെ.

ഇന്ദ്ര — ഇരുട്ടേ, താൻ ഇനിയും യോഗ്യരായി വല്ലവരും
വരുന്നുണ്ടോ എന്നു നോക്കി ഇവിടെ വന്നു അറിയി
പ്പാൻ ഗോപുരദ്വാരത്തിൽ തന്നെ പോയി നില്ക്കൂ.

ഹരി — കല്പനപോലെ (എന്നുപോയി)

ഇന്ദ്ര — യോഗ്യന്മാർ നിങ്ങളെല്ലാവരുമൊന്നൊരുമി
ച്ചിപ്പൊഴീവന്നതിങ്കൽ
ഭാഗ്യംഞാൻനിങ്ങളെക്കാണ്മതിന്നുബത പുറ
പ്പെട്ടിരിപ്പായിരുന്നു
ഭാക്കാതെകാൺകയാലിപ്പൊഴതിലധികസ
ന്തോഷമെൻവാൎത്തയൊക്കെ
ശ്ലാഘ്യന്മാരാംഭവാന്മാർകളിതവിടവിടെ
ക്കേവലംകേട്ടതില്ലേ. 51

കേട്ടില്ലതെന്നുവരികില്ലിനാട്ടിലൊക്കെ
പ്പാട്ടാണതാപ്പകല്യം——

ദിക്പാലന്മാർ — (അന്യോന്യം നോക്കുന്നു:)

ഉമേശ്വരൻ —— ഇക്കഥിതങ്ങളെല്ലാമൊക്കെ
കേട്ടാണുവന്നതുവിരിഞ്ചനമിപ്പൊളെത്തും
കേട്ടാൽനമ്മളുകൾവിപത്തിൽവരേണ്ടതല്ലേ.

ഹരി — (പ്രവേശിച്ച്) സാക്ഷാൽ പ്രപഞ്ചകൎത്താവായ
ബ്രഹ്മദേവൻ എഴുന്നെള്ളുന്നുണ്ട്.

ഇന്ദ്ര—എന്ത് അങ്ങല്ലൊ, നന്നായി. വേഗം ഇങ്ങൊട്ടു കൂട്ടികൊണ്ടുവരു.

ഹരി—കല്പനപോലെ (പോയി)

(അനന്തരം ബ്രഹ്മാവു പ്രവേശിക്കുന്നു.)

ഇ—(പൂജിച്ചുമറ്റുപോലെ ഇരുത്തി ബഹുമാനത്തോടുകൂടി ഇരുന്നിട്ടു)

സന്താപനാശനമഹൊന്നിടിയത്തിലേറെ
വന്താപമൂലമവിടെക്കറിവായിരിക്കും
എന്തിന്നതിപ്പൊളൊറുതെവിടകൊണ്ടിടുന്നു
വെന്താളിടുന്നുഹൃദയം സുമുഖാംബുരാശെ! 53

ഇനി അടിയത്തിന്നു സുഖമായി വരേണ്ടതിന്ന് വേണ്ടതൊക്കെ ഇവിടുന്ന് അരുളിച്ചെയ്യണമല്ലൊ.

ബ്രഹ്മാ—ഈ അവസ്ഥകൾ കേട്ടു പരിഭ്രമിച്ചാണു ഞാൻ വന്നത്. ഞാൻ വിചാരിച്ചാലും ഈ സങ്കടം തീൎത്തു രക്ഷിപ്പാൻ പ്രയാസം തന്നെ. എങ്കിലും ആപത്തിങ്കൽ ബന്ധുക്കൾ വരണമല്ലൊ എന്നു വിചാരിച്ചാണ് വന്നത്. ഇനി ഈ ആപന്നിവൃത്തിക്കു വേണ്ടി നിങ്ങൾ എന്തെങ്കിലും യത്നം ചെയ്യുന്ന കൂട്ടത്തിൽ എന്നാലാവുന്നപോലെ ഞാനും ബുദ്ധിമുട്ടാം.

ഇന്ദ്ര—എന്നാൽ മതി. നിന്തിരുവടി ഈ ഞങ്ങളിൽ പ്രീതിയോടുകൂടി തിരുമനസ്സു വെച്ചു ശ്രമിക്കാമെന്നു അരുളിച്ചെയ്തപ്പൊൾ തന്നെ ഞങ്ങടെ സങ്കടങ്ങൾ ശാന്തപ്രായങ്ങളായി. ഞങ്ങൾക്കിനി ഭാരമൊന്നുമില്ല. ഒക്കെ ഇവിടേക്ക തന്നെ.

ബ്രഹ്മ—ആദ്യേപത്മജനായിട്ടു ഞാനിന്നിതു നേരെയാക്കാം

പോരട്ടെപുരാണപുരുഷന്റെ പുരത്തിലേക്ക്

കോട്ടംവെടിഞ്ഞുപിറകേബത നിങ്ങളെല്ലാം

കൂട്ടംകലൎന്നവിടെയെത്തുവിനാൎത്തിതീൎക്കാം.

ഇന്ദ്ര—അങ്ങിനെയാണ് അവിടുത്തെ തിരുമനസ്സെങ്കിൽ അങ്ങിനെ തന്നെ.

ബ്രഹ്മ—എല്ലാവൎക്കും സമ്മതമായില്ലേ.

എല്ലാവരും—അങ്ങിനെതന്നെ.

ബ്രഹ്മ—എന്നാൽ ഞാൻ പോരട്ടെ. (എന്നുപോയി)

ബൃഹ—ബ്രഹ്മദേവൻ അരുളിച്ചെയ്ത വഴി തന്നെയാണ് ശ്രമിക്കേണ്ടത്. എന്തെന്നാൽ വേറിട്ട അഞ്ഞൂറ് വഴി ശ്രമിച്ചാലും കലാശം അവിടെത്തന്നെയായിത്തീരും. എന്നാൽ പിന്നെ ആദ്യംതന്നെ അതിന്നു ശ്രമിച്ചാൽപോരെ. മററതൊക്കെ വ്യൎത്ഥപ്രയത്നമാവില്ലേ?

ഇന്ദ്ര—ഇനി വേറിട്ട് ഒരു വഴിയും നോക്കാനില്ല. വേഗം നമുക്ക അവിടേക്ക പോകതന്നെ. എല്ലാവരും പുറപ്പെട്ട കൊൾവിൻ.

ബൃഹ—അല്പം താമസിച്ചിട്ട് പോവാം. ദുൎവ്വാസസ്സിനോടു ശാപമോക്ഷം വാങ്ങി ഇപ്പോൾ വരാമെന്നു അരുളിച്ചെയ്തു നാരദമഹൎഷി പോയിട്ടുണ്ട്. അദ്ദേഹം കൂടി ഇങ്ങോട്ടു വന്നോട്ടെ.

ഇന്ദ്ര—ഇത്ര കൂടുണ്ടായിട്ട മററാരുമില്ല. നാരദമഹൎഷി അതിന്നായിട്ട പോയിട്ടുണ്ട് അല്ലേ?

ദ്വാര—ഉവ്വ്, നാരദൻ ഇപ്പോൾ വരും.

ഹരി—(പ്രവേശിച്ച്) നാരദമഹർഷി എഴുന്നെള്ളുന്നുണ്ട്.

ഇന്ദ്ര—വേഗം കൂട്ടിക്കൊണ്ടുവരു.

ഹരി—കല്പനപോലെ (എന്നുപോയി)

നാര—(പ്രവേശിച്ച് പരമേശ്വരാദികളെ വന്ദിക്കുന്നു)

ഇന്ദ്ര—(നാരദനെ പൂജിച്ചിരുത്തീട്ട്)

ഇവിടുന്നു ഞങ്ങൾക്കുവേണ്ടി ദുർവ്വാസസ്സ് മഹർഷിയോടു ശാപമോക്ഷം വാങ്ങി എഴുന്നെള്ളുകയാണല്ലോ. ഞങ്ങളെ കുറിച്ചു ഒരു സ്നേഹം ഇവിടുത്തെപ്പോലെ മറ്റാർക്കില്ല.

നാര—നിങ്ങൾക്ക് അങ്ങിനെ തോന്നുന്നതുതന്നെ ഇനിക്കു ശ്രേയസ്സ്. ആർക്കെങ്കിലും ചേതമില്ലാത്ത ഉപകാരം ചെയ്യേണ്ടതല്ലേ. പിന്നെ നിങ്ങൾക്കുവേണ്ടി പ്രത്യേകിച്ചും. ഞാൻ പ്രയത്നം ചെയ്യേണ്ട പരിശ്രമമാകകൊണ്ടു ശാപമോക്ഷം മേടിപ്പാൻ ഇവിടെ വന്നു കണ്ടു പറഞ്ഞു പോവാൻ തരമായില്ല. ഒട്ടേ ഇതുകൊണ്ട് പരിഭവം ഉണ്ടാകില്ലെന്നു കരുതി പോയി എന്നേയുള്ളു.

ഇന്ദ്ര—വളരെ നന്നായി, സന്തോഷമായി.

ദ്വാ—സ്വാമിൻ നാരദ ശാപമോക്ഷവഴിയെ
നന്മയെന്നു കേൾക്കട്ടെ ഞാൻ

നാ—ധീമൻ താൻ മുനിയെത്തിരഞ്ഞു തേടലിയ–
ന്നീരേഴുലോകത്തിലും

ശ്രീമൻമണിനാടപ്പമാത്രമൊരിട
ത്തുംകണ്ടുകിട്ടീലഹോ
സാമാന്യംവിഷമിച്ചുപോയിതൊന്നാ–
ണെന്താരതങ്ങളാകിലോ 55

കണ്ണാരോട്ടുകടന്നുതന്നിയെയോ–
ന്നെന്തെങ്കിലുംവെച്ചുതാൻ
കണ്ടോരെന്നുകറിഞ്ഞുഹന്തശിവനേ
ചോദിച്ചുചോദിച്ചുതേ
തൊണ്ടക്കെട്ടുതുടങ്ങിവേദപരത–
ല്ലാതിങ്ങുസംബാദ്ധ്യമൊ–
ന്നുണ്ടായിലഹാകണ്ടതായൊരുവനെ–
ക്കണ്ടില്ലതന്നെങ്കിലും. 56

ബ്രഹ്മ — ഇവിടുന്ന് ഈ കാര്യത്തിനായി വളരെ ബുദ്ധിമുട്ടി അല്ലേ?

നാര — ഇതുകൊണ്ടൊന്നുംചുവ്വല്ലപാർത്താ–
ലിതുസാധിച്ചപരാശക്കൊണ്ടുമാത്രം
മതിതന്നിൽവിഷാദമാന്നിരിക്ക–
ണ്ടിതുകാലത്തതിമാത്രമെന്ത്യുള്ളു 57

അതുട്ടെ ഇതിരിക്കട്ടെ, ശാപമോക്ഷത്തിന്റെ കഥ എന്തെങ്കിലും ഉണ്ടായല്ലോ. ഇനി എന്താണ് വേണ്ടത് അങ്ങേക്ക്?

[illegible]ൻ — നിങ്ങൾ എല്ലാവരും കേൾക്കണം. എന്തിനാണ് അതുമിതും പറഞ്ഞും വിചാരിച്ചും കാലം കളയുന്നത്. ബ്രഹ്മദേവൻ പറഞ്ഞ വഴി തന്നെ

ഉത്സാഹിക്കുന്നതാണ് ഉചിതം. ഞാൻ കൈലാസ
ത്തിൽ പോയി നന്ദി മുതലായ പരിവാരങ്ങളോടുകൂ
ടി വേഗത്തിൽ അവിടെ എത്തിക്കൊള്ളാം. താമ
സമില്ല. വേണ്ട സമയത്തു ഞാൻ അവിടെ ഉണ്ട്.
എന്നാൽ അഗ്നിക്കും യമനും നിരൃതിക്കും വരുണനും
വായുവിനും കുബേരനും എല്ലാവക്കും കാലമായില്ലേ.

അഗ്നി മുതലായവർ—ഉവ്വ്, ഞങ്ങളും ഇതാ വരുന്നു
(എന്നു ഇന്ദ്രനോടായി യാത്ര പറഞ്ഞു ഈശനോടൊന്നിച്ചു
പോയി)

ഇന്ദ്ര—(ജയധ്വജനോട്) വൈകുണ്ഠയാത്രക്ക് സകല
ദേവകളോടും വേഗത്തിൽ ഒരുങ്ങി പുറപ്പെടാൻ ശ
ട്ടം കെട്ട്!

ജയധ്വജ—കല്പനപോലെ (എന്നു പോയി)

ഇന്ദ്ര—(ശചീദേവിയോട്) രത്നങ്ങളും മറ്റും തെ
യ്യാറാക്കി എടുത്തു പുറപ്പെടണം. ഇനിമേൽ ഇങ്ങിനെ
ആലയത്തിൽപിന്നെ തുടങ്ങീട്ടുള്ള ഔഷധസേവകളൊ
ന്നും അമാന്തമാക്കിയാൽ ശരിയാവില്ല.

ശചി—കല്പനപോലെ (എന്ന് ബദ്ധപ്പെട്ടും പോയി.)

ഇന്ദ്ര—(ജയന്തനോട്) നീയും വേഗത്തിൽ പുറപ്പെട
ണം.

ജയന്ത—കല്പനപോലെ (എന്നു പോയി)

ഇന്ദ്ര—(ചിത്രസേനനോട്) ഞങ്ങൾ എല്ലാവരും പോ
വാൻ ഭാവിക്കുന്നു. ഇവിടെ തക്കതായി കാത്തൻ
താമസിക്കാത്താൽ ശരിയല്ല. അതുകൊണ്ടു നല്ല

കോട്ടവാതിലുകളിലും കാവൽക്കാരെ ഉറപ്പിച്ചു ദേ
വിമാരുടെ പുരങ്ങളിലും ഉദ്യാനങ്ങളിലും മറ്റെല്ലാ
ടിക്കുകളിലും കാവലേല്പിച്ചുറപ്പിച്ചു ഇവിടെ ശത്രുക്ക
ളായ അസുരകളോ മറ്റു വല്ലവരോ ചാടിവീണു
ചതിപിണക്കാതെ സൂക്ഷിച്ചു ചിത്രസേനൻ ഇവിടെ
ഒരു ദ്വാരപാലായി താമസിക്ക.

പരിചൊടുകാവലതിന്നു
പരമൊരു രത്നഗോപുരങ്ങളിലും
പറവൻപിന്നെയുമിവിടെ
പുരിസരമതിൽനാലുഗോപുരങ്ങളിലും. 58

ചിത്രസേ— കല്പനപോലെ (എന്നു പോയി)
നാര— (ഇന്ദ്രനോടു) അച്ഛൻ ഇവിടെ എഴുന്നള്ളിയോ.
ഇന്ദ്ര— ഉവ്വു.
നാര— എന്താണിവിടുന്നു അരുളിച്ചെയ്തതു്?
ഇന്ദ്ര— 'ഈ സങ്കടമോചനത്തിനു സാക്ഷാൽ ജഗന്നാ
ഥനായ ശ്രീനാരായണനല്ലാതെ ആരെ നിരൂപിച്ചാ
ലും സാദ്ധ്യമല്ല. അതുകൊണ്ടു നമുക്കു വേഗത്തിൽ
അവിടെത്തന്നെ ചെന്നു ഉണർത്തിക്കണം. എന്നാണ്.
നാര— അച്ഛൻ അരുളിച്ചെയ്തതു നല്ല പരമാർത്ഥമാണ്,
'അതല്ലാതെല്ലല്ല. നമുക്കു അവസാനത്തു് അവിടെ
തന്നെ അതു ഞാൻ മുമ്പെതന്നെ വിചാരിക്കാതെ
അല്ല ദുർവ്വാസസ്സിനെ കാണുവാൻ ഓടിപ്പോയതു്.
എല്ലാപ്പോഴും അവിടെ ചെന്നു ബോധിപ്പിക്കേണം എ
ന്നു വിചാരിച്ചാണ്. വേറിട്ടു ഉപായം ഉണ്ടെന്ന എ

ന്നു നോക്കിയത്. ഇനി ഞാൻ താമസിക്കയില്ല.
ഞാൻ പോട്ടേ.

ബ്രഹ—ഇവിടുന്നു മുമ്പേഴുപതിനാലു ലോകങ്ങളിലുംപോ
യി ഇത്ര വേഗം വന്നതു വളരെ അത്ഭുതം തന്നെ
ആ വിമാനം കണ്ടില്ലെങ്കിലും അവിടെ ഒക്കെ പോ
യി വന്നുവല്ലോ.

നാര—(വിചാരം) ഞാൻ ആ വിമാനം അന്വേഷിച്ചു
ചില ദിക്കിലൊക്കെ പോയിവന്നു എന്നു ഇവർ വി
ചാരിക്കുന്നുള്ളു. ഇതിനിടക്ക ഞാനൊന്നെല്ലാം ക
ഴിച്ചുകൂട്ടി. മഹാമുനി തുടങ്ങിയ സന്യാസിമാരോടെ
ല്ലാം ഇവരുടെ ഇപ്പോഴത്തെ സ്ഥിതിയൊക്കെ വിവ
രമായി പറഞ്ഞറിവിച്ചു ഇളക്കിത്തീർത്തു അവരെ ഒ
രുമാതിരിസാക്ഷികളാക്കി പുറപ്പെടീപ്പാന് പോന്നിരി
ക്കുന്നത്. ആയതൊന്നും ഇവർ അറിയുന്നില്ല. ഞാൻ
പറവാനും ഭാവമില്ല. വേഗത്തിൽ ഒരു യുദ്ധം നട
ക്കട്ടെ, കാണ്മാൻ രസമുണ്ടല്ലോ. ഒളിച്ചിരുന്നാകും
അവർ വന്ന പാടും നിശ്ചയം തന്നെ. അപ്പോഴെ
ക്കും ഇവർ വൈകുണ്ഠത്തിലേക്ക പോകുമായിരിക്കും.
എന്നാൽ ഇപ്പോഴത്തെ യുദ്ധം ഉഗ്രംതന്നെ. എ
ന്നാലും അവർ വന്ന് വിഷ്ണുക്കളായി തിരിയെതന്നെ
പോവുമെന്നു ഒരു രസമുണ്ടല്ലോ. ഇനി കുറെമാത്രമെ
ഉള്ളു (പ്രകാശം). ഞാൻ വൈകുണ്ഠത്തിൽ ചെന്നു മു
മ്പേതന്നെ സ്ഥലവും പിടിച്ചുകൂടട്ടെ. നിങ്ങളും നാളെ
പുറപ്പെടില്ലേ?

ഇന്ദ്ര—എഴുന്നള്ളത്തായോ?

നാര—ഉവ്വ (എന്നുപോയി)

ഹരി—(പ്രവേശിച്ച്) വടക്കേ ഗോപുരദ്വാരത്തിൽ മഹാബലിയുടെ ഒരു ദൂതൻ വിടകൊണ്ടു നില്ക്കുന്നുണ്ട്. കരെഴുത്തു തൃക്കയ്യിൽ തരുവാനാണ് അയാൾ വന്നിരിക്കുന്നത്.

ഇന്ദ്ര—എന്നാൽ വേഗത്തിൽ കൂട്ടികൊണ്ടുവരു.

ഹരി—കല്പനപോലെ (എന്നുപോയി)

(അനന്തരം ദൂതൻ പ്രവേശിക്കുന്നു)

ഇന്ദ്ര—എവിടന്നാണ്?

ദൂത—മഹാബലി രാജാവു തിരുമനസ്സിലെ ഒരു തിരുവെഴുത്തു ഇവിടെ തരുവാനായി കൊണ്ടുവന്നിരിക്കയാണ്.

ഇന്ദ്ര—കാണട്ടെ (എന്ന് എഴുത്തുവാങ്ങി കുറെ നേരം നോക്കീട്ട്) ആരവിടെ?

ഹരി—(പ്രവേശിച്ച്) എറാൻ അടിയൻതന്നെ.

ഇന്ദ്ര—വേഗത്തിൽ ഒരു കണ്ണട കൊണ്ടുവരു.

ഹരി—(അപ്രകാരം ചെയ്തു പോയി)

ഇന്ദ്ര—(വിചാരം)

മൂർദ്ധാവുതൊട്ടടിവരെക്കുമുടൻനരച്ചു
വാർദ്ധക്യവുംവടിവിൽവന്നിതുവെള്ളെഴുത്തു
ഊർദ്ധ്വംനടപ്പതിനുശക്തിയുമൊക്കിലിന്നീ
വാർദ്ധ്യൂരതോഹഹഹമേപ്പടിതന്നെചിത്രം

ഈ വാദ്ധ്യാരെക്കൊണ്ടു വായിപ്പിച്ചെങ്കിലോ എന്നു വി
ചാരിച്ചത് അബദ്ധം തന്നെ. ഞാൻ തന്നെ നോ
ക്കട്ടെ. (കണ്ണടവെച്ച് എഴുത്തു നോക്കീട്ട് പ്രകാശം)
ഈ കണ്ണട നമുക്ക് നല്ലവണ്ണം പിടിക്കുന്നില്ല. എ
ന്താണ് വേണ്ടത്. ആട്ടെ കഴിച്ചുകൂട്ടാം—

(വായിക്കുന്നു)

മാന്യൻമഹാബലിമഹാസുരരാജനീട്ടു
വൃന്ദാരകേന്ദ്രനറിയേണ്ടുമവസ്ഥയെന്നാൽ
ഞാൻനമ്മളെയ്യുദ്ധമതിന്നുദ്യതനായിനാകം
ചേന്നീടുമെൻപടകളാംവൻപടഹാദിയോടും   60

ക[illegible]ംനീയാണ്ടുതോറുംതവണതവണയായ്
    ത്തിക്കണംതീർത്തിടാഞ്ഞാൽ
കല്പാന്തത്തിൽപുറപ്പെട്ടിളകുമരിയസം
    ഹാരരുദ്രോപമൻഞാൻ
കപ്പിക്കുമെന്നുകള്ളത്തൊഴിലുകളിനിമേൽ
    പറവുകില്ലംഗനാസം
കല്പത്തോടങ്ങിരിക്കുംജളജാരജഗ
    ന്നിന്ദ്യനിന്നോമടക്കം   61

കരമൊട്ടുക്കിട്ടുകില്ലുടനെങ്കിലെൻ
കരമൊട്ടുക്കിടുമിന്നമരാളിയെ
കരുണാലേശവുമില്ലറികീനമു
കരുണാപത്രമശരപ്പടയല്ലിത്   62

ബന്ധുതാപത്തൊടുമാമകാജ്ഞമുഴുവൻ
    കേട്ടിങ്ങിരുന്നീടിൽഞാൻ

ബാധിക്കില്ലൊരുശാട്ട്യമാട്ടമിനിമേൽ
കൂടാതെകൂടാംസഖെ!
ആരാധനത്തൊടിതൊന്നുമത്ര ബഹുമാ
നിശ്ശാസ്ത്രിലെന്താകയോ
സന്ധിക്കുന്നതുരൂപമില്ലതുപാ–
ഞ്ഞൊക്കാമറിഞ്ഞൊക്കണം. 63

ഇശ്ശ്വാവണിപതിനാറാം
തിഷ്ഠതികല്പിച്ചപോക്കാൎയ്യസ്ഥൻ
ഹസ്തക്കാർകളുടെ
കണ്ണ്യൊപ്പുതളിട്ടുയപ്പുതിപ്പത്രം 64

ബൃഹ — എന്തു മഹാ കേമംതന്നെ. അവന്റെ ഒരു ഗൎവ്വ് കണ്ടില്ലേ?

ഇന്ദ്ര — (സാകാൎയ്യമായി ബൃഹസ്പതിയോട) കാൎയ്യം ദുൎഘടത്തിലായല്ലോ. അസുരന്മാൎക്കൊക്കെ നമ്മോടിപ്പോൾ എളുതരമായി തീൎന്നുവല്ലോ. നമ്മാൽ നിരൂപിച്ചാൽ ഇപ്പോൾ എന്തു കഴിയും? അവർ നമ്മുടെ സ്ഥിതിയൊക്കെ എങ്ങിനെ അറിഞ്ഞു?

ബൃഹ — (ആലോചിച്ചിട്ട്) എന്റെ ആലോചനയിൽ നാരദൻ ഇപ്പോൾ പല ദിക്കിലും പോയി വന്ന കൂട്ടത്തിൽ മഹാബലി മുതലായ അസുരപ്രധാനികളോടൊക്കെ ചെന്നു കുത്തി അവരെ യുദ്ധസന്നദ്ധന്മാരാക്കിച്ചമച്ചുപോന്നു എന്നു തന്നെയാണ് തോന്നുന്നത്. അല്ലാതെ വേറിട്ട ഒരു വഴിയും തോന്നുന്നില്ല.

ഇന്ദ്ര—ഇവിടത്തെ ആലോചന നല്ല പരമാൎത്ഥവഴിക്കു
തന്നെ ചെന്നിരിക്കുന്നു. ഓരോരോ കാൎയ്യാലോചനക്കു
ഇത്ര ശക്തി മറ്റാൎക്കാണുള്ളതു്? ഇവിടത്തെ പ്രജ്ഞാ
വൈഭവം പ്രസിദ്ധമല്ലേ? ആട്ടേ, നമുക്കു ഈ എഴു
ത്തിന്നെങ്ങിനെയാണു മറുപടിയെഴുതേണ്ടതു്?

ബൃഹ—നമുക്കിപ്പോൾ യുദ്ധശക്തിയില്ലെങ്കിലും അഭിമാ
നക്കുറവില്ലല്ലോ. അതുകൊണ്ടു അവസ്ഥക്കു താഴ്ച കൂ
ടാതെയുള്ള വാചകരീതിയിൽ എഴുതണമെന്നാണു്
എന്റെ പക്ഷം.

ഇന്ദ്ര—എന്റെ അഭിപ്രായവും അങ്ങിനെതന്നെ. എ
ന്നാലിപ്പോൾതന്നെ മറുപടി ഇവന്റെ കയ്യിൽത
ന്നെ അയച്ചേക്കാം. ആരാണവിടെ?

ഹരി—(പ്രവേശിച്ചു) എറാൻ അടിയൻ.

ഇന്ദ്ര—പത്മപക്ഷൻ പോയി രാജശാസ്ത്രനോടു വേഗ
ത്തിൽ ഇവിടെ വരുവാൻ പറയൂ.

ഹരി—കല്പനപോലെ (എന്നുപോയി)

അനന്തരം രാജശാസ്ത്രൻ വന്നു വന്ദിക്കുന്നു.

ഇന്ദ്ര—രാജശാസ്ത്ര, എഴുത്തു സാമാനങ്ങളെല്ലാം കയ്യി
ലില്ലേ?

രാജശാ—എറാൻ, ഉണ്ടു്.

ഇന്ദ്ര—മഹാബലി ഒരെഴുത്തയച്ചിരിക്കുന്നു. അതിന്നു ഒരു
മറുപടി അയക്കണം. വാചകം ഞാൻ പറയാം. അ
തുപോലെ എഴുതി അയച്ചേക്കുക (സ്വകാൎയ്യമായി ഇപ്ര
കാരം പറഞ്ഞു കൊടുക്കുന്നു.)

രാജശ്രീരമണീയകീർത്തികിളരും
ദിക്പാലനാഥൻമഹാ–
രാജശ്രീശതമന്യുനീട്ടബലിക
ളെണ്ണാൽകണക്കൊന്നിദ്ദയ
രാജിച്ചീടിനഗർവ്വിഴന്നൊരയി! നിൻ
കത്തിന്നൊതിത്തന്നനാം
യോജിച്ചീമരുകത്തിനൊപ്പൊടിവിട്ട
ന്നിപ്പോഠം വിടുന്നോനാഥം 65
നിന്താഴ്ചപ്പാട്ടിൽനീതിപ്പണവുമഹാമട
ച്ചിങ്ങിരിക്കേണമെന്നോ–
നിന്തല്ലുഷ്ഠംനിനച്ചാൽചതുരമിതുമരി–
ച്ചാലുമുണ്ടോ വത്തുണ്ടോ?
എന്താണിശ്രാന്തനിഷ്ഠം തവ മുതുമുതമ–
ത്തപ്പനം കൂടിവന്നാ–
ലെന്താണൊത്തീടുമോനമ്മൊടുജമൂതകഠംവ–
മ്പിച്ചനിൻപിച്ചളാട്ടം. 66
വന്നോവലിപ്പമൊട്ടതങ്കിടിയോനുമിപ്പോ–
ളെന്നൊടുക്കൂടുകയതില്ലകല്യമില്ല
ന്നോകനീകതികതിക്കമടൽക്കളത്തി
ലെന്നോർത്തടങ്ങിടുകനല്ലതുചൊല്ലിടുന്നു. 67
വമ്പേറുന്നൊരുവാനവപ്രഭുമഹാ
രാജാവുകല്പിച്ചവാ–
റമ്പോടാവണിമാസമിങ്ങുപതിനാ–
റായൊരത്തീയ്യതി

കമ്പംവിട്ടൊരുരാജഭാസ്സുരനതാം
ഫെഡ്‌രായസംകരസ്ഥഴ-
ത്തിമ്പരത്താൽതിരുമുദ്രവെച്ചുവിട്ടമാ-
സ്സുത്തായകത്താണിതു 68
തോഷാലിനിയുള്ളവകളു-
ശേഷംനിന്നോടുദൂതനോതീടും
ശേഷംവഴിയേനമ്പരി
തീഷലതില്ലോർത്തുകാൺകിലൊരുന്നൂറ്. 69

ഇങ്ങിനെ മതി—കൈക്കൊണ്ടെഴുതിയില്ലേ?

രാജമാ—ഉവ്വ്.

ഇന്ദ്ര—എന്നാൽ ആ കടലാസ്സു കാണട്ടെ. മുദ്രയടിച്ചു കപ്പിട്ടു തന്നേക്കാം.

രാജമാ—കല്പനപോലെ (എന്ന് കടലാസ്സു കൊടുക്കുന്നു)

ഇന്ദ്ര—(മേടിച്ച് കപ്പും മുദ്രയും ഇട്ടു കൊടുത്തിട്ട്) എന്നാൽ വേഗം എഴുത്തിവന്റെ കയ്യിൽ തന്നെ കൊടുത്തയക്കു.

രാജമാ—കല്പനപോലെ (എന്നു പോയി)

ഇന്ദ്ര—(ദൂതനോടു) മറുവടിക്ക് അയാളോടു ശട്ടം കെട്ടീട്ടുണ്ട്. പിന്നാലെ ചെന്നു വാങ്ങിച്ചു പൊയ്ക്കോളു.

ദൂതൻ—അങ്ങിനെയാവട്ടെ (എന്നു പോയി)

ബൃഹ—കന്ദർപ്പവൈരിമുതലായവരൊക്കെനാളെ
ച്ചെന്നെത്തുമച്യുതഗൃഹത്തിലതിന്നുമുമ്പെ
നന്ന്യാനമുക്കവിടെഹാജർകൊടുത്തിടേണ്ടേ
യെന്നാലിനിത്ധടിതിയാത്രപുറപ്പെടേണ്ടേ. 70

ഇന്ദ്ര—വേണം സംശയമില്ല.

ബൃഹ—എന്നാൽ ഞാൻ ഗൃഹത്തിൽ പോയി ഒക്കെ തെയ്യാറാക്കട്ടെ (എന്നു പോയി)

ഇന്ദ്ര—എയ്, ഇവിടെ ശേഷമുണ്ടായിരുന്ന ആളുകളും ഒക്കെ പോയി. ഇനി ഞാനും നാളത്തെ യാത്രക്ക് ഉത്സാഹിപ്പാൻ ദേവിയുടെ മണിമന്ദിരത്തിലേക്ക് പോകട്ടെ.

(എന്ന് എല്ലാവരും പോയി)

വ്യസനമോചനവിചാരം എന്ന

രണ്ടാമങ്കം.

കാമതിലകം.

ഭാണം.

മന്ദംമാരാരിതൻതൃത്തുടയതുകയറി-

പ്പള്ളികൊള്ളുന്നസാക്ഷാൽ

കുന്നിന്മാതിന്റെകൊങ്കത്തടമതിലിഴുകും

കുങ്കുമംതങ്കലാക്കി

മിന്നുംമാറോടുകൂടീട്ടിളകിനമഹിത-

ശ്രീവിളങ്ങുന്നൊരോമൽ

പൊന്നിന്മാലാവിലാസംകുശലമിഹഭവാ-

ന്നാക്കുളുണ്ടാക്കിടട്ടേ. 1

ഇത്രമാത്രമതെന്നല്ല ചിത്രമായിനിയുംപരം

വൎത്തമാനമുരസ്സുന്നാത്രമാനമെഴുന്നഞാൻ. 2

സോമാങ്കൻഭഗവാന്റെസൌഭ്യവമിയ-

ന്നോറംപ്രകാശിച്ചിടും

വാമാങ്കത്തിലെഴുന്നപാൎവ്വതിപരം

മേളിച്ചുലാളിച്ചഹോ

കാമത്തോടുവളൎത്തിടുന്നൊരുകളി-

ത്തത്തക്കിടാവുന്നത-

പ്രേമത്തോടിഹനിങ്ങളിൽകുശലമി-

ന്നേകേണമേകേവലം. 3

മഞ്ജുശ്രീമലർമാമ്പഴംമധുഗുളം
        പാൽനല്ലപഞ്ചാരയും
രഞ്ജിച്ചീടിനപായസംപനസമ-
        ങ്ങപ്പംവികല്പംവിനാ
കഞ്ഞിക്കമ്പനിറച്ചിത്തൊക്കെയമർചെ-
        ച്ചീശരെൻറനൽസന്തതി-
ക്കളെത്തന്നാംകുളുകളെത്താടെൻകരഠാകളി-
        ത്തട്ടിൽകളിച്ചീടണം. 4

മുന്നൊട്ടേറെച്ചെതിച്ചിട്ടൊരുമുടിയുമുടൻ
        വെച്ചുമാററാസനംവെ-
ച്ചിന്നൊട്ടേറെപ്രസാദാൽമുഖമതിലചചാ-
        ഞ്ചല്യമാച്ചാല്യമേററം
മന്ദംതേച്ചീവിത്രപാകൃതിയൊടഥകഥാ-
        സൂചനംചെയ്യതിന്നായ്
നാന്ദ്യന്തെസൂത്രധാരൻനെടിയനടനരം-
        ഗത്തിൽവന്നെത്തിടുന്നു. 5

നന്ദിച്ചുകൊണ്ടുനടനായകനാമവൻതാ-
നൊന്നിച്ചുനല്ലൊവശവുംവെഴിപോലെനോക്കി
മന്ദിച്ചിടാതഥമഹാസഭകണ്ടുതാനെ
വന്ദിച്ചൊരുഞ്ഞിവിനയത്തൊടുടൻവചിച്ചാൻ. 6

ബ്രഹ്മാണ്ഡത്തിനകത്തെഴുന്നസകല-
        പ്രാണിക്കുമുഠക്കാമ്പതിൽ
ബ്രഹ്മാനന്ദവുമല്ലലുംപരമണ-
        ച്ചേററംമെലിച്ചങ്ങിനെ

വന്മായാവലതന്നിലിട്ടശതകം
ചൊല്ലിസ്സമാപ്പിത്താജൻ–
തന്മാഹാത്മ്യമതോർത്തുനന്മകളിണ–
ങ്ങീടാൻവണങ്ങീടിനേൻ. 7

ഇത്രമാത്രവുമല്ലങ്ങിങ്ങതിമാത്രമുരസ്സുവാൻ
അത്തല്ലമഹംതെല്ലൊന്നുമോതുന്നസാമ്പ്രതം 8

പാലൊത്തീടിനവാണിമാരൊടെതിരി–
ല്ലിന്നാരുമെന്നാലുമാ
ഫാലത്തോടുമഹോകവിൾത്തടമൊടും
തന്വംശുഭഹാസത്തൊടും
ബാലത്വംതരുണത്വമാക്കിരണ്ണമ–
ങ്ങിത്യാദികൊണ്ടേറെമി–
ക്കാലത്തങ്കമിട്ടുംമൃഗാങ്കനതൊഴ–
ന്നേനെന്നൊന്നുഴന്നേറുന്നാൻ. 9

ഇത്രമാത്രവുമല്ല ... ...

പൊന്നിൻപൂവേണിമാർതങ്ങടെപുതുമയെഴും
പുഞ്ചിരിക്കൊഞ്ചൽമന്ദം
ചിന്നംവക്രത്തിനാംനൽപുതുമധുപൊഴിയും
വാക്കിനംനോക്കിനാംഞാൻ
മിന്നംകൊങ്കസ്സമെന്നല്ലവകളതിൽവിശേ–
ഷിച്ചുസാക്ഷാൽപ്രദേശ–
ത്തിന്നംനൽപ്പൂപ്പകയ്യൊന്നിതുസമയിലുപാ–
യത്തിലൊപ്പിച്ചിടുന്നേൻ. 10

ഇത്രമാത്രവുമല്ല ... ...

കല്യശ്രീകടിചക്രവും കല്ഹാർമല-
പ്പൊന്താഴികക്കരവും
കല്യാണംകലരുംകേതത്തൊരണിവാർ
കൂന്തൽക്കൊടിക്കൂറയും
ശല്യംവിട്ടീവചേതസ്സാല്ലശിഖ
ത്തേരേറിവിശചത്രയം
ശല്യംവിട്ടുജയിച്ചുകണ്ണുവിശിഖൻ
നന്മെക്കടാക്ഷിക്കണം. 11

ഇതുമാത്രവുമല്ല . ...

വില്ലീസ്സ്രോട്ടംവിളങ്ങുന്നരുണകിസലയ
ത്തോട്ടമെത്തിപ്പിന്നെ
പ്പൊല്ലീസ്സാട്ടനാഷ്പത്തേൻമൊഴികളുടെനിരം
കത്തുമാറൈക്കത്തളങ്ങൾ
മെല്ലെസ്സാന്ദ്രാനുരാഗാമരധനാഹരണ
ത്തിന്നു ചെല്ലും പ്രകാരം
തെല്ലുൽസാഹാൽത്തരട്ടേതരമൊട്ടനവസെര
മാഗ്യവും മാഗ്യവും മേ. 12

ഇതുമാത്രവുമല്ല ... ...

മന്ദാക്ഷശ്രീതടിച്ചുംമണിമലർകുഴൽകൊ
ണ്ടാനനാഭംമറച്ചും
മന്ദംകൊഞ്ചിച്ചിരിച്ചുംമമതപെരികെയു
ണ്ടെന്നനാട്യംനടിച്ചും
മന്നിൽതാനേവരച്ചുംമരുവുമബലമാർ
തന്നിലുള്ളംലയിച്ചും.
മന്ദൻഞാൻകൂപ്പിടുന്നേൻമമനടനമതി
ന്നിന്നിനിക്കൂപ്പിടുന്നേൻ. 13

പങ്കജാതിവണ്ണംപെരിചിൽമലരപ്പിച്ചുതൊഴുതി
ട്ടരങ്ങിനും വന്ദിച്ചണിയറയിൽനോക്കിട്ടന്തരം
കരംഗശ്രീനേത്രേ വരികനടനത്തിനുനാലമൊ (സം
ടൊതുങ്ങിക്കൊണ്ടെന്നായ്നടിയൊടുനടൻചൊല്ലീസരം

വലിയൊരുനടവരനേവം
ചിലമൊഴിചിതമോടുരച്ച സമയമഹൊ,
മുലകൾതുളുമ്പിച്ചുടനെ
നലമൊടുനടിവന്നിട്ടുനടനതലെ 15

അരികേ,കാന്തനാൻവരനേ
നരികെന്തിനിവേണ്ടതു്?
കരളിൽകൌതുകാലെന്നൊ-
ടരുളിച്ചെയ്യണംഭവാൻ. 16

സൂത്ര—കല്യാണിമണികാന്തിചേർത്തതിതവൈ
ഭാണികളത്തപ്പനീ
യുല്ലാസോദയമായൊരുത്സവവിധം
കണ്ടാത്തുകൊണ്ടാടുവാൻ
കല്യാണാംഗികളൊത്തണഞ്ഞുചിലസം
മാലോകരേക്കണ്ടിതോ
കല്യകേളിവർകാമശാസ്ത്രനിപുണ
ന്മാരാണനേരാണിതു. 17

പ്രൽപ്രിയേമഹിതമാണമൊന്നുനാ-
മപ്രയാസമൊടുമിസ്സമാന്തരെ
ഇപ്പൊഴെന്നൊടിനയിച്ചിവക്കു
ല്ലംപ്രേമമോടുടനേറമേറണം 18

നടി—

ലക്ഷണമൊത്തൊരുമാനം
ലക്ഷ്യമതല്ലുണ്ടവന്നതതിൽവെച്ച്
ശിക്ഷയിലായതടമാണമ–
തിക്ഷണമിഥനാംനടിച്ചുകാട്ടേണ്ടു. 19

അവളുടെവാക്കുകേട്ടി–
ട്ടവിടമതിൽത്തന്നെനിന്നുനിഷ്കപടം
അവികലമിങ്ങിനെചൊന്നാ–
നവനിയതിൽകീർത്തിനട്ടനടതിലകൻ. 20

നോക്കേണ്ടനേർമിഴി! വെട്ടപ്പിൽമനസ്സുനിർത്തി
നോക്കേണമേതിവിടെവേണ്ടതുവതെന്നിദാനീം
പാർക്കേണമൊന്നുപരിചോടതിനല്പനേരം
പാർക്കേണ്ടുമെന്നവനരച്ചുനിനച്ചുനിന്നാൻ. 21

ഒരുകസ്സേരത്തൂക്കിയിട്ടുമറെറാ–
ക്കരമമ്പോടെള്ളിയിൽകൊടുത്തവൻതാൻ
പുരികംപുനരൊന്നുപൊക്കിമെല്ലെ–
ട്ടൊരുനോട്ടത്തോടുനിന്നുനിശ്ചയിച്ചു. 22

എന്നിട്ടെരിഞ്ഞകണ്ണുകളൊത്തൊടുമണ്ടുമൂന്നു
മിന്നിട്ടുനേരമവനേന്തിയചിന്തയോടെ
നിന്നിട്ടുറച്ചുരുചിരിച്ചുകഥിച്ചുപാരം
തന്നിഷ്ടയായനടിയോടുനടപ്രമാണി. 23

മടിയറ്റൊരുവൻമൌനമടിയാതെമനോഹരേ!
നടി! നീകേൾക്കുകയാർത്തിതടിനീതരണി! പ്രിയേ! 24

എന്തിനിങ്ങിനെസംശയിച്ചുവെറുതേ
നില്ക്കുന്നശങ്കിക്കവാ–
നെന്താണിന്നിഹവെണ്മണിക്ഷിതിസുരൻ
കല്യൻകദംബാരിധൻ
ചന്തത്തോടു ചമച്ചകമ്രതിലക
ശ്രീമാണമുള്ളപ്പൊഴി–
ങ്ങേന്താമരൊറാതമാണമിസ്സുമകൊഴ്–
പ്പിച്ചാൽകൊഴുത്തീടുമോ? 25

മിന്നുന്നമിത്രകിരണപ്രസരിപ്പിലോക്കിൽ
മിന്നാമിനുങ്ങുകളതിൻവിളയാട്ടമെല്ലാം
ഇന്നെന്നുസാരമതുപോലെയതാണിതെന്ന
ധന്യേ!ധരിച്ചിടുകതാർമിഴിമാർമണേ!നീ 26

പ്രസിദ്ധമാണാക്കവിതൻറമാണം
രസത്തിനൊക്കെത്തികവുണ്ടതിങ്കൽ
അസത്യമല്ലൊട്ടുമതാടിടേണം
ലസത്തരംഗഭ്രൂകടീവിലാസേ! 27

നടിമാരണിയുംമുഖമുടിമാലികയാമവൾ
നടനേവമുരച്ചപ്പോളുടനേകേട്ടുചൊല്ലിനാൾ. 28

അദ്ദേഹംകേമനാണെന്നങ്ങുദ്ദേശിച്ചഭവാൻപരം
നിർദ്ദേശിച്ചതുമിന്നൊരെൻഹൃദ്ദേശേപാറിയില്ലഹോ!

സിതശ്ലോകംമൊറാസ്സിതമണിമഹൻനമ്മുടെബ്ലഹ–
സ്സുതിശ്ലോകംമൊന്ന്യൻമഹിതകവിതക്കാർകുലവരൻ
ഇതല്ലാതെന്തെല്ലാംകൃതികൾവിലസീട്ടുണ്ടുവിരവോ–
ടതെല്ലാംചൊല്ലേണംനടമകുടകോടീതടമണേ! 30

ഇങ്ങിനെനടിചൊന്നതുകേ-
ട്ടങ്ങിനെകളകംനടിച്ചനടതിലകൻ
ഭംഗമകന്നപറഞ്ഞാൻ
ഭംഗിയിലവിടെക്കരട്ടയുക്തിയൊടും. 81

അനുപമകവിതകളോരോ-
ന്നനവധിതീൎത്തിട്ടുണ്ടിതദ്ദേഹം
കനിവൊടതൊക്കെയറിഞ്ഞി-
ട്ടനഘിനമെന്താണസാദ്ധ്യമതസാദ്ധ്യം. 82

കഴിയുംവണ്ണമങ്ങപ്പംകഴിച്ചാൽതന്നെപോരെയോ
കഴിയെണ്ണണമോമാണ്യമൊഴിമാരണിമാലികേ!

എന്തിനുവളരെപ്പറയു-
ന്നെന്തിനസരസംനമുക്കതിൻ്മാനം
ചന്തമൊടാട്ടകനേരം
പൊന്തരലതികേ!പ്പൈദൈവപോകനു. 84

നടനായകവാക്കേവംനടിമാർമണികേട്ടഹോ!
തടവൊന്നുംനടിക്കാതെപടിയോടവളോതിനാൾ*

നല്ലശിക്ഷതവപക്ഷമൊട്ടമി-
ങ്ങില്ലശിക്ഷകളിതിങ്ങലെങ്കിലും
വല്ലവണ്ണവുമിതിൽപകിട്ടണം
നല്ലവണ്ണമൊരുപേതകിട്ടണം. 86

നടിയുടെപക്ഷവുമിങ്ങിനെ
നടതിലകൻകേട്ടനാല്പവശമതിലും
ഝടിതിയിൽനോക്കിയൊരുദ്ദുത-
മുടനെന്നടിച്ചവമോതിവിഭ്രതനഹോ! 87

കാമൻജനങ്ങളിലണഞ്ഞുപിണങ്ങിടുന്നു
പൂമഞ്ജുഗാത്രികളുമായ് ചിലർചേർന്നിടുന്നു
നാമംജപിച്ചു ചിലർചൂളിയിരുന്നിടുന്നു
നീമഞ്ഞുകാലമിതുകാൺകവിളങ്ങിടുന്നു. 38

ഇതുമാത്രവുമല്ല ... ...

കരംകെട്ടിപ്പുഷ്പിക്കുന്നവരൊടുമൊത്തിന്നിശകളിൽ
തരംകെട്ടിടാതെതരുണികൾസുഖിപ്പൂന്നസ്വതരാം
പരംചിന്തിച്ചിന്നിട്ടിശിശിരമഹാമഞ്ഞുവിലസി-
ച്ചിരംചിക്കുന്നോരീശ്ശിശിരസമയംവിസ്മയമയം. 39

മൂടുന്നുമഞ്ഞുപനിയുലകിടമഖിലം
മാമനീലാക്ഷനോക്കി-
പ്പോടുന്നുപുഷ്പബാണംപുരുഷരിലതിലാ-
പ്പുണ്യമേറുംപുമാന്മാർ
നേടുന്നുനാരിമാരൊത്തതിസുരതസുഖം
ചെന്നടപ്പിന്നടുക്കൽ
കൂടുന്നുകോച്ചിവല്ലാതിഹചിലർചിലരോ
മുക്കിമുക്കിൽപ്പെടുന്നു. 40

ഇതുതന്നെയുമല്ല ... ...

വാട്ടംതട്ടുന്നവല്ലാതിഹവനജമതി-
ന്നൊന്നുമല്ലിന്നുഹംസ-
ക്കൂട്ടംമട്ടുന്നപാട്ടുള്ളവനമതിതരാം
സാധകംകൂടിടുന്നു
നാട്യംകാട്ടുന്നനന്ത്യാചിലർകുളിരതിയാൽ
രോഗികൾക്കുംപലർക്കും

കോട്ടംതട്ടുന്നുകണ്ടിട്ടുകകഠിനമതാം
മത്തിതെൻമഞ്ജുശീലേ! 41

മഞ്ജുളാംഗിമഹാഘോരമഞ്ഞുകാലമിതൊന്നുനീ!
കുഞ്ജരേന്ദ്രഗതേ!പാട്ടായ്ക്കഞ്ജനാക്ഷി!ചൂകർണ്ണനം. 42

സൂത്രധാരൻറവാക്കേവമാത്തമോദേനകേട്ടവൾ
വാഴ്ത്തിനാൾമഞ്ഞുകാലത്തിൻസ്വഭാവംപാട്ടിലിങ്ങിനെ

ഹിമമിളിതലളിതകുളുർപവനനണയുന്നു
കമലമതികഠിനമിഹഹഹഹ!കരിയുന്നു
സുമവിശിഖസുഖമൊടതിസുകൃതികളെഴുന്നു
സമയമിതുമിരുസമിതലവലിവിലസുന്നു. 44

അനലനവുമിഹവിരഹദഹനനെരിയുന്നു
മനുജരിതമദനനുടെമറവിൽമറിയുന്നു
വനിതകളുമണിലവലിസുഖമണിയുന്നു
ജനവുമവരുടെനയനവലയിൽവലയുന്നു. 45

മോടിയോടുനടിതാനമീവിധം
പാടിയോരളവുസൂത്രധാരനും
പാടിടേണമതിയെന്നുരച്ചുടൻ
ധാടിയോടവനിവണ്ണമോതിനാൻ. 46

ഇക്കാണുന്നൊരിളങ്കുരംഗമിഴിമാ-
രിൽപാരമിപ്പാരതിൽ
സീൽക്കാരംപുളകാങ്കുരംവ്രണഗണം
ചെഞ്ചുണ്ടുരണ്ടിന്നലും
ഇക്കാലത്തിവചേർത്തുകൊണ്ടുമിളിതാ-
ന്ദേനസഞ്ചാരിയാ-

ഭക്താരോരാവിദ്ധ്യനന്ദനാഖ്യവിടനോ
        വന്നീടുമിന്നീയിവൻ. 47

കൊണ്ടല്പൂരികുഴലി! കേളിവിടത്തിലിന്നി-
വേണ്ടുന്നകാര്യമതിനേതുമമാന്തമെന്ന്യേ
രണ്ടെങ്കിലുംരസമിയന്നധുനാനമുക്ക
രണ്ടാൾക്കുമെൻപുരുഷമോഹിനി! പോകയല്ലീ.

നടനേവമുരച്ചാശുനടന്നാൻനടിയൊത്തഹോ!

പ്രസ്താവന.

വടിവോടഥചതുരനങ്ങുടനാവിടനായകൻ. 49

        മന്ദസ്മിതമൊടുമേറ്റം
        മന്ദംതന്നെക്കുറിച്ചുതാൻതന്നെ
        നാദികലർന്നഥവന്നി-
        ച്ചന്നതകുതുകത്തൊടേവമോതുന്നു. 50

അമ്പടാ! മമസൗഭാഗ്യമമ്പോടാകെനിനയ്ക്കിലോ
വമ്പോടാരാണതിന്നെൻറമ്പിടാനൊരുപുരുഷൻ?

    മൽക്കളേബരമതിൽക്കളിച്ചധിക-
        മൊക്കുമീയഴകതൊക്കയും
    മുഷ്ക്കുവിട്ടുടനടുക്കൽവന്നിരു-
        ദൃക്കിലാക്കിടുകിലക്ഷണം
    ഉൽക്കടൻമദനനാകിലശചീശശി-
        ശക്രനെന്നിവരതൊക്കയും

തക്കമോടഹഹ!വെക്കമോടിമല-

പൂക്കിടാതെതലപൊക്കിടാ. 52

ഭ്രമമൊടുനിദ്രാശേഷ-

ശ്രമമൊടുടൻനാലുദിക്കമെത്തുസമയം

ക്രമമൊടുനോക്കിയുരച്ചാ-

നമിതവിഷാദംവിടൻവിടനുടനേ. 53

രാത്രിയിങ്ങൊരുമിന്നിട്ടുമാത്രകൊണ്ടുകഴിഞ്ഞഹോ!

എത്രചിത്രതരംനേരമിത്രവേഗംവെളുത്തിതോ! 54

മഹിതഗുണങ്ങളിണങ്ങും

മിഹിരനുദിപ്പാനടുത്തുകൂടിയഹോ

ഹഹഹ!നിനക്കുകിളിന്നീ-

യഹരാരംഭപ്രഭാവമതിചതുരം. 55

എപ്രകാരമതെന്നാകിലപ്രകാരമനാകലം

അല്പമൊന്നോതിടാമത്കല്പനാശക്തിപോലെഞാൻ

അർക്കൻവന്നുപൂർവ്വാചലശിരസിവിള-

ങ്ങുന്നമങ്ങുന്നചന്ദ്രൻ

വെക്കംവന്നിന്നിനിന്നൊത്തവതരണിയഹോ!

പൂൽകിടുംമാഴ്കിടാതെ

ഉൾക്കാമ്പിൽകഷ്ടമെന്തിന്നഴലിനിയുമഹോ

കോകരേ!കോട്ടമെന്താ-

ണിക്കാലത്തെന്നുകൂകുന്നിതുകതുകമൊടാ-

ക്കക്കടംനിഷ്ഠടാനേ. 57

ഇതുമാത്രവുമല്ല ... ...

മുഴങ്ങുന്നുശംഖംമൃദുഭേരിവിടന്മാർസുഖമതം

പുഴങ്ങുന്നുപൊന്താമരകൾവിലസീടുന്നവിമലം
മിഴങ്ങുന്നുമിത്രൻതിമിരത്തിനെപ്പക്ഷിനിനദം
കഴങ്ങുന്നുകേൾപ്പാൻവിടപതികളുംഞൽചെവികളും

ഇതുമാത്രവുമല്ല ... ...

ഇളംകാർവണ്ടിൻഝംകൃതികളിതാകേൾക്കുന്നുകളിതോ-
ടിളംകാറ്റുംവീശുന്നിതുപുനരതല്ലിപ്പൊഴുതഹോ!
വളംകാമന്നേകുംവരമൊഴികൾസപ്തസ്വരമതാ-
ക്കളംകൂടാതിന്നിതപൊടിപൊടിപ്പൂന്നസ്വരസം 59

ഇതുമാത്രവുമല്ല ... ...

രാപാകംരമണിസ്സുപായമതുവ-
ന്നപ്പോൾസഹിക്കാതുടൻ
പാപാനോചരമാബ്ധിയിൽപുലകളി-
പ്പാനോപുറപ്പെട്ടഹോ!
ഈവിഖ്യാതനതായിടുംഹിമകരൻ
കഷ്ടം!നിറംകെട്ടതി-
ന്ദീമാവിക്ഷണവരതന്നസംശയമെന്നി-
ല്ലിന്നേരമിന്നായതും. 60

ഇതുമാത്രവുമല്ല ... ...

ഏറെക്കൌതുകമുള്ളാരെന്നമിഴിയാൾ
താംബൂലഗർഭസ്ഥയായ്
കാറൊക്കുംകുഴൽപിന്നതാഴകിലരി-
ട്ടുമ്പോടെഴുംപോലവേ
പാരംബാലദിനേശശർമ്മരുചിയായ്
ശോണാഭ്രമതങ്ങാട്ടുനാൾ

സ്വൈരംപ്രാചിവിളങ്ങിടുന്നതിമിര-

ക്കൂട്ടങ്ങളാംകാട്ടാനഹോ! 61

ഇതുതന്നെയുമല്ല ... .

ദിക്കന്യസ്ത്രീകളെട്ടിന്റെയുമിരുളാംവസനം

തൻകരംകൊണ്ടഴിച്ചു-

ന്നൊക്കെപ്രത്യക്ഷമാക്കിശ്ശിശിരമയജല

സ്വേദവുംമാച്ചുമന്ദം

ഉൾക്കൈചെയ്യുന്നൊരാസ്വാൻചിടനാട്ടുസഖിയാ

ണംബുജിനിപ്പെണ്ണുവാഴി-

ട്ടിക്കാലംഭൃംഗസംഘോരചനിലവിളിക്കു-

ന്നുക്കൂട്ടൊന്നുമെന്ന്യേ.

ഇതുമാത്രവുമല്ല ... ...

ത്രാണിപ്പെട്ടോരുതണ്ടാർശരവിരുതിലണി-

പ്പൊട്ടലിഞ്ഞുംകിഴിഞ്ഞും

വേണിക്കെട്ടൊട്ടഴിഞ്ഞുംകച്ചൂർമുലകളുല

ഞ്ഞൊന്നുചാഞ്ഞുംകുഴഞ്ഞും

ക്ഷീണപ്പെട്ടേവമിന്നിരവിക്കരമണയും

ഭ്രാന്തയിൽസ്വാന്തമോലാൽ

വാണിക്കട്ടിക്കുരംഗാക്ഷികളിളവെയിൽകൊ-

ള്ളുന്നകൊള്ളാമിതോറം. 62

വല്ലാതിങ്ങുവെളുത്തുനേരമതിനി-

സ്നാനാദികർമ്മങ്ങളി-

ങ്ങെല്ലാംചെയ്യേണ്ടുമോടിക്കൂട്ടിമടവാർ

വീടായവീടാകവേ

ഉല്ലാസത്തൊടണഞ്ഞതിന്നങ്ങിയവരെ-
പ്പിട്ടിൽപകട്ടിപ്പുറം
സല്ലാപിച്ചുരസിച്ചുമീപ്പകൽകഴി-
സ്സുന്നോൻപകസ്സാതെഞാൻ. 64

ഇത്രമാത്രമതല്ല... ... ...
മാനമുള്ളതിനെമാനമാക്കിയും
മേനിയുള്ളതിനെമേനികേററിയും
ജ്ഞാനമുള്ളതിനെവിദ്യകൊണ്ടുമീ
ഞാനമുള്ളമതിണക്കിവെയ്ക്കുവാൻ. 65

കളവുള്ളതിനെസ്സുഖംകളവായിട്ടുമങ്ങിനെ
കളിയല്ലവശത്താക്കിക്കളിയാട്ടവനിന്നുഞാൻ. 66

ഇത്യാദിതന്നുടെമനസ്സിലുറച്ചുനിത്യ-
കൃത്യാശനാദികൾകഴിച്ചഥമോടികൂട്ടി
അത്യാദരാൽനിജമഹാവടിവൊന്നുനോക്കി
പ്രീത്യാവിടേന്ദ്രനടനിങ്ങിനെപാസ്സുപാരം. 67

ജോടുംജ്യോതിസ്സുകൂടുന്നായണമണിലസ-
ന്മോതിരശ്രേണിവൈര-
ജ്ജോടുംനൽപൂണനൂലുംതൊടുകറികുറിമു-
ണ്ടുംലസൽപാവുമുണ്ടും
കൂടുംകാർക്കൂപ്പമിന്നീക്കട്ടമയുമിവക-
ണ്ടെത്തുകിൽതോററുന്നൂന്നാം-
പാട്ടുംപങ്കേരുഹാസ്യൻതിരുവടിയുമിതെൻ
ധാടിവന്നോടിതന്നെ. 68

ഇത്രമാത്രമതല്ല... ... ...

പൊന്നിൻതുടലതിൽകോർത്തു മിന്നുംപൊൻഘടികാര
മന്നകയ്യിലിരിയ്ക്കുട്ടെ നന്നനേരമറിഞ്ഞിടാൻ. (വും

ഇത്രമാത്രമല്ല... ...
വീരശൃംഖലതന്നാണിയ്യൂരിയൊന്നിഹപോകയാൽ
ചേരകില്ലതെടുക്കേണ്ടാ പോരുമിന്നിവകൊണ്ടഹോ!

സാർത്ഥമെൻമോടികളൊക്കെയായ്നൽ
കൃതാർത്ഥനായ്ഞാനിനിയെന്തുവേണ്ടൂ?
നിതാന്തമേവംനിരൂപിച്ചുകാമ-
മദാന്ധനായ്നിന്നവനൊന്നുപാർത്താൻ. 71

അയ്യട! ഞാനൊരുകാര്യം
കയ്യേററിട്ടുണ്ടൊരാളൊടതുപോലെ
ഇയ്യിടെയതിനൊരുയത്നം
ചെയ്യാനയ്യോ! മറന്നുബഹുകഷ്ടം! 72

മമതയ്ക്കേററതാണിന്നീ ഭ്രമളിച്ചതു ഞാനഹോ
കബളിച്ചാലതുംസ്ത്രൈണ മമളിത്തരമാസ്പദം. 73

തീറാണിതെന്നോട്ടുപറഞ്ഞതുവല്ലൊരെത്ര-
നാരാണതെങ്കിലിളകില്ലിഹ ഞാനിവൻറ
ക്കൂറാണുപാരമതുതന്നെയുമല്ലചൊന്ന-
താരാണതെന്നുകരളിൽകരുതേണമല്ലോ. 74

ശൃംഗാരയോനിയേക്കാളും ശൃംഗാരമിയലുന്നവൻ
ശൃംഗാരകളമൻചൊന്ന ശൃംഗാരകഥയാണിതു്. 75
ഇതുപോലിനിവേറിട്ടു മതിചേൻമഹീതലേ
അതിബന്ധുരമാകില്ലിന്നതിനാലിതിനോർക്കണം 76

എന്തോഴനെന്തിനുവിഷാദമൊടെന്നൊമാനി-
ച്ചെന്താമിലമ്പിലൊരുകയ്യുമുവെച്ചൊരുന്നാം
എന്തൊക്കെയാണുടനരച്ചതുതോന്നിയില്ലി-
തെന്തിക്കനാകിൽമറുപായമതു?തോന്നിതോന്നി. 77

ആനന്ദവല്ലിയെക്കാണുമാൻ തോന്നിന്നാളൊന്നുപോക
മാനിൻമനോജ്ഞമിഴിമല്ലാന്ത മാനംരോട്ടുന്നമസുഖ (യാൽ
പൊടിയ്ക്കുന്നുപൊന്താർവിശിഖശരതാപംമനസിതി-
പ്പിടിയ്ക്കുന്നുപിച്ചുല്ലറികമമശൃംഗാരലഹരി
നടിയ്ക്കുന്നുപാരംപ്രണയകലഹംകഷ്ടമതിനാൽ
മടിയ്ക്കുന്നൊന്തിന്നെൻതടചതറിവാൻപോകയിഭവാൻ.

അറിഞ്ഞതില്ലെന്നനടിച്ചിന്നടി-
ഞ്ഞറിഞ്ഞതില്ലെങ്കിൽനമുക്കതൊല്ലം
പറഞ്ഞപോലുണ്ടതികോപമെങ്കിൽ
പറഞ്ഞുതാനിന്നിതുമാററിടേണം. 80

അപ്പാതന്നൃണ്ണോരാലംബമില്ലാതായിതിന്നാതമേ
കല്യാൺതാനിതുതീർത്തനാൽ കല്യാണംവന്നിടുംതവ.

മിണ്ടാറില്ലിഹമീനനേർമിഴിയതി-
ഞ്ഞെന്നോടുകേളിയ്ക്കിടെ
കണ്ടാൽകണ്ടുവതെന്നനാട്ട്യവുമവൾ-
ക്കില്ലൊന്നതെല്ലൊന്നഹോ!
ഉണ്ടായീലിതിനെന്തുകാരണമതെ-
ന്നിന്നൊന്നുമെങ്ങുന്നപോയ്
കണ്ടാക്കാമിനിതൻകടുത്തകലഹം
വാക്കാലെതീർക്കേണമേ. 82

ക്ഷോണീസുരോത്തമ! ഭവാനൊരുലക്ഷ്യമെന്തി-
യ്യേണീകിശോരമിഴി തൻമനതാർമറിപ്പാൻ
വാണീവിലാസമിടതിങ്ങിവിളങ്ങുമങ്ങു
വാണീവിലാസമണിമംഗളരംഗമല്ലേ? 63

വിധുനന്ദനനൊരുത്തൻ വിധുനന്ദന! ഹേ! ഭവാൻ
വിധുനേർമുഖിയെക്കണ്ടീ വിധുരതാപമകറ്റണം. 64

ചോദ്യത്തിനുണ്ടോരധികാരമിതിന്നതാനാ-
ണാദ്യത്തെനാളതിലെനിസ്തുലപാഠകരോർത്താൽ
വാദ്യാനതായ്ക്രിയനടത്തിയതെന്നപോലി-
ന്നാദ്യന്തമൊന്നിഹനടിച്ചുനടക്കവേണ്ടം 65

ശൃംഗാരമിയലുന്നോരീ ശൃംഗാരകുലജേ ചിരൻ
അംഗജാർത്ത്യാമരിച്ചീടാതങ്ങു കാത്തീടണം ക്ഷണം. 66

തെററന്നവേറെയൊരുത്തനൊഴിയെപ്പുനന്ന
തെററില്ല നിസ്തുലതകന്താരിലസൂയയാലേ
പൂററിസ്തുവാൻ ചിതമൊടേഷണികൊണ്ടൊരുത്തൻ
പാററിച്ചുവിട്ടപണിയാണിതുപാർക്കിലിപ്പോൾ 67

തവമാനസതാരിലോർക്ക! ഞാൻ ചോ-
ന്നവമാനംകലരുന്നമാന്യകീർത്തേ!
അവമാനമഴിഞ്ഞിടായ്കിൽ ഞാനീ-
യവമാനത്തൊടിരിക്കയില്ലൊട്ടും. 68

ആശങ്കചോദനാപരയാകെന്നാൽകി
ക്ലേശിക്കവാനെന്തിനുപോയിടുന്നു?
പാശിസ്തുപാർക്കില്ലൊരിക്കലെന്നാൽ
കാശിക്കപോകുന്നിതു ഞാനുമിപ്പോൾ. 69

അംബുജാക്ഷീജനത്തിന്നൊ രംബുജായുധനാംസഖേ!
നൎമ്മമോതുകയല്ലിനീ ഭ്രമമാണിതുസത്യമാം. 90

ഏവംമഹാചപലവാക്കുകളെന്നൊടാക്ഷ്ഠാ–
ദേവൻമഹാമതിപറഞ്ഞതുപാൎത്തുകണ്ടാൽ
പൂവമ്പനുള്ളബലമല്പമതല്ലതോൎത്തി–
ന്നാവമ്പനമ്പിലഹമമ്പതുകമ്പിടുന്നേൻ. 91

വിധുനന്ദനനമ്പോടീ വിധമോൎത്തവനോടുടൻ
മധുരാനനനായേവം മധുരോക്തികളോതിനാൻ. 92

കണക്കിലാക്കംകളവാണിമാൎതൻ
പിണക്കമെന്താണതുസാരമുണ്ടോ?
ഇണക്കമായ്നിങ്ങളെയിന്നുകൂട്ടി–
പ്പിണച്ചുവൻതാൻപിടയാതെല്ലും. 93

ഭീരുക്കളെന്നുകണക്കിലിതെണ്ണുവീരൻ
ധീരൻഭവാനിതംവ്യസനിച്ചിടുന്നു
സാരംഗശാബമിഴിയോടിടചേൎന്നിടാമി–
ഭ്ഭാരങ്ങളെൻതലയിലേററവുമേറുഞാനും. 94

നവനീതാംഗിമാർകോപിച്ചവൎന്നീരസമാകിലോ
അവനെന്തിനിരിക്കുന്നതവനിങ്ങെന്തുനോക്കിനോ? 95

മിടുക്കിതോരോവിധമോതിയോതി–
ക്കടുക്കമാക്ഷ്ഠാസ്മരനുള്ളദുഃഖം
പൊടുക്കനെപ്പോക്കിയയച്ചുകാൎയ്യം
നടക്കുമോത്രപമതില്ലതെല്ലും. 96

പരളതമൊഴിയാൾക്കീവിപ്രനിൽക്ഷിപ്രമേറും
പരിഭവമതുപോക്കാൻവയ്യെനിക്കെന്നതാമോ?

പൂത്തരപൂരയൊന്നായ്ത്തന്നെമന്ദംമെഴുങ്ങും
പുരുഷന്നാരുകവാടംപെപ്പടംപോലെയല്ലോ. 97

തണ്ടെങ്കിലുംപരമിതിന്നുചൂഴിത്തുലാക്ക
കണ്ടെങ്കിലുള്ളചിലസൂത്രമെട്ടുത്തുനോക്കാം
പണ്ടെങ്കലുള്ളരസമിന്നുമവൾക്കതെല്ലോ_
നണ്ടെങ്കിലൊക്കയുമതിന്നുജയിച്ചുകാര്യം. 98

ക്ഷമാശീലൻകല്യാൺഘനമുടയശൃംഗാരകളഭ_
ക്ഷമാദേവപ്രൌഢാന്നചയലസിതശൃംഗാരതിലകൻ
മമാധാരംമന്ന്യൻമമതയൊടുമെല്ലിച്ചതിനിനി_
സ്സമാധാനംചെയ്യാത്തമതുകചിതംപോരനിയതം. 99

ബന്ധുതചമോത്തധികമേറൊരുകാര്യമാണി_
ങ്ങന്ധതചമാടിവിടെനില്ലുകിലൊക്കകില്ല
എന്താണെന്നിസ്സിതിന്നഗണ്യമൊരല്പകാര്യ_
മെന്തെങ്കിലുംപുനരതിന്നുപുറപ്പെടുന്നേൻ. 100

ലാക്കിലേവമുറച്ചുണ്ടു യോഗ്യനാംവിധുനന്ദനൻ
ഢീക്കൊടൊന്നുനടന്നഗ്രേ നോക്കിനിന്നോത്തുസാദരം.

മിന്നുംമാറുള്ളകണ്ണാടികളുടയകവാ_
    ടങ്ങളോടുംവിളങ്ങി_
സ്സൂന്നംമാനത്തുമുട്ടുംപടിവടിവുവടി_
    ത്തമ്പിലെൻമുമ്പിലേറം
പൊന്നിൻമാടൊത്തപൊന്നേടകൾപുതുമയൊടി
    കണ്ണുതിണ്ണുന്നതത്തി_
ച്ചിന്നംമാറെണ്ണമില്ലാതുടനിതവരിയാ_
    യുണ്ടിതാകണ്ടിടുന്നു. 102

വീണാവേണുമൃദംഗതിത്തികൾമുഴ-
ങ്ങീടുന്നഘോഷങ്ങളും
വീണാപാണികൾതൻ ചിലമ്പുകൾ പുല
മ്പീടുന്നശബ്ദങ്ങളും
ക്ഷീണായാസമുടൻകിളിക്കിളികളാ-
ലൊത്തൂന്നനാമങ്ങളും
ചേന്നാൎന്നിങ്ങിനെവേശവീഥികളിതിൽ
കേൾക്കുന്നുകേടെന്നിയേ. 103

ഉറ്റുംചെങ്കുങ്കുമശ്രീസുരഭികളനി-
സ്തുല്യകസ്തൂരിമിശ്രാ-
ച്ചാറുംചന്ദനമിന്നങ്ങണിയുമബലമാർ
ഗന്ധമാൎഗ്ഗന്ധവാഹൻ
ഏറ്റുംമോദത്തൊടേറ്റങ്ങിനെവിലസിവരു-
ന്നങ്ങെല്ലാവിടന്മാർ
നീറ്റുംചിത്തത്തൊടുംചെൺതെരുവിലിതനട-
ക്കുന്നതെങ്ങുംവെടക്കും. 104

തങ്ങൾക്കാനന്ദമോടിപ്പുരുമയൊടെഴുന്നെ-
ള്ളീടുവാൻമെച്ചമായി-
ട്ടുണ്ടാക്കീട്ടുള്ളവീഥിക്കാണിതുസിതമണലി-
ട്ടെത്രയുംവൃത്തിയാക്കി
തണ്ടാർതങ്കത്തിലിട്ടങ്ങിനെവിലസിടുമാ-
ച്ചന്തമിങ്ങുള്ളചൊല്ലാം
കണ്ടാലാശ്ചര്യമാശ്ചര്യമൊരതിശ്ശുഭ്രമാ-
ത്തങ്ങളുമീവേശവാടം. 105

ആറീടുംക്ലേശമോടങ്ങലർവിശിഖനതാം
　　മുക്ഷവൻകാമഭ്രമാ-
വേറീടുംവേശവാടപ്പുഴയിതിലധുനാ
　　പൃക്ഷടൻതക്കളോടേ
മാറീടാതങ്ങുമാലെ ഝഷമിഴിമിഴിവലയി-
　　ട്ടിന്നുപെട്ടന്നുമാഴ്കി
മാറീടുംമർത്ത്യമത്സ്യപ്രകരമിതപി-
　　ടിച്ചുന്നു ചിത്രംവിചിത്രം. 106

സർഗ്ഗത്തിൽസാരമേറ്റുംസരസതരസമാ-
　　ജാക്ഷിമാർമൌലിമാർതൻ-
വർഗ്ഗത്തിൻവാസമാമിത്തെരുവതിനിയലം
　　മോടികണ്ടീടിലേറം
സംപർഗ്ഗത്തിൻമേനിയെല്ലാമിതുപൊഴുതുടനേ
　　വെച്ചുകെട്ടുംവിശേഷാൽ
ദുർഗ്ഗതിക്കുന്നിൽവെന്തീടിനമദനനു-
　　ണ്ടാകുമീലോകചിത്തേ. 107

ലാക്കിലേവംവിചാരിച്ചു ... ...

ചന്തത്തിൽചാച്ചുകെട്ടീടിനപുരികഴൽകെ-
　　ട്ടൊട്ടഴിഞ്ഞാത്തുമന്യം
പന്തൊക്ഷംകൊങ്കകൂടിപ്പരിചിനൊടുമുറു-
　　ക്കിച്ചുവപ്പിച്ചുകൊണ്ട്
ചിന്തുംപാടിച്ചിരിച്ചൊന്നവെള്ളസമതാ-
　　യിട്ടങ്ങെത്താട്ടങ്ങത്തി-

ഭ്രാന്തന്മാർകളെന്നിങ്ങനോതുവതിനവ-
നങ്ങളെവേണ്ടില്ലകൊള്ളാം. 108

(നല്ലവണ്ണം നോക്കീട്ട്)

ചിത്രശൃംഗാരലഹരിക്കുൾത്തുംസഖിയായിടും
ചിത്രരൂപിണിയാകുന്ന ചിത്രമാലയതാണിതു. 109

വരാംഗിയ്ക്കാത്മകചാഞ്ചല്യക്ലി-
പ്തങ്ങിടാതെന്നിടെനേരെയിപ്പോഴും
സുരാംഗനയ്ക്കൊത്തൊരുസ്വരൂപമീ-
വരാംഗിയാൾവന്നണയുന്നുമന്ദം. 110

വിരവോടവളെക്കണ്ടുവിതതൻവിധുനന്ദനൻ (നാൻ
പെരികെക്കൗതുകത്തോടൊന്നരികിൽചെന്നുചൊല്ലി

അല്ലല്ലാരെയിവിടന്നിതെന്തുകഥയാ-
ണാശ്ചര്യമെങ്ങുന്നുനീ
യുല്ലാസത്തോടുവന്നിടുന്നതുകളി-
ച്ചില്ലേകുരംഗേക്ഷണേ!
കല്യാണാംഗി! കടപ്പമെത്രദിനമാ-
യാഹന്ത! കണ്ടിട്ടതെ-
ന്തല്ലാമാണുവിശേഷമെൻറസുമുഖി-
ത്തായ്യേ! സുഖംതന്നെയോ? 112

പ്രിയംപാരംകൂടാതിഹപരകശൃംഗാരലഹരി! (പമേ
പ്രിയൻപാർക്കംസാക്ഷാൽനിലയമതിൽനിന്നോനിതു
കയല്പൂന്നാളൂരെയോരവധിപുരിയിൽനിന്നോജനമനം
മയക്കിക്കൊണ്ടിന്നീവരവെന്തുവരാംഗീവരമണേ! 113

അതോ ഭവതിനിന്റെനൽപുരമതിങ്കൽനിന്നോതെന്നി
ച്ചതോ തവ വരന്റെമന്ദിരമതിങ്കൽനിന്നോന്നതോ
അതോ കമലഗന്ധനാം കപടകാന്തഗേഹത്തിൽനി-
ന്നതോ വരവിതിപ്പൊഴെൻവരഗുണോദയേ! ചൊല്ലുകയേ

“എഴുന്നീടും മോദാലടിയനിഹ ശൃംഗാരലഹരി-
കെഴുന്നീടുന്നോമത്സദനമതിൽനിന്നാണയി പികേ
എഴുന്നോറിന്നേരം വിരവിൽവിടകൊള്ളുന്നതുമവ-
നെഴുന്നെള്ളുന്നൊന്നോട്ടധികൃതസമ്പൂർണ്ണരസം 116

ഇല്ലിപ്പാരിൽവിശേഷമൊന്നുമിവിടെ-
ക്കാണായ്കയാൽമാത്രമി-
ങ്ങില്ലിപ്പോൾസുഖമോർക്കിലീയടിയനെ-
ന്നല്ലാതെയില്ലൊന്നുമേ
നല്ലപ്പോൾനലമോടുമീവഴിയതിൽ
കല്ലത്തുടൻകാൺകയാൽ
തെല്ലപ്പൂവുകളിത്തുകണ്ണിണതണ-
ഞ്ഞെന്നൊന്നുണർന്നുഞാൻ 116

ത്രസിച്ചീടും പാർത്താൽ തിരുതകൃതിശൃംഗാരകളമർ
പസിച്ചീടും ഗേഹേ വിരവിൽവിടകൊള്ളില്ലടിയനും
ഹസിച്ചീടൊല്ലിപ്പോൾ വഴികളുണർത്താം തിരുമനം
രസിച്ചീടും കേട്ടാൽ കശപിശകറച്ചോ ശിവശിവ! 117

കറവെട്ടല്ലവനിന്നീ
ത്തെരുവെട്ടക്കോടിട്ടനാപകലിരവും.
അറിവൊട്ടും നഹിശ്ശുദ്ധം
പുറവട്ടാരെന്നാത്തുകാൺക ധൂർത്തനവൻ 118

പിടിയാത്തൊരവനിപ്പോ-
ഉടിയതിൻനേരെയുണ്ടുബദ്ധവൈരം
അടിയനതാണവനുള്ളാ-
പ്പടികയറില്ലെന്നു ചൊന്നതിന്നനേരം 119
കഥയില്ലാത്തവനടെയാ-
കഥയോരോന്നതിനിപ്പോളടിയനാഥാ
കഥനംചെയ്യുമിന്നാ-
കഥയിന്നിക്കാണുമപ്പോളറിയിസ്സൂം." 120

ഈവിധംപറയുന്നോനീ കേവലംപരമപ്രിയേ!
സാവധാനത്തിലങ്ങോറംസേവനാമെന്നോടിന്നഹൊ

പരമരസങ്ങൾ!ബന്ധു
പ്പരിഷയിലൊന്നാമനാകമെന്നോട്
പറയുകതെററില്ലെന്നെ-
പ്പരിചിലൊന്നാടില്ലേനിനക്കു വിശ്വാസം? 122

കട്ടോറമൂടതറിവാനിനിയെന്നു ചൊല്ലി-
ശൂട്ടേകലേശമുഖി!ലേശവുമീഷലെന്യേ
പിട്ടേറുമായവനമിപ്പികവാണിയാളും
കഷ്ടം!കലമ്പുവതിനാസ്ഥനതെന്തു ചെയ്യ്? 123

കനകൂറ്റുള്ളാക്കള്ളൻഞ്ഞൊണുടയശൃംഗാരലഹരി-
യ്യുനിഷ്ഠംകൂടാതിപ്പോഴ്ഴുമവിടെച്ചെന്നോതവിധം
മനമുഷിക്കുന്നതാന്നോസകലവുമതോപൊങ്ങിയവനി-
കനിഷ്ഠന്മാരെപ്പോലശനമതുതേടിത്തിരികയോ 124

വൃത്രാന്തകപ്രിയദിഗാമിനിസഖ്യസൃക്ഷ്യ
വൃത്താന്തമൊന്നു പറയുംതിനുകങ്ങളെന്യേ.

ശുദ്ധാന്തരംഗമൊടു ചൊല്ലുക നിന്റെ നല്ല
സിദ്ധാന്തമൊന്നഴകിൽ ഞാനുമറിഞ്ഞിടട്ടേ 125
വിശ്വത്തിലേറെ വിളികൊണ്ട ഭവാനൊടൊത്ത
വിശ്വസ്തരില്ലടിയനിന്നലർബാണമൂർത്തേ!
വിശ്വംഭരാവിബുധ! ഹേ! വിധുനന്ദ! ശ്രീ
വിശ്വംഭരാംഘ്രിയുഗമാണിതു സത്യമത്രേ. 126
കലശൽ ഭവാനൊടിതുള്ളിൽ
ക്കലവറവെച്ചോതുമെങ്കിലതു പിന്നെ
നലമൊടെനിക്കെന്നോതാ-
നലകതിലോർത്താലൊരുത്തനെവനുള്ളൂ? 127
വിണ്ണോർനാഥൻ വിളങ്ങും പുരിയിൽ വിലസുമാ-
പ്പൊൻനിറം ചേർന്നിടുന്നോ-
രണ്ണാജശ്രീമഹാപത്മിനിയെ വിരവിൽ വി-
ട്ടിന്നു പോയ് ചെന്നൊരന്നം
തിണ്ണം തീരെത്തഴേ ജാതിയൊടുടനണയും
വണ്ണമാനന്ദവല്ലി-
പ്പെണ്ണിൻ പൂമേനി പുൽകുന്നിതു പുനരിവളെ-
ധികരിച്ചാക്ഷരങ്ങൾ 228
എന്നല്ലേററവുമിന്നവൾക്കരുചിയും
മാറെന്നുമാറാതെക-
ണ്ടൊന്നല്ലേറിയ ദൂഷണങ്ങൾ വഴിയിൽ
കണ്ടോർകളോടൊക്കെയും
ദണ്ഡം ലേശമിളച്ചിടാതിഹ വിളി-
ച്ചോതുന്നു ഞാൻ ചെന്നുടൻ

നന്നല്ലേഷണിയെങ്കിലുംസഖിയൊടി-
ജ്ജാതിത്തരമോതീടിനേൻ 129
കാൎയ്യംചൊന്നതുന്നതികമലമുഖിസഖി-
ക്കൊട്ടുമൌഢ്യംവരുത്തി-
വൈരത്തീയൊന്നുകത്തീവരമൊഴിയവനെ
ത്തൽക്ഷണംതാനകത്തി
ക്രൂരന്മാരെല്ലാമകത്തീകരവിരുചിലരീ-
പ്പാരിലൊക്കെപ്പരത്തി
പാരാതേവംപെട്ടത്തീപ്പണികളിതവിടെ
സ്ഥാനിയാണൊന്നൊരുത്തി. 180

ചപലനവൻചതിയോടന-
ല്പപകടമധികംകടന്നുകാണിച്ചു
സപദിയറിഞ്ഞവളവനെ
കുപിതയതായ്ക്കുസൽവിട്ടുകൈവിട്ടു. 181

എന്നോജനശ്രുതിയതുള്ളതിനാച്ചുകണ്ടീ-
ട്ടന്നേരമീയടിയനാണതിനുള്ളമൂലം
ഇന്നേവനോടുമിതുമിണ്ടരുതേലവാരോ-
ടെന്നേവമോതിടുകവേണ്ടറിയാമതല്ലോ. 132

ആരോമല്പൂളവാണിയാളൊടിതുചെ-
ന്നൊക്കെക്കൊളുത്തിപ്പിണ-
ച്ചീരോഷത്തിന്നുഹേതുവാക്കിയതിതെ-
ന്നോൎക്കുന്നുമൂൎഖൻപരം
നേരോൎത്താലതുസത്യമാണുപുറമേ
മംഗീസ്സുമംഗംവരാ-

താരോമയെന്നൊരുനാട്യമോടടിയനം
പാൎക്കുന്നഭാഗ്യാംബുധേ!. 133

ഈവിധം പറയുന്നോ നീ * * * *

തന്വിമാരെക്കാതാർബാണസന്നിഭൻവിധുവദനൻ
മന്ദമൊന്നുവിചാരിച്ചീടുന്നു ചിത്തത്തിലിത്തരം. 134

ഏടു്റത്തമേറുമിവളുകഥയേച്ചുകെട്ടി-
ക്കുട്ടിക്കനടു്റുപറയുന്നതുനിൎത്തിടാതെ
കേട്ടോരാവുംബത!ഋഷിതെത്തിളുവല്ലപാട-
മാട്ടേനമൂക്കിവകൾകൊണ്ടൊരുകോട്ടമുണ്ടോ 135

അമ്പമ്പോ!ഭൈനാട്യവുംചിരിയുമാ-
ക്കള്ളക്കടാക്ഷങ്ങളും
കമ്പംപോയൊരുകള്ളവാക്കുമിവൾതൻ
പൂമേനിയുംമേനിയും
കുംഭംപോലുഴകള്ളകൊങ്കകൾമറ-
ച്ചീനിൽപ്പുമൊത്താൽമന-
സ്സുമ്പംമോഷണത്തിട്ടമാണൊരുകള്ളു-
മ്പോപോക്കിലമ്പോപരം! 136

ള്ളിത്തിരിപ്പുകറയാതെതാതമാവവുംതെ-
നുള്ളത്തിലാളുമൊരനസൂയയുമുണ്ടിവൾക്ക
കള്ളത്തിരിപ്പമൊരുമട്ടിലതൊക്കെയുണ്ടു
കള്ളത്തിയാടവിടേണ്ടവിടേണമിപ്പോൾ

മഹാരാകേമൻമാന്യൻമഹിതമതിശൃംഗാരകള്ളൻ
മഹീദേവൻമാരപ്രതിമനെവിടേപ്പെണ്ണിതെവിടേ?

അഹോരാത്രം ചെന്നിവികൃതിയതിടം കോലിട്ടമതി–
ന്നാഹാരേ ചാടിട്ടും ഞായിവളൊട്ടതരം പോലെ പകരം
പൊട്ടിട്ടാം ശോഷ്ടൻ ബുദ്ധിമുട്ടിട്ടാം ചിത്രമാലയെ
കെട്ടിട്ടാം ശുദ്ധമായ് ചെണ്ടകൊട്ടിക്കാം കോട്ടമെന്നിയേ.
വിധമുള്ളവിടോഖ്യശ്രീ വിധുവായി വിളങ്ങിടും

വിധുനന്ദനനോടിപ്പിധമോതുന്നമോഹനൻ.

ബാലേന്ദുശ്രീസ്വഹാലേ! ബത വലയിക–
പ്പെട്ടമീനെന്നപോലെ
മാലേറിഭ്രാന്തിയാലേ മറിയണമവനി–
ന്നത്തമമത്തുമാലേ!
കാലേകണ്ഠംസ്പൃശിലേ! കഴിവതിനവനു–
ത്താണതരഞ്ഞെന്തിനാലേ
ചാലേനീ ചൊല്ലു ബാലേ! ചതികളിതുമഹാ
ചിത്രമെൻ ചിത്രമാലേ! 141

കള്ളംകലർന്നൊരവനിങ്ങിനെ പെട്ടതെട്ടു
കൊള്ളാം കുരംഗമിഴി നിൻ വിരുതും വിചിത്രം
ഉള്ളംകുളിർത്തുടനിതോർക്കണമപ്പതിന്നാൽ
വെള്ളംകുടിക്കുമതിനന്യനൊരല്പമുണ്ടോ?
'വിടവര! വിപുലശ്രീതിങ്ങിവിങ്ങുന്നൊരങ്ങാ–
ക്കടിലനുടയക്രൂരാമെന്നതോന്നീട്ടതല്ല
അടിയനധികമിന്നൊന്നാലുമീപാക്കകൊണ്ടി–
ട്ടുടനൊരുശുദ്ധമായെൻപക്ഷമെന്നിക്കണാനേ'
ഈവിധം പറയുന്നോനീ * * * തന്നാചിമാർക്കാര * * *

സുകൃതിസുഭഗനേററം സൂരിയാമാർച്ചിജേന്ദ്രൻ
വികൃതിവഷളനെന്നും കഷ്ടമീച്ചേട്ടതൻെറ
പ്രകൃതിമിനുസമെന്നും പോക്കമോഞാൻകുടപ്പം
തകൃതിതകൃതിതന്നേ ബോധമീസ്സാധുതൻെറ
വിധമുള്ള * * * *

നിൻെറപക്ഷമതുവിട്ടഞാനവൻ
തൻെറപക്ഷമതൊരിക്കലാകുമോ
എൻെറബുദ്ധിമറിയില്ലിതീശപൻ
തൻെറബുദ്ധിയിനിരൂപമില്ലഹോ! 166

"തെല്ലല്ലൊരുഗ്രമത്തുകൊണ്ടിവിടത്തിലിന്നി-
ച്ചെല്ലുന്നതിന്നൊരിടയാകരുതത്രയല്ല
അല്ലല്ലെടുന്നവിധമിട്ടിഹ ചക്കിച്ചൊക്കി
ചൊല്ലിക്കണംതിരുമനസ്സതിനുണ്ടിടേണം"
ഈവിധം * * * വിധമുള്ള * * *
കാര്യംനിനയ്ക്കിൽ ശരിതന്നെ നിൻെറ
ഗീരിന്നിനിക്കംഏളിബോദ്ധ്യമത്രേ
എറുന്നതെല്ലൊന്നവിടത്തിലിന്നി-
ക്കേറുന്നതില്ലെന്നവതത്തിലെപ്പൻ. 167

ചിന്തിപ്പൂ ചിത്രമാലേ! ചിതമൊടു ചെറുതേൻ
വാണിമാർമൗലിതന്നിൽ
ബന്ധിപ്പൂ ചിത്രമാലേ! ചിലവഴികളിതി-
ന്നോക്കമാറൊക്കയുംഞാൻ
ചിന്തിപ്പൂ ചിത്തമാർക്കേലുമൊരളവതിനി-
ല്ലോർക്കനീയൊക്കെവെക്കം

സന്ധിസ്സുകൃത്യമാലേപനമിവകൾകഴി-
ച്ചാലുമിപ്പൂവാരക്കുലം. 148

ഇളവെലിതുകൊണ്ടിടേണ്ടവല്ലാ-
തിളമാൻകണ്ണി!തവാശനാഭിയൊന്നും
കളവാണി!കഴിഞ്ഞിടാതെനിസ്സും
കളിയല്ലേകരളിൽകനത്തഖേദം. 149

'വിടകൊള്ളാനധോവൈകിവിടകൊള്ളാമവസ്ഥകൾ
വിടകൊള്ളാമിനിപ്പന്ഥാവിടകൊള്ളാവളിക്കവാൻ.'

ഈവിധം * * * തന്വിമാക്കൊത * * *

ഇത്രനേരമൊരവസ്ഥചൊല്ലിയി-
ല്ലിത്രനാട്ടുവഴിശ്ശുദ്ധമോതുവാൻ
അത്രനല്ലശരിയല്ലതെന്നിവർ-
ക്കത്രതോന്നിയതുമിപ്പൊഴെന്തഹോ! 151

ആട്ടേകടന്നതിനചോദ്യമിടേണ്ടവേഗം
പോട്ടേശവിസ്താരപരിശ്രമമില്ലപോവാൻ
കോട്ടംവെടിഞ്ഞകതകേനപറഞ്ഞയച്ചി-
ട്ടാട്ടേനമുക്കമിഹപോവതിനാവതുണ്ടോ? 152

വിധമുള്ള * * * *'

ചിത്രമാലേ!വധൂവംശചിത്രമാലേ!കളിച്ചിനി
ചിത്രമാലേപനംചെയ്തിന്നിത്രമാലേറിടാതെനീ

'എന്നാലടിയൻപോട്ടേ
നിന്നാലൊക്കില്ലചെന്നനന്നയട്ടേ
എന്നിലൊരിഷ്ടമുള്ളതി-
ലെന്നുംസ്മരതേ!ഭവാനകറവതേ' 154

ഇൗവിധം * * * വിധമുള്ള * *
വൈകുന്നേരമങ്ങുകൊണ്ടേഹമിപ്പോഴെന്നാൽ
പോകുന്നുമൽസ്വരണ്ണയൊന്നിഹവേണമെന്നും
താകുന്നുതന്വിമുഖി!മേലിലഹോ!കുണക്കി-
ലാകുംനിനക്കിനിയടുത്തിഹകണ്ടുകൊള്ളാം.

തന്വിമാക്കൊരു * * *
ഇൗവാശിക്കിണ്ടുഞാൻപിൻബലമണയുമതെ-
ന്നോത്താനന്ദാഹമുൾക്കൊ-
ണ്ടീവേശ്യപ്പെണ്ണൊരേത്താപ്പൊടുപുരികുഴൽക്കെ
ട്ടൊട്ടഴിച്ചിട്ടമന്ദം
കാൽവാശിക്കുംകെറെക്കാരൊരുകസ്തിനിന്ന-
ച്ഛന്ദയായ്ചിണ്ണുപാടി-
കൈവീശിപ്പോണുകൈവിട്ടൊരുകരിണികളി-
ച്ചിന്നുപോകുന്നപോലെ. 156

അളവില്ലാതണിറയിൽ-
കളകളണിതംകളായതചിതചിരൻ
കളമൊടുകേട്ടുനിനച്ചാൻ
കളമൊഴിമാർകണ്ണിലുണ്ണിവിടതിലകൻ. 157

പരംപരയൊരാശികടുംകൊടുങ്കാ-
റ്ററംപെടുമ്പോൾപിടയുന്നപോലെ
തരിമ്പുമേലംതടയാതെല്ലാ-
ത്തൊരമ്പലൊന്നണ്ടിതുകേട്ടിടുന്നു. 158

(ചെവിയോർത്തിട്ട്)

കടുംകൊടുങ്കാറ്ററതിനാൽസമുദ്രം

കിടന്നൊരനുകൂലമ്പല്ല
പടത്തിരക്കൊയിതുശബ്ദമെന്തി_
ജടത്തടത്തങ്ങിനെകേട്ടിടുന്നു. 159

നിലിമ്പവരനിസ്വലച്ചിരമെകണ്ഠനിധ്യാനമൊ
ജലംപെട്ടമൊരൽകടോൽകടവലാഹനിർഗ്ഘോഷമൊ
ബലംപരമെഴുന്നകാററധികമുഗ്രശബ്ദഘോഷമൊ?
കലമ്പലിതിതെന്തഹോ കലശലൊട്ടതല്ലോക്കിലൊ
പാത്തിട്ടിതൊന്നുമണയൊവെടിയും ചടപ്പിൽ
പാത്തട്ടത്തെട്ടമൊരുകാട്ടമിയന്നിടുന്നു
പാത്തിട്ടിതൊന്നുമിഹകാണ്മതിനില്ലതെല്ലു
പാത്തിട്ടിതിന്റെപരമാത്ഥറിഞ്ഞുപോണം 160

(നല്ലവണ്ണം നോക്കീട്ട്)

ഹഹാ! ഹഹാ! എന്തൊരുതാണിതുചെകിടടയും
വണ്ണമീവണ്ണമേറം
ഹാഹാമാവമൊഴക്കിപ്പനഹൊപൊടിപ്പു_
ളിച്ചുമെളിച്ചുകൊണ്ട്?
ഹഹാ! ഹഹാ! തികിത്തിരക്കിത്തുതുള്ളുവെള്ളത്തെ_
ദ്ഘളിക്കുമാറാട്ടമല്ലോ!
ഘട്ടഘയെന്നാത്തടക്കുന്നിതുകടൽപ്പിടയും
മട്ടിലിന്നൊട്ടതല്ലേ! 162
തോക്കണ്ണെടുത്തുപിടിച്ചുതൊലിയിന്നയാ_
തമ്പമ്പടാ നോക്കിയാൽ
നോക്കെത്തുനൊതരിക്കിലൊളുകവസാ_
നിച്ചതണിക്കാരവമൊ!

ഢീകൃത്യന്തമിയന്നുകൊണ്ടെന്നിന്ദിര–
    ന്നിപ്പോൾവരുന്നുണ്ടുച–
ന്തിക്കത്തുംവിധമിന്നതിൻനടുവിലെ–
    ന്താണൊന്നുകാണുന്നതും? 163

ചന്തം: ചന്റൊത്ത ചന്ദ്രനാങ്ങിനെശരൽ
    കാലത്തുതാരങ്ങളിൽ
ചിന്തുംകാന്തികലൎന്നൊളിച്ചവിലസും
    വണ്ണംവിളങ്ങിപ്പരം
ചന്തംചെച്ചൊത്തദിവ്യമായകനക–
    പ്പുല്ലക്കതാണേകന്ന–
ങ്ങന്തൎമ്മോദമിയന്നകത്തതപര–
    ശ്രീകാമനോകാമനോ. 164

വാനിന്നിട്ടുതവാചസ്സുതിരതിപതിസ–
    കാശനൊൻകാമശാസ്ത്ര–
ശ്രുനീസാരാൎത്ഥഃ പത്ര്യൻത്ഥമിനാഗിരിസുതാ–
    പാദപാഥോജഭക്തൻ
ക്ഷോണിഭാഗപ്രസിദ്ധൻമഹിതഗുണമഹാ–
    രംഗമാംഗ്ലഗങ്ങ–
ക്ഷോണീപാലേന്ദ്രനോയിന്നിതുശരിയപനാ
    ണ്ണില്ലൊരാക്കില്ലൊരല്പം 165

തടമ്പാറുംതരമൊത്തകൊമ്പുകുഴൽവാ–
    ങ്ങാവല്ലകാളങ്ങളൊ–
ത്തമ്പോ! മൃതാംപൊങ്ങമ്പറയടി–
    പ്പിച്ചിന്നപിച്ചെന്നിയേ

വമ്പാരോണവള്ളങ്ങൾവൈരിവരരോ-

    ടെതിരിത്തകത്താറാവും

വമ്പാരിണവരുന്നിതോവടിവിനോ-

    ടിത്തൃപ്പിലിത്തമ്പുരാൻ? 166

ഇണ്ണാളിണ്ണുംമുതപ്പിക്ഷതിരകളണിയാ-

    സ്സാഞ്ഞുകേറുന്നധാത്രീ-

ഖണ്ഡംഖണ്ഡിച്ചുപൊങ്ങീടിനപൊടികളുടൻ

    വിങ്ങിമങ്ങുന്നമിത്രൻ

കണ്ണുംകണ്ണിന്നിതെല്ലാംധടിതിപൊടിപെട്ടും

    മാറുപൊട്ടെന്നപൊട്ടി-

തിണ്ണംതിണ്ണംമുഴങ്ങുന്നിതുവെടികൾസംഗീത-

    രങ്ങൾസംഗീതകീയേററം. 1,67

ശൃംഗംശൃംഗാരവീന്നാളൂഴമുരളിമൃദം-

    ഗങ്ങൾനന്മംഗളശ്രീ

തിങ്ങുംതിത്തിപ്രയോഗംതിമിലതകിൽതര-

    പ്പെട്ടതപ്പിൻതകില്പും

ശംഖ്യാനല്ലാണിവാദ്യപ്പടകളൊടിടചേ-

    ന്നോരനാഗസ്വരൗഘം

മംഗല്യസ്ത്രീജനത്തിൻകുരവകളിവരാലോ-

    ഷിച്ചുഘോഷിച്ചിടുന്നു. 168

തങ്കത്താരണിതോരണസ്ഥലവിതാ-

    നപ്രൗഢിസൽകൗതുകം

തങ്കംവെങ്കലവാഴയെന്നിവകളാ-

    യെത്തുന്നപൃത്ഥ്വീന്ദ്രനെ

തങ്കപ്പൊന്നണിമേടതൻവളഭിയിൽ
തിക്കിത്തിരക്കിക്കട-
ക്കൺകോണഞ്ചുകൊടുത്തുകഞ്ജമിഴിമാർ
നോക്കുന്നുചിലരെന്നഹോ! 169
തങ്കക്കോപ്പുകളെന്നാദ്രികളണി-
ഞ്ഞെത്തുംകണക്കന്നമോ-
ഘങ്കാരംകലരുന്നവൻകരികളും
വമ്പേറുമമ്പാരിയും
വെൺകറ്റക്കുടവേത്രധാരികൾമഹാ
വെള്ളിത്തടിക്കാരരും
സംഘക്കാരമിതാവരുന്നകളുകം
കോലുന്നകോലാഹലം 170
വെട്ടുന്നിപ്പാരഞ്ഞെട്ടുംപട്ടമടപടഹ-
പ്രാഭവപ്രൗഢിമാന്നം
മുട്ടുംതങ്കങ്ങൾതങ്കംകൊടിയകൊടികൊടി
ക്കൂറക്കൂറല്ലനേകം
ചട്ടറ്റീടുന്നവെൺചാമരചിതമൊട്ടുനാൽ
പ്പേലെഴുന്നാലവട്ടം
വട്ടംകൊള്ളാമിതെല്ലാംവരവിതുവളരെ-
ഘോഷമാഘോഷമത്രേ. 171
തരിമണലതുപാരംതെള്ളിമെപ്പട്ടെറിഞ്ഞാ-
ലൊരുതരിമണൽപോലുംതാഴെവീഴാത്തവണ്ണം
ന്നിരുവിതിലിടതിങ്ങിത്തള്ളിയൊത്തിന്നുമർത്ത്യ-
പ്പരിഷകൾമലവെള്ളക്കുത്തുപോലെത്തിടുന്നു. 172

ചെല്ലക്കാരും ചെറുതായൊട്ടുകളരിയൊരരി-
ക്കാരുമാക്രൂരരാകം
വില്ലുകാരുംമിട്ടക്കണ്ടുടയോരുമലയാം
ശാട്ടുകാർശാട്ടുകാരും
തെല്ലുമേറുന്നരത്താളികളൊട്ടുമിടചേ-
ന്നിങ്ങടുക്കുന്നനേരത്ത-
പ്പള്ളിക്കേറിപ്പുരസ്ത്രീതതിമതിലതികാ-
ട്ടംഗമാംട്ടംഗമുദ്രൻ
വിരവോടവനെക്കണ്ടുവിരുതൻവിധുനന്ദനൻ
പെരികെക്കൌതുകത്തോടെട്ടരികെച്ചെന്നുകൂടിനാൻ
പാരംപ്രീതികലൎന്നുപാൎത്ഥിവവരൻ
കല്പിച്ചയച്ചിട്ടതി
ന്നേരംസേവകന്മാരെന്നരികിലേ-
ക്കോടിക്കിതവ്യങ്ങളിനെ
ച്ചൂരുള്ളോരുകമാരശേഖരനരി-
ക്കാരൻവരുന്നങ്ങിതാ
കാൎയ്യംദുൎഘടമായികാരണമിതി-
ന്നോനന്തരംതോറ്റുഞാൻ
പ്പൂവമ്പന്മാക്കുംപുത്രമോടിയുള്ളോ-
രീവമ്പന്മാകന്നോരുതമ്പുരാന്റെ
സേവക്കുനിസ്സാരതിരുമുമ്പിലേക്കു
പോവാതെപോവാനുമതില്ലധൈൎയ്യം 176
കേട്ടപെണ്ണുങ്ങളെല്ലാരും കേട്ടുവാനോതനാതോ
പട്ടരെപ്പരിചിൽചൊല്ലി വിട്ടുതീവിഷ്ണുശേഖരൻ?

രതിപതിരസികശ്രീഭൂപനാനന്ദവല്ലി-
പ്പുതുരതിതരമാക്കാനോതിയിട്ടെന്തൊരന്നാൾ
അതിചപലതവേറിട്ടോന്നുമീഭൃംഗശ്രേ-
ക്ഷിതിപതിയതംചെയ്യില്ലിന്നിതാവാമിതാവാം

അസ്തുവല്ലുത്തമാകട്ടേ ശുഭനാമിവനോടുഞാൻ
തതപമൊന്നുമറിഞ്ഞീല്ലെന്നതുനാട്യംനടിച്ചിടും 179

വിധമുള്ള ... ...

അരിമപെട്ടമരികാരക്ഷമേധാവിയാംതാ-
നരികിലതിജവത്താൽവന്നിട്ടെന്നുകൊണ്ടോ?
ധരികവരികനേരംവൈകിവന്നോരസാരം
പറകപറകഭൂപൻചൊല്ലിവിട്ടോരകിട്ടോ! 180

“എന്താണെന്നതൊരവസ്ഥമനസ്സിലായീ-
ലെന്താർശരോപമനതാസ്ഥിലസംഭവാനെ
എന്തെങ്കിലുംതുടിതികൊണ്ടുവരാനതെന്നൊ-
പ്പൂന്തംകലന്നതളിവിട്ടിതുവിഷ്ണുപൊന്നൻ” 181

ഈവിധംപറയുന്നോനീ ... ...

ഇവനെക്കൊണ്ടുചെന്നീടാനവിടുന്നതംചെയ്തിതോ?
ശിവ!രാമ!നമുക്കെന്നാലവിടെപ്പോകപോകെടോ
ചിരവോടവനോടൊത്തുവിശതൻചിധുനന്ദനാൻ
ഉപര!കെക്കൊത്തുകാൽഭൂപന്നരികിൽച്ചെന്നുകൂടിനാൻ

ഹരിയോഹരിയെന്തൊരത്ഭുതംഹേ
ഹരിണാങ്കനനിമതസഖേമവാനെൻറ

വരവിന്നവിടുന്നതിന്നുനാളും
കരഠംനന്ദിച്ചവിടത്തിലായിതന്നു'' 184

ഈവിധംപറയുന്നോനി ...വിധമുള്ള
ഇവിടെക്കൊട്ടുകൊണ്ടിപ്പോളിവിടുന്നാരഠംചെയ്യത്
ചപലേശവുമിന്നെൻറെചെവിയിൽച്ചേൎന്നതില്ലഹോ.
''ചൊല്ലാൎന്നചൂതശരവിഗ്രഹനാമഠംതമ്മിൽ
ചൊല്ലുന്നതങ്ങുതിരിവാൻതെന്നുവിന്നിതിങ്കൽ
പില്ലുകൾകൊട്ടുവെടിയെന്നാവതാൻപറഞ്ഞു
തെല്ലൊക്കെനിൎത്തുകപെരുത്തകലമ്പലിപ്പോഠം''
ഈവിധംപറയുന്നോനീ ... തമ്പിമാക്കൊരു.

വഴിപോകുന്നതായഞാൻപറഞ്ഞാൽ
വഴിപോലിപ്പുടഹാരിവാദ്യഘോഷം
കഴവേറികഠംനിൎത്തുമോന്നുചൻതാ-
നഴകോടെന്നൊട്ടുചൊന്നതെന്തുകൊണ്ടോ?
കല്പനാബലമതൊക്കിലംഗജ്ഞ-
കല്പനായനൃപനല്പമല്ലഹോ!
കെല്പിനാരിവനൊടൊട്ടുടക്കുവാ-
നിപ്പോഠംനാടിനൊരുനാഥനല്ലയോ?
കല്പനാബലമതൊന്നുകൊണ്ടുചെ-
റല്പനാകുമൊരുഞാനരണ്ണിലും
അപ്പൊഴിക്കലശലുള്ളതൊക്കെയൊ-
ന്നിപ്പൊഴിന്നിവർകുറച്ചിടുംദ്ധ്രുവം. 189

ഇളച്ചിടാതിന്നബലാമനസ്സിൽ
കളിച്ചിരിക്കുംവിധുനന്ദനൻഞാൻ

ഇളിച്ചുനില്ക്കാതിഇന്നിശ്ശവാനായ്
വിളിച്ചുചൊല്ലുന്നുവികല്പമെന്ന്യേ. 190

വിധമുള്ള * * * * (തിരഞ്ഞു നിന്നിട്ട്)

അതിധൃതികലശലിതെല്ലാം
മതിമതിമതിയാക്കിമാറുവിൻനിങ്ങൾ
ക്ഷിതിപതികല്പനയാണെ-
ന്നിതിമതികളതികളിപ്പിക്കനപ്പേരും. 191

കനത്തൊരിക്കണ്ടകലമ്പലെല്ലാ-
മിനിത്തുടങ്ങാനൊരുങ്ങുംവരെയ്ക്കും
മെനക്കെട്ടതീട്ടിഹനിങ്ങളൊന്നു-
മനക്കിടാതല്പമടങ്ങിനില്പിൻ. 192

തമ്പിമാരെക്കാണ * * * *

ചെകിട്ടിൽത്തറയ്ക്കുന്നകൊട്ടിന്നിതാമൽ
പകിട്ടിൽഭയപ്പെട്ടനിത്തീരടന്മാർ
തകൎപ്പൊട്ടുമില്ലാതെമാറുന്നതല്ലീ
വകപ്പിട്ടുകൂടാതെക്കൂടില്ലകാൎയ്യം. 193

പാണികാരതരാകന്നീപ്പോണ്ടൊരാൎത്തുപവാഹനം
വേണ്ടുംവന്നുമിതാരമാൾപ്പൂണ്ടിറക്കന്നുഭൂതലേ. 194

(വിനയത്തോടുകൂടി രാജാവിനോട്)

ത്രാണിപ്പെട്ടധരാധിനാഥ!തിരു-
മ്പാകെക്കുവന്നീടുവാ-
നാണിപ്പട്ടിണിയായഞാനിഹധൃതി-
പ്പെട്ടിപ്പുറപ്പെട്ടതും

കാണപ്പെട്ടോരു കാമദേവ!കളിയ-
　　ല്ലിന്നോരമിവീഥിയിൽ
കാണപ്പെട്ടതുമെൻറഭാഗ്യമിതുഞാ-
　　നോർക്കാത്തതാണെന്നോട്ടമേ. 195

ഇപ്പോളിക്കണ്ടകോലാഹലമുടനിളകി-
　　ശ്രീമഹാരാജ!പാരം
കെല്പോടുൾക്കൊണ്ടമോദാലെവിടമതിലെഴു-
　　ന്നെള്ളിടുന്നെന്നതോ നാം
ഉൾപ്പൂവിൽക്കണ്ടതില്ലിന്നതുൾകതൊരുവിവാ-
　　ഹത്തിന്നോ വിക്രമത്താൽ
നല്ലോരിൽക്കണ്ടകന്യാജനടെഗുണമറിവാൻ
　　തന്നെയോ പിന്നെയെന്നോ? 196

ആവിശ്യപ്പെട്ടതൊന്നിന്നഴകിലൊരുവിവാ-
　　ഹത്തിനമന്ത്രരായി-
ട്ടീവിശപത്തിങ്കലിപ്പോളതുപടയതിനും
　　പിന്നെയൊന്നിനുമല്ല
പൂവിൽപ്പൂർവ്വംപിറന്നോരവളുടെപതിയാം
　　പത്മനാഭൻവിളങ്ങും
കോവിൽപ്പോയ്ക്കൂപ്പുവാനാണിതുപൊഴുതുപുറ-
　　പ്പെട്ടതെൻപിട്ടല്ലേ 197

　രാവിലെഞാനതിയാരോ-
　രാവിലമെന്ന്യേ!കളിച്ചുകരിയിട്ട്
　മകോവിലുടൻപോട്ടുമെൻ
　കോവിലകത്തേയ്ക്കുനിത്യമിതുസത്യം.

അഷ്ടിസ്സുമുമ്പിലധമന്നധമങ്ങുചെന്നു
ചട്ടറ്റഭക്തിയൊടു ചക്രിയെ നല്ലവണ്ണം
ഇഷ്ട്യാ തൊഴുംപതിവതാണിതുതൽപ്രസാദാൽ
മുട്ടാതില്പിഥതനിസ്സുതുരൂപമില്ലേ? 199

ഈവിധം പറയുന്നോ നി * * താപിമകൊണ്ടാ * * *

കാര്യംതന്നെയതാണുദ്രുപതികഥി-
ച്ചീടുന്നതാത്തില്പതി-
ന്നരംപിന്നെയതെന്തിനെന്നെ വിരവോ
ടിപ്പ്പാഠം വിളിപ്പിച്ചതും
സാരംവല്ലതുമുള്ളിലൊന്നുകരുതി-
ട്ടുണ്ടാകുമല്ലാതിവൻ
കാര്യംകണ്ടുമനുഷ്യനാണിഥകളി
പ്പിപ്പാൻവിളിപ്പിക്കുമോ? 200

ശ്രീമാനാമിവനന്യകാര്യമിവനെ-
ക്കൊണ്ടെന്തുമുമ്പിൽപരം
ധീമാനാകിയഞാൻനിനച്ചുവഴിയാ-
മെന്നാണതെന്നാകിലോ
കാമാധീനനതായ്ചമഞ്ഞകഠിന-
ച്ചിഹ്നങ്ങളിൽഭൂപനിൽ
കാണുമാറങ്ങുചൊല്ലീടുന്നിതുമുഖം
തന്നെമുറ്റുമിതിനെ. 201

ഇക്ഷ്വാകുനാഥനിലിക്കു ചാപവിശിഖാ-
തങ്കങ്ങൾതന്മേധാ-

ലക്ഷ്യാവസ്ഥകൾകണ്ടിട്ടറിയുന്ന-

ക്കല്ലാതെവല്ലാതമഹോ!

പക്ഷേധീരനതാകകൊണ്ടുപുറ-

ത്തെങ്ങുംനടിയ്ക്കുന്നതി-

ല്ലിക്ഷേമമോ ഭയനാട്യമൊക്കെവെറുതേ

സാധ്യകർമ്മബോധിയ്ക്കുവാൻ 203

വിധമുള്ള * * * *

ഇവിടന്നൊന്നവരുത്താ-

നവകാശംവന്നതെന്തതങ്ങളേണം

ഇവനിഹപലപടിയല്ലേർ

ഇവരൊടുവിടണംവിശേഷമതങ്ങളേണം. 203

തനാ_ിമാരക്കാത * * * *

വിടന്മമാരാലിവിട്ടനിവൻക്ഷണം

വിട്ടനമട്ടല്ലിഹകണ്ടിട്ടനാളും

വിടേന്ദ്രനാമെന്നെവിളിച്ചസത്തിനി-

ക്കടന്നുചോദിയ്ക്കുകിലെന്തലൌകികം? 204

വന്നുവന്നപതങ്ങളോ-

തൊന്നുചോദിയ്ക്കയെന്നാറച്ഛന്ദ്രപൻ

ഇന്നൊരുമർത്ത്യനതല്ലേ

കൊന്നിടുമോപച്ചതന്നെതിന്നിടുമോ? 205

ഓർമ്മമറിട്ടതിപ്പോളാക്കാഴ്ശമേറംമൊന്നിതോ

ധീരനാകംമെവാനിത്ര ധാരണാശക്തിയില്ലയോ?

തൊറന്നതാനറിയബന്ധുവതാണതെന്നു

മുറവുംനിനച്ചഹമുരച്ചുവിട്ടുപോയോ?

ചൊററിനതിൻവിവരമൊന്നറിവാനതാൺ
മററൊന്നല്ലവിടവശ്യ!വിളിച്ചതുംഞാൻ 207

'പൊട്ടനാംപെണ്ണെനാമതാമരണാംബുജത്തിൽ
പെട്ടിന്നൊളിച്ചൊരളിപോലമരുംപോതെന്നെ
കട്ടംനമുക്കപുനരിങ്ങുപുറത്തുകണ്ടു
കിട്ടുന്നതിന്നവിഷമംവിഷമാസ്ത്രസൂത്തേ! 208

ക്ലിപ്തിച്ചൊട്ടുമതല്ലയല്ലോതമമഹാ–
കാര്യംപോനോട്ടഞാ–
നോല്ലിച്ചിട്ടൊതമാനസമായതിന്നുപി–
ന്നെന്താണമാനതംപോരം?
ഈപ്പിച്ചോട്ടമിനിസ്സുഖേബതകണ–
ക്കാകില്ലതാച്ചുറാവും
ക്ലിപ്തിച്ചിട്ടുവിടുന്നകന്ദവിശിഖൻ
ക്രൂരമ്പുക്കെന്നിരയെ. 209

ഇന്നാളുരച്ചൊരവളെത്തരമാക്കവാൻതാ–
ന്നിന്നാളുപോസ്സുരണമോരണമോർമ്മയില്ലേ?
ഞാന്യായമിന്നൊരുവഴിൽഭ്രമമുള്ളതിനിസ്സി–
ന്നന്യാംഗനാവരണമോരണമോവിശേഷം'

ഈവിധം പറയുന്നൊരീ * * * വിധമുള്ള * * *

പ്പുന്നൊടിതല്ലിച്ചൊതനാൾമുതല്ക്കു–
ങിന്നോളമിപ്പേർപെടമിപ്രദേശേ
വന്നില്ലതല്ലാതിരുമ്പിലേശ്ശും
വന്നില്ലഞാനെൻവസുധാവലാരേ! 211

ബന്ധപ്പാട്ടൊക്കെയും ബാന്ധവികളേ!
　　കാലംകര്യാക്കയും
വൃദ്ധിസ്ഥുള്ള പുത്രകരുംസകലവും
　　കൂടീട്ടുകൂടുള്ളതാൻ
ഭദ്രാത്രീശ! മനനകാര്യമപളി-
　　ന്നോതാന്നാതാതേണ്ണനി-
സ്സ്വിധാനക്കരവെനരാഭൂതിയവു-
　　ള്ളക്കടമതാമിക്കണ്ണമഹോ! 212

'ചിത്രമിസ്ഥലമതത്തുവിട്ടതാ-
നിത്രനാളുമെവിടത്തിലിരിന്നെ
ചിത്തമോദമൊടിയന്നസൌഖ്യമി
ന്നത്രമറ്റൊരിടവുംകിടക്കുമോ? 213

ഇത്വവിധം പറയുന്നോ നി * * * വിധമുള്ള * * *

വിഷാദമില്ലാത്തമിത്രനാളും
വിഷാദനാകംവിഷമാക്ഷനീശൻ
വൃഷാധിരാജധ്വജനായെഴുന്ന
വൃഷാചലംതന്നിലതായിരുന്നു. 214

'ആട്ടേയുസ്ഥിവമന്ദിരത്തിലെഴുമാ-
　　സ്ത്രീകൾക്കു നൽസൌഖ്യമോ?
വാട്ടംവിട്ടവർലൌകികത്വമൊടിപോ-
　　റിച്ചുവാഴുന്നോടഹോ!
കൊട്ടപ്പുള്ളികലൃക്കിയോകശലനാ-
　　മണ്ടുന്നിതെന്തൊക്കയും

പോരട്ടേ സംപ്രതികണ്ടതെൻസുകൃതം
താനോസുഖംതന്നെയോ? 216

താരുണ്യനാഥയണിമാരെത്തങ്ങളിൽസന്ധിചൊല്ലി
ഘോരമൊട്ടിടചേർപ്പാൻകേമനാംകാമഭൃത്ത!
തങ്ങൾക്കിഴിയതാകുന്നതല്ലാനന്ദവല്ലീ-
തന്നെനിനവിയയല്ലോമുന്നമാരെച്ചൊന്നതുംഞാൻ.

ആനന്ദവല്ലിയുമർമ്മൂലമൊതിസ്ഥലംചെ-
ോനന്ദമില്ലമനതാരിലതാരതീർപ്പൂ?
ആനന്ദമില്ലതിനൊരാഭൃവസാനമെന്നാൽ
ഞാനിന്നമല്ലശരമുഷ്ഠതിൽമുക്തകുത്തും 217

സഹിപ്പാൻവയ്യിപ്പോൾസരസിജശരത്തീയതിലുടൻ
ദഹിപ്പാറായല്ലോ!സുമതിയവളെസ്സുന്ദര!സഖേ!
വഹിപ്പാനെൻവക്ഷസ്ഥലമിതുഴറിടുന്നിതിഹനി-
ർവ്വഹിപ്പാനില്ലേവംപോരകൊണ്ടതരംവിറ്റതരം

നല്ലയോജിപ്പതാനന്ദവല്ലിയോടുവരത്തുവാൻ
ഇല്ലയോദൈവംകൃഷ്ണനല്ലയോചൊല്ലെഴുംഭവാൻ!

ക്രുദ്ധിച്ചിടുന്നമദനൻമനതാരിൽമോഹം
വർദ്ധിച്ചിടുന്നിതവൾതന്റെവരാംഗസംഗം
സിദ്ധിയ്ക്കയില്ലപുനരെങ്കിൽമനസ്സുചുട്ട
സിദ്ധിയ്ക്കുകാരണമതാകുമതാകുലംമേ. 220

ബുദ്ധിക്കുതൂണിനമ്പുകമതിന്നുമന്യ-
ശുദ്ധമ്മൂന്നതവരുംപെടിവന്നുകൂടി
സ്പർദ്ധിച്ചുപങ്കജശരൻപകയോടുചിത്ത
മർദ്ദിച്ചുമാറിഷുവിടുന്നുചിടേന്ദ്രമൌലേ! 221

ഇപ്രാകൃതങ്ങളിവിടത്തിലൊരാളൊടുംഞാൻ
വിപ്രാഗ്രഗണ്യ!വിടനാഥ!നടിച്ചിടാതെ
ഇപ്രാഭവത്തൊടുമുഴന്നുകഴിച്ചിടുന്നു
മൽപ്രാണനാഥ!കരിഞ്ഞുപൊരിഞ്ഞിടുന്നു.

എന്നതുകാരണമവളോ-
ടിന്നിതുമംഗ്യാപറഞ്ഞുപരമസഖേ!
എന്നനുകൂലയതാകി-
പ്പോന്നാൽകൊള്ളാമിതൊരുപകാരം

ഈവിധംപറയുന്നോരീ * * * വിധമുള്ള * * *

മനസ്സുഴിഞ്ഞിന്നർത്ഥം ചെയ്തുകൊണ്ടു
മനസ്സിലായ്മന്നവ!കാര്യമെല്ലാം
ഇനിശ്രമിയ്ക്കാമുടനേകഴിയ്ക്കാ-
മെനിയ്ക്കുമാനന്ദംവരുമോനിതാന്തം? 224

കുറില്ലയോകറിയതല്ലിതുതന്വരാമെൻറ
ചോറല്ലയോപറമതൊക്കെമറന്നിടാമോ?
ന്നുറില്ലയോവഴികളിന്നിതുനേരയാകം-
മാറല്ലയോപുനരെനിയ്ക്കിതുപുല്ലുപുല്ല്. 225

ദോഷംവരാതഴകിലങ്ങതിൽനൂറുരട്ടി
വൈപശ്യമുള്ള ചിലദുർഘടകാര്യമെല്ലാം
തോഷംകലർന്നിഹനടത്തിയവീരനാണു-
ന്നേഷംഭിവാനഥചൊരുത്തുവരുത്തുവൻഞാൻ. 226

അവളുടെവരനാകുംകിംശുകാഭ്യരുചിജന്താ-
നവളുടെസവിധത്തിൽതന്നെയങ്ങിത്രനാളും

ന്നുവരതിലക! മോതിന്നിട്ടകംമെംകണ്ടകെ
ട്ടിവിശിഷ്! പിരിയാതെകണ്ടെന്നുണ്ടായിതന്നെ. 227

ഇന്നാലെപ്പോഴവൻതാനൊന്നിന്നതൊന്നിവിടെപ്രഭോ!
പന്നഗനാരത്തുടൻകേട്ടു വന്നറിഞ്ഞിതിങ്ങുവന്നിടാം. 228

കണ്ടിവാർകുഴലിതന്റെസമ്മതം
കണ്ടുവാങ്ങുവാനെത്രദുർഘടം
ഉണ്ടതിൽപാർത്തോലകവിഞ്ഞകയ്യമോ!
രണ്ടുപാക്ഷ ചിലവേറെവേണമേ. 229

ഇതിപ്പോളുള്ളനടത്തിയെന്നാ-
ലിതിൽപരംമറ്റുപകാരമൊന്നും
മതിപ്രമോദത്തൊടു ചൊല്ലുവാനി-
ല്ലതിപ്രയാസംപുനരീപ്രവാസം. 230

മുഴത്തരമാലത്തൊടൊത്തതന്നോടും
കഴുത്താത്താലുമുറച്ചിടാതുടൻ
എഴുത്തിതങ്ങൊട്ടുകൊടുത്തതിൻക-
ഴുത്തിൽവാങ്ങിച്ചുണ്ണമൊത്തായതാം. 231

ഈവിധംപറയുന്നോന്നി * * * തന്നാപിമാക്കൊതു *

കടലാസകലംവെളുത്തധാത്രീ-
നടലാളിച്ചെഴുതീമഹീമഹേന്ദ്രൻ
പടലാക്ഷിയിലാശയോടുമന്ത-
ക്കടലാസ്സൊന്നിതമൽകരേതന്നു. 232

ഉടക്കാട്ടമരൊഴമെഴുത്തതടക്കിമന്ത-
പടക്കൊട്ടുമുദ്രയതുവെച്ചുമൊഞ്ചുരുപൻ.

ഇരുട്ടുകെട്ടിനിന്നുഞാനിഹകണ്ടിടുമൊ-
ന്നിരുട്ടിലിട്ടുപശവെച്ചതുപന്തിയായയോ? 285

ഏതെന്തെങ്കിലുമാകട്ടെ ചിത്രമായീലിതെങ്കിലും
നുതിന്നുമേൽവിലാസംവെച്ചുടൻനോക്കിടുന്നുഞാൻ.

'ആനന്ദവല്ലിയ്ക്കുകൊടുപ്പതിന്നാ-
യാനന്ദമോടാളിസുഗന്ധിനിയ്ക്കു°
മാനിച്ചുവന്നിട്ടമെഴുത്തിതൊന്നം
മാനിച്ചിടേണംവളരെസ്വകാര്യം' 286

ശ്രീവിലാസമൊടിക്കത്തിന്മേൽവിലാസമെഴുന്നവൻ
മവിലാസിനിയായിക്കിട്ട മേൽവിലാസംമനോഹരം.

വിധമുള്ള... ... ...

മടവിതിനതറിയ്ക്കാതിട്ടൊരുശ്രീവിലാസം
അടവിവിയന്ത്രിനീമെച്ചമാംമേൽവിലാസം
വടിവിനൊടുവധംകണ്ടാൽതന്നെ ചിന്താവിഷയമായം
വടിവുമധരുളവാനിൽതന്നെയാംതൻവിലാസം. 287

ഉള്ളിലാഗ്രഹമതുണ്ടെന്നാലുമിതി-
ന്നുള്ളിലുള്ള വിധമൊന്നുകാണുവാൻ
ഉള്ളതാണെന്നുനിവൃത്തിയില്ലിതി-
ന്നുള്ളമുദ്രകളൊപൊളിയ്ക്കു ഭാഗിയോ? 288

നുള്ളുകൊണ്ടിതിലെന്തെന്നം മതികൊണ്ടുമൂഹിയ്ക്കുവാൻ
ഇന്നുകണ്ടവിധംചൊല്ലുന്നതുകൊണ്ടെന്തുസംശയം? 289

ആളാസമൂഹനിധിയാമവളും ചലമായി-
ട്ടാരാസവാശ്യമതുപൂന്നിഹമുഞ്ഞുകന്തി

ശ്രീരാസമാന! ഭവ! തീൎത്തിരുഞാനതാണെ
ംഹരാസുരാംഗ! മമകൃത്തിനകത്തതോതാം. 240

‘ദുഗ്ദ്ധാബ്ധ്യുത്ഥിതായാസ്സുരരിസ്സുരതര-
ശ്രീശശാങ്കൈകരൂപൈഃ
പീതപ്രായാംഗ്ലൗഃമാസീൽതരിതലിതഗളോ
രാഹ്ലരാഘന്തിപൂൎവ്വം
യസ്യാവാസസ്സ്വരേന്ദ്രോത്തമമണിസദനേ
കോപിമൎത്ത്യസ്ഥിരാനീം
ഗ്ലൗഃ പാതും സ്വധാന്താം മുഹുരപിയതതേ
ഹന്തജാത്യന്ധബുദ്ധിഃ. 241
പൊന്നിൻപൂമൊട്ടുപൊങ്ങും പുളിനനളിനമി-
ന്ദീവരം ശംഖചക്രം
മീനം നന്മുത്തുചീനം മിളമളികൾകരി-
ണ്ടണി ചഞ്ചത്തരംഗം
നന്ദിച്ചിത്യാദിചേതംസരസസുരസരി-
ത്തിങ്കളാകാന്തനായോ-
ഒന്നാത്തപ്പോലെമള്ളിപ്പതിനൊരുകരിന-
ത്തിനകത്തുന്നകാമം. 242
മറുവടിവേഗം വിടണം
മറിവതുതേമഞ്ജുപദ്യമാകേണം
മറിചിതിനേറം വേണം
മറിഭൂഗനായൎന്നിമനസ്സുവെക്കേണം.’ 243

കഴിഞ്ഞപദ്യങ്ങൾ കണക്കിലായോ
വഴിഞ്ഞുപോയോ വഷളത്ഥമായോ?

ഏഴത്തിലേർത്തങ്കിലുമിന്നു ചേർത്തൻ
മൂഴ്ത്തകമ്പകൃതിയാണിതെല്ലാം. 244

വമ്പിച്ചീടിനവാസനക്കൂട്ടമയ-
ല്ലിപ്പുഷ്പമിപ്പാഠംപരം
വമ്പിച്ചൊട്ടുവലിച്ചുകെട്ടിവഷളായ്
കഷ്ടിച്ചുസൃഷ്ടിച്ചതും
അമ്പിൽ ച്ചാരുനതാംഗിയാമവൾനിർമ്മി
ത്തതാൽമദിച്ചുംഗജൻ
മുമ്പിൽ ച്ചാടിയട്ടത്തയസ്സമൊന്നുക്കു-
മ്പിന്റെവമ്പാണെടോ! 245

ഗന്ധാക്ഷരത്തൊടിടയുംമഷികൊണ്ടുതാനാ-
ഗ്രന്ഥാക്ഷരത്തിലിതിനുള്ളിലണച്ചപല്യം
ഗന്ധമേറിപ്പോന്നടയാമവളിന്നതിന്റെ
ഗന്ധംകുറഞ്ഞവകയോ വകയുള്ളതാണോ? 246

ഈവിധംപറയുന്നോനീ * * * വിധമുള്ള
ലോകത്തിങ്കലൊരാളുമില്ലകവിതാ-
സ്സങ്ങളെസ്സുനോരെന്നുസ-
ല്ലോകത്തിന്നൊരുസമ്മതംപെരുമതു-
ണ്ടെന്നല്ലചൊല്ലുന്നു ഞാൻ
ല്ലോകത്തിന്റെമിടുക്കതാണതിവെറാ-
നാകന്നൊരാകാശമീ-
ല്ലോകത്തിങ്കൽവിടാതെപൂണ്ണവടിവായ്
പൊയ്യല്ലപൊരുന്നുനാളും. 247

‘കൃതിയിതിന്നില്ലൊരുജാഡ്യം
മതി ചതി മൂർത്തേ! രസജ്ഞ! ഗുണകീർത്തേ!
ഇതിന്നതിഭംഗികളിപ്പോൾ
മതിമതിവെറുതേകലമ്പലാക്കരുതേ. 248

ഈവിധംപറയുന്നോനീ * * * വിധമുള്ള * *

പൊൻഫുല്ലാബ്ജപുഷ്പപ്രകാശമുഖിയാ-
മാനന്ദവല്ലിസ്സ്മിതിൻ
വമ്പെല്ലാമറിയുന്നതിന്നവിരതി-
ല്ലുന്നാലുമിന്നാശയ
കമ്പംലേശമതില്ലനല്ലനിലയാ-
ണോർക്കുമ്പോളൊട്ടുംപ്രേമം!
ഇമ്പില്ലാത്തവളല്ല നിർമ്മലകലാ-
വിദ്യുഷ്ഠവത്തല്ലയോ? 249

‘ശ്ലോകംവെടിഞ്ഞാ കുതുകത്തോടു പഠിക്കണ്ടല്ലീ-
ശ്ലോകംവെടിഞ്ഞനസൂക്ഷ്മമറിയോട്ടുകൂടി
വേഗംപകിട്ടിമമകോവിലകത്തുസാര-
നാകംഭവാൻവമണ്ണമാറുമണിസ്സുകത്ത്” 250

ഈ വിധംപറയുന്നോനീ — — — തമ്പിമാർക്കാര —

ശ്രീധരാധരചക്രകാന്തിയൊടുമി-
ബ്രഹ്മാണ്ഡഭാണ്ഡത്തിനി-
ന്നാധാരായിതന്നായ്മുനിവൃന്ദമദ്ധ്യം
ഏത്താമരത്താരിലും
ബാധാരക്ഷകമന്ത്രപംക്തിയിലുമെൻ
ചിത്തത്തിലുംമിന്നിടും

രാധാരമ്യഘനസ്തനൈകസക്തത -
ഭ്രൂവിനെക്കൂപ്പുന്നേൻ. 251

വിധമുള്ള * * * * *

തങ്കത്താർമകളായതൻകമലയെ -
താനങ്കമേറിസ്സുഖം
തങ്കയ്ത്താരിടചേർത്തുതങ്കലയെ -
കൊല്ലുന്നകൊങ്കത്തടം
തങ്കംമോളമന്നച്ചുഴന്നാധരിയെ -
താങ്കൽചേർവാൻസന്തതം
സങ്കല്പിക്കുന്നസങ്കടംകെട്ടുടൻ
കാമങ്ങളെല്ലാംകൈവരും. 252

'കൊണ്ടൽനേർവന്നൊരച്ചിത്തം
കൊണ്ടുകണ്ണാതയെന്നിയേ
കൊണ്ടാടിവിരവിൽകൂപ്പ-
ണ്ടുഞാനിപ്പൊഴപ്പൊഴും' 253

...വിധംപറയുന്നോനി * * * * * വിധമുള്ള * * * *

എന്നാൽസാധിക്കയുംചെയ്യുമിന്നാശപ്പെട്ടതൊക്കെയും
നന്ദ്യാനമിച്ചീടുന്നോക്ക് മന്ദാരതരമല്ലയോ? 254

'പോരട്ടപുലർമചിത്രസുഖവയ്!ചിന്നെ -
യാട്ടേസമസ്തവുമിന്നിപ്പടഫാലിമോങ്കം
ക്കൂട്ടംചടിഞ്ഞുകറയാതെതുടങ്ങുവാനാ -
ക്കൂട്ടംകലർന്നവരൊടൊത്തുകവിതകമ്പം' 255

വിധംപറയുന്നോനി * * * * വിധമുള്ള * * * *

വൈകുന്നേരമെന്നുകൊണ്ടഹമിപ്പോഴെന്നാൽ
പോകുന്നർൽസ്മരണയൊന്നിഹവേണമെന്നും
രാകേന്ദുതുല്യമുഖ!മേലിലഹോകണക്കി-
ലാകുന്നൊരെന്റെ!യിനിയാത്രമണിക്കുകൊണ്ണാം. 256

(തിരിഞ്ഞുനിന്നു സേനാമുഖം നോക്കീട്ട്)

കൊട്ടിക്കൊൾവിൻ!കച്ചുംപടിവെടികൾമംഗളി
    തങ്ങൾവിരങ്ങിയെല്ലാം
പൊട്ടിപ്പിൻ!പോന്നർ പന്നിപ്പുത്രമയൂടയപ-
    ല്ലക്കെട്ടിപ്പിൻ! നടപ്പിൻ!
പട്ടക്കാർ പതിനായ് നിരയൊടണിനിര-
    പ്പിൻ! ചരിപ്പിൻ! ഇരുപ്പി-
പ്പട്ടാളക്കാർ പകല്ലാതനാചിന്തനിനിര-
    ന്നുഗ്രമായുഗ്രമാർഗ്ഗേ. 257

പൊട്ടിപ്പാഞ്ഞിത്തുടങ്ങി പൊടിപടപടവ-
    ന്വിച്ചെമ്പിത്തുടങ്ങീ
പൊട്ടിച്ചിരിത്തുടങ്ങീ പൊടുപൊടെവെടിപ-
    ട്ടാളക്കൊട്ടാളത്തിങ്ങീ
കൊട്ടിൻഘോഷംതുടങ്ങീ കടുകടെയുമകൊ-
    ട്ടേരൊത്തൊത്തുടങ്ങീ
മിഷ്ടപ്രാവപ്പുകിലങ്ങീനൃപതിഹൃദിമിതം
    പോലെപോയിത്തുടങ്ങീ. 258

പാകാന്തകപ്രമുഖസേവിതനായസാക്ഷാൽ
ശ്രീകാന്തപാദതൊഴുവതിന്നതിഘോഷമോടെ

ലോകംനടുക്കിയണിയിട്ടുഴക്കോട്ടുവേഗം
പോകുന്നു ദ്രുതിയിതാ പുകവണ്ടിപോലെ.

ഭദ്രശീലനാതാം തുംഗഭദ്രാപതിതന്നുടെ
യാത്രോത്സവമതി ലോകനേത്രോത്സവകരം പരം

കുടിലാക്ഷികൾതന്മനസ്സടുപ്പാൻ
കുടിലാകും വിധുനന്ദനൻ വിടേന്ദ്രൻ
കുടിലാസ്യതടക്കിടുന്ന വെള്ള-
ക്കുടിലാസ്സ്വാതൊത്തുണ്ടിലിങ്ങലെന്ന്യ!

കൊള്ളാമിക്കോപ്പുകൊണ്ടല്ലുഴലിയതിനഹോ!
രാഗമിങ്ങോട്ടുമൊത്താൽ
കൊള്ളാമഭിധാനമെന്നാൽ കുറയുമിതിനുവ-
ല്ലെങ്കിലും ശങ്കയില്ല
കൊള്ളില്ലാം കാഴ്ചയെന്നല്ലവളെയുമഴകിൽ
കണ്ടിടാമിപ്പൊഴപ്പം
കൊള്ളാം പാവും കുളിക്കാം സുഖമതിനവിടെ
ശ്ശോകനാശ്ശോകതന്നേ. 462

ലാക്കിലേവമുറച്ചങ്ങു * * *

ചീറിക്കൊണ്ടാർത്തിചീർത്തങ്ങൊരു ചെറുപശുവിൻ
വാലതിൻമൂലഭാഗം
നാറിക്കൊണ്ടൊട്ടിണക്കിക്കളമട്ടിയൊടുമതിൻ
മെയ്യിലാക്കയ്യരങ്ങും
കേറിക്കൊണ്ടാളുഘല്ലുഘല്ലധ്വനിയൊടുകയറി
ക്കുത്തുമാക്കാമഖണ്ഡം

മാററികൊണ്ടങ്ങൊടിത്തോട്ടൊത്തവൃഷമെടു-
　　ത്തിന്നടൻവന്നിടുന്നു　　263
വട്ടക്കണ്ണുംവഴിസ്സുള്ളകിഴകളുക-
　　ത്തീട്ടുചെമണ്ണുചേലം
മൊട്ടക്കൊമ്പുംകുളമ്പുംകുടിലരടെള്ളു-
　　മ്പുന്നവമ്പുംകൊടുമ്പും
കട്ടപ്പൂവാലുമെന്നീവകകലങ്ങമൊത്തി-
　　ക്കുറനെക്കാൺകിലുള്ളം
ഞെട്ടിപ്പോംകെല്പുതന്നിടിലുമുടനെമഹി-
　　ഷംമഹിസ്സാത്തവന്നും.　　264
വട്ടപ്പൂട്ടുംകറടുംവലിയതലയെടു-
　　പ്പുനടപ്പുംവെട്ടപ്പും
പൊട്ടിച്ചുള്ളജനങ്ങളോടിയൊടുകിടയാം
　　വങ്കറപ്പുംനിറപ്പും
പൊട്ടിച്ചോരാനഗവ്വംശിവശിവശിവനെ
　　പൈക്കളെപ്പന്നകത്തി-
കട്ടിച്ചോരംനത്തുന്നിവരുടെതടിയും
　　താടയുംപേടിയാകും
പ്പുത്തോടിക്കുളിപ്പിച്ചൊരിമചരമാ
　　ന്തിപ്പുളച്ചുംതിളച്ചും
ഒന്നോത്തോടിച്ചെന്നരോരട്ടിണയൊടുടനടു-
　　ത്തെത്തായുംകത്തിയിട്ടും
കൂത്താടിച്ചുസൽവിട്ടുംകൊടിയമമരൊടാ-
　　പ്പൈക്കളോടൊത്തുകാമ-

ള്ളതൊടികൊണ്ടുനില്പൂന്നിവനിതൊരുടയാ

ള്ളരാമനോക്രൂരനത്രെ. 266

വനലയൊത്തിടുമിവനൊടു

തമ്മിലിടഞ്ഞാൽ കണ്ണകിലാക്കിവിടും

ശമ്മലയായിത്തീൎന്നിതു

നിൎമ്മലമാൎഗ്ഗേകടന്നുപോവതിനും. 267

ക്രൂരകത്തിടുമിന്നീ

ള്ളറാൻ കത്തിക്കലമ്പലാക്കിടുമോ?

ഷ്ഠാരകത്തിനെ നാമകാ_

ണോരകത്തിനടുത്തുനമതാത്തിടുമോ? 268

ബ്രാഹ്മണധൎമ്മശ്രീകിമുക്രുദ്ധമതി_

ട്ടുകൊടുത്തിടുമീ

ബ്രാഹ്മണ്യംവരമിവഴിക്കുലീരമിമാ

നംതാങ്ങലതീർത്താലമോ!

ബ്രാഹ്മണ്യംപരമുണ്ടിവനൊഴിയണം

ൎത്താനൊന്നിതൊക്കില്പതിൻ_

ചെമ്മണ്ണാടിനകൊമ്പുകൾകൊരിയാ

മിന്നേരമിന്നേഷഞാൻ. 269

ഗളതലമണിയുംമണിയും

കിണികിണിരവവുംമിന്നത്തടിയുംതടിയും

ക്ഷണമെഴുനടയുംനടയും

പണിപണിപാവാനിതൊക്കിൽമിന്നസംകിന്നസ.

വിക്രമനിവനെക്കട്ടും

നല്പൂയവുംചൊന്നതിടുന്നാപ്പത്തിക്കട്ടും

പൈക്കളൊടുള്ളൊരുകെട്ടും
മൃത്യുഞ്ചിതംമുഴങ്ങുമിട്ടികെട്ടും. 271

ഈക്കാട്ടനൊരിവൻറാമുഷ്ക്കുകളുവാ
നാരിപ്പോഠംമൂരപ്പിതാ
ക്കാക്കട്ടാത്തുകവിത്തെതാണിതുപക-
ച്ചോട്ടന്നിതുടെന്നിയെ
ഉൗക്കൊട്ടൊകൊട്ടതായകൊമ്പുകളിവൻ
വെക്കംമെയക്കംകെട-
ന്നാൽക്കിട്ടോകരതിപ്രയോഗമതിവൻ
കുട്ടില്ലകൂട്ടംദ്ദ്രഢം. 272

സ്നാനംചെയ്യുവതന്നവങ്കതിരയും
സന്നിദ്രയോടക്ഷര-
ജ്ഞാനംചേർന്നൊരുള്ളുഭ്രംപട്ടമെ-
ന്പൊട്ടുള്ളനല്ലാനയും
ഗാനംചേർന്നൊരുപട്ടരംപൊരട-
ത്താലുണ്ടനാത്ഥംസ്വരാ-
പാനംചെയ്യുവരംസ്വരാത്തികരളിൽ
കാളുന്നൊരാക്കാളയും. 273

ആനന്ദമിവരൊടൊരുത്താൽകനത്തിൽവരുമെന്നഹോ
മന്ദസ്മിതിയതുതന്നിന്നമനസ്സിലെത്തുമോക്കണം. 274

മടിമതിയിലെനിയ്ക്കില്ലിപ്രമാണംപിടിച്ചു-
ങ്ങടവിലൊഴികയാണൊന്നസ്തുപോട്ടെവരുള്ളും

(നല്ലവണ്ണം നോക്കീട്ട്)

പടുവൃഷമുടനല്പംപോയിനിച്ചൊവ്വൊടിന്നീ
നടവഴിയിൽനടക്കാമാവുദൈവാനുകൂലം!
ലാക്കിലേവം വിചാരിച്ചു * * * * *

ശ്രീകൊണ്ടുംസുമനോവിലാസവിഭവം
കൊണ്ടുംവയോവിഭ്രമ-
ശ്രീകൊണ്ടുംവിടപാളിസക്തിയുളകൊ-
ണ്ടുംകേളികൊണ്ടുംപരം
ആകാരാദികൾകൊണ്ടുമഞ്ചിതലതാ-
ജാലത്തൊടിട്ടികെഴും
താകാരമൃഗാങ്കബിംബമുഖിമാ-
രാമത്തിലൊത്തീടുമേ. 276

ആടവോടൊന്നുമുമ്പാക്കമടനംചെയ്തനന്തരം
ഉടനൊന്നവലംപാർത്തു വിടനോക്കുന്നുവിശ്രുതൻ. 277

കാണായ്മുമ്പൊരുകുണ്ടെന്നൂത്രമിയലും
കല്യാണിയെപ്പിന്നെനാൽ-
ക്ഷോണീപാലനനന്തരംകയറുമാറ്
മുസ്സാളമുക്കാളയും
ചൊണാന്നിങ്ങെതിരായണഞ്ഞുടനെട-
ത്തിട്ടാലതാപ്പന്തിര-
ണ്ടാണിന്നൊക്കെയുമോർക്കിലെന്റെശകനം
കൊള്ളാംകെഴക്കില്ലഹോ! 278

നന്ദ്യാനമ്മകലാവിലാസതചിപ്പ-
ണ്ടത്യാപ്പരൊത്തെപ്പൊഴും
നന്നായ്നമ്മകലാവിലാസിനിയെഴും

പൊന്നോടചേരുമ്പരം
ഇന്നേരത്തിതുകണ്ടിട്ടുനീകയറി-
ച്ചെന്നാൽവരൻവാമനൻ
വന്നോരെക്കലികൊണ്ടപോലെകയറി-
ക്കമ്പംകലമ്പീടുമോ? 279

ഞാറിമയെട്ടവനുള്ളോരപ്പനാകെകിടത്തീ
ട്ടുരസമുഖനതെന്നാണിട്ടുപേർതിട്ടുമത്രെ
പരമതൊരുയധാത്ഥംതന്നെയാണായവൻതാൻ
പരിചിനൊടരിവാത്ത്യംചെയ്തുകേൾപ്പുണ്ടുഞാൻ

വാമനൻതാനതെന്നുള്ളതോമനപ്പേരതാണെന്നും
കേമനാണിട്ടുതാക്കമ്പോളീമനുഷ്യനിണങ്ങിടും
ഉത്തമനേപ്പോലിരിക്കുന്ന വാമനപ്രീതിയോമമ
കാമനപ്പെൺകൊടിയ്ക്കുള്ളോരാമനഃപ്രീതിയോഗ്ഗുണം?

മാടമ്പുംമുലയുള്ളമാനിനിയതിൽ
സ്നേഹപ്പെട്ടത്താതെയീ
മാടംപൊന്നിലെന്തിനാണുതനു-
ക്കേറെസ്സുഖക്കേടിനോ?
മാടംപാറുമിതട്ടുപോയ്നിശിവിള-
ക്കേറംവിളങ്ങീടുവാൻ
മാടമ്പിത്തടിതന്നിലോതിരിയിലോ
കോലെന്നകോലേണ്ടതും. 288
നിത്യംനിസ്സലർമാദമോടവളുമി-
പ്പൊന്നോടപൃക്കേറവും

നിത്യന്മാരോടുമൊത്തുതാർപ്പകൽതങ്ക-
ത്തുള്ളം കുളിർത്തങ്ങിനെ
വർത്തിക്കുന്നൊരവസ്ഥപോകിലവിടെ-
ച്ചെല്ലാമെന്നിക്കുംകരം
നിത്യൻതന്നെയതാണതൊന്നമവനെ-
ക്കന്നിക്കുക്ലേശണമോ? 285

അവനിന്നവിടെച്ചെല്ലുമവരെസ്സർവ്വമുണ്ടതോ,
അവിശ്വാസമതിൻവണ്ണമവനൊന്നായുമാകിടും
കയറിച്ചെല്ലണംചോറുകയറൊന്നിവനില്ലയോ
കയർമവനൊന്നാലും കയല്ലുന്നിരസിപ്പിടും. 286

ആരണനാരകർക്കൊരെടത്തു ചേരണംചെന്നതെങ്കിലോ
കാരണംവേണ്ടവർക്കുത്തു വാരണംവഴിവാടുകൾ.

വിടന്മാരത്തൊടിവന്നമൊത്ത
വിടർന്നടന്നാമവനപ്പടിക്കൽ
മടുത്തിടാതെത്തിമറിഞ്ഞുനോക്കി-
പ്പടുത്വമോടിങ്ങിനെപാർത്തിടുന്നു. 287

നാകസ്ത്രീമണിയൊത്തനർമ്മകലവാൽ-
ക്കണ്ണാടിയൊത്തദ്ദ്യുതൻ
പാകത്തിൽസഖിതന്റെകയ്യതിൽവെടു-
പ്പായ്ത്താൻപിടിപ്പിച്ചതോ
ശ്രീകണ്ഠംപടിപല്ലവേച്ചിതവസി-
ച്ചീടുന്നമന്ദസ്മിതം
ള്ളകിതാനനമംഗിപാർത്തുമിറയ-
ത്തിപ്പാളുന്നല്ലോത്സവം. 288

വിടവാടങ്ങളെക്കണ്ടു * * * * (112)

'ഹരിഹരിയെഴുന്നേറ്റൊന്നുനിന്നാണുമെല്ലി_
ഷ്ടതരരസപൂർവ്വംവന്നുചേരുന്നതിപ്പോൾ?
നിറമെഴുമിറയത്തെത്തുള്ളിങ്ങുകേറാമിരിപ്പാം
വരവിതിഹവിചാരിച്ചിട്ടതില്ലൊട്ടുമേ ഞാൻ. 290
അപൂർവ്വദർശനംകൊണ്ടിന്നപൂർവ്വസുഖകാമൃതം
അപാരമുളവാകുന്നു കൃപാരസനിധേ! മമ' 291

ഈവിധംപറയുന്നോനി * * * * * വിധമുള്ള * * * *
അള്ളുഭാഗ്യംക്ഷമിന്നൊപ്പമതിനന്തരമേന്തുമോ
അള്ളുകൊണ്ടിപ്രകർഷംഗിമതിയെന്റമനോഹരേ!

(ഇറയത്തു കയറീട്ട്) തന്വിമാരെക്കാൾ * * * *

സുരതസ്സുചനി!ദർപ്പണമിപ്പൊഴെൻ_
കരമതിൽബതതന്നിഹചെന്നുനീ
കനകസാലയെടുത്തിടുകെന്നതി_
ന്നനിതാൻപറയുന്നപരിഭ്രമൽ 292

ശ്രീചാണിക്കുതിരാംശിരിഷുദ്ദലാം
ഗിത്തുല്ലലോതിടിനോ_
രീചാണിക്കുഴമത്സമൊക്കെയുമറി_
ഞ്ഞതിതത്വ്വിലിത്തോഴിയും
ഈവാല്യമുള്ളാദർപ്പണംബതകൊട്ടു
ത്തന്തർഗ്ഗൃഹേചെന്നൊട്ടു
ത്തീചെയ്തലത്തിറയത്തിട്ടുനിൽപ്പൊസോ_
ലമ്പിൽക്കസാലാസനം 293

ഇഷ്ടമോടിട്ടുവെച്ചിട്ടപ്പാളൊട്ടുകൊള്ളാംഹിമോദയേ
അഷ്ടാംഗഹൃദയേകേറപ്പുറത്തൊട്ടുകൊള്ളാമതെന്നഹോ

'പ്രസാദമുഖംകൊണ്ടുഴകേറിട്ടംവാ-
ക്കസാരമറുന്നുലവാനിദാനീം
കസാലതന്നിൽക്കരയേറിമെല്ലെ-
ച്ചുസാരമൊന്നിങ്ങടവോടിരിപ്പാം 296

പല്ലുതേപ്പുന്നിമിഷംകഴിച്ചിടാ-
മില്ലതാമസമടുക്കൽവന്നിടാം
അല്ലൽവിട്ടൊരുമയായ്മറിക്കിടാ-
മല്ലതെങ്കിലതുടൻതുടങ്ങിടാം 297

ഈവിധം പറയുന്നോന്നി * * * * (കസാലയിൽ ഇരുന്നിട്ടു്) വിധമുള്ള * * * *

മൂക്കവാതെൻമുകിൽവേണി! തെല്ലും
മൂക്കമിതല്ലാക്കിലിപ്പോഠനിൻെറ
മുറ്റില്ലിതൊക്കെക്കഴിയട്ടെപിന്നെ
മൂക്കനന്ദിച്ചോരുമിച്ചതന്നെ 298

പില്ലുതേപ്പിൻെറവിസ്താരംപെല്ലവാധരി! പാക്കിലെ
തെല്ലുതല്ലിന്നിതിൻവട്ടം ചൊല്ലേണംനല്ലയോഗമോ
ചീന്തമോരത്തൊടിച്ചേട്ടിച്ചത്തിട്ടുംചിലതൊക്കയും
ചീന്തുമയനല്ലതോയോഗമോത്തിതതാനമോതിടാം

തിപ്പലിമുളകുംചുക്കും
കർപ്പൂരസ്സത്തുമൊത്തുപൊടിയാക്കി
ഇപ്പൊഴുമിക്കരിതന്നിൽ
കെല്ലൊടുകൂട്ടിപ്പൊടിച്ചതാണിതഹോ! 801

പാകിൽമാവിലകറിപഞ്ചസാരതൻ
പൂക്കലപ്പത്തുകൊഴലത്തലിഞ്ചിയും
ലാക്കിൽനല്ലകടലാടിവെക്കു-
ന്നീകലിപ്പൊളിയുമുണ്ടുകണ്ടിതോ? 302

ഇക്കാലത്തിലവംഗമിഞ്ചിയിലനൽ
ജാതിസ്സൂരാമച്ചവും
തക്കോലംസ്ഥൂലവങ്കമങ്ങകില്പമാ-
കസ്തൂരികർപ്പൂരവും
പൃക്കലത്തരിചന്ദനാളികളുമായ്
വെട്ടിത്തിളപ്പിച്ചിട്ടം
തൽക്കാലംതരമാല്ലുപൃക്കടിയുവാ-
നൊള്ളാങ്ങവെള്ളംവിഭോ! 303

ഈവിധംപറയുന്നോനീ * * * *

നല്ലയോഗമിതുനല്ലസൌഖ്യവും
നല്ലയോഗ്യതയുമുണ്ടതെങ്കിലും
അല്പയോഗവതിചൊല്ലുബുദ്ധിക്-
ട്ടല്പയോഗിതപമാംഗിനിത്യവും. 304

'സുരചിരാംഗസുഖംപണിയെന്നുമത്
സുരതസൂചനിയായിട്ടമിസ്സുഖി
വിരവിലിങ്ങിനെവട്ടമൊരുക്കിട്ടം
വിരസയല്ലിവൾവീരശിഖാമണേ!' 305

ഈവിധംപറയുന്നോനീ * * * *
രാജസമന്വോസഭാജ-
രാജസമാനപ്രസന്നതരസഹിതോ!

രാജസമല്ലിതുസരസിജ–
രാജസമാനപ്രശസ്തഗുണാവസതേ! 506
'നഭസ്ഥനക്ഷത്രകദംബനാഥ
ശമസ്ഥിതങ്ങളെന്നായതുശോഭിതേ!
ഉദിത്തിനുഡുമതിനമാണെന്ന്
പ്രഥിതചമല്ലീവകതെല്ലാമപാല്യം' 507

ഈവിധം പറയുന്നോ നീ * * * തന്വിമാരെക്കാൾ * * *

ഇത്രമേളോളുന്നമൊത്തി–
ട്ടിത്തരണിയല്ലാത്തനാസ്തിവേറെയൊരുത്തി
എത്രയുമഴകചത്തി–
ട്ടത്രയെഴുംനന്നിതിനെൻറവേശ്യാവൃത്തി. 508
വിധമുള്ള * * * *

മതിനേർമുഖി! വിസ്താരം മതിനിൻപല്ലതേപ്പിത്
മതിയാക്കുകവന്നാലും മതിമോദാൽമനോഹരേ

തന്വിമാരെക്കാൾ * * * *

പറഞ്ഞമോദത്തൊടുപല്ലതേപ്പി
മനമ്മനേർവാണികഴിച്ചുകൂട്ടി
ഇതനാളികീനെഴനേറുമന്ദം
വരുന്നവക്ത്രംവെടിവോടുതോർത്തി. 510

കല്യാതമൻകളമോടടുത്താമിഷ–
ന്നീടട്ടെയെന്നോതിനാൽ
കല്യാണീമണിയാളിതന്നിതവിള–
പ്പാർത്തോഷമിത്തൊഴിയേ

തെല്ലും താമസിയാതെതെക്കടമാ
ളൂർതിരുത്താരെൻപിച്ചള-
ച്ചെല്ലംകൊണ്ടിഹ വന്നിടെന്നിവൾനിയോ
ഗിച്ചന്നു നിസ്സംശയം. 311

'കാണ്മാറില്ലിത്രനാളും കെനിവിനൊടെവിടെ
പ്പോയ്പോവാൻ' ഞാൻ കനിഞ്ഞാ
ക്കാമാരി ശ്രീപുരേപോ'യവിടമതിൽ വിശേ-
ഷങ്ങളെന്തൊ'ന്നുമില്ല
'സാമാന്യം സൌഖ്യമല്ലോ സരസമതേ, നല-
ച്ചിട്ടുമിന്നാതമജ്ജും
ക്ഷേമം തന്നേ നിനച്ചാൽ കെടുതിപരവതി
ന്നില്ലവൾക്കും മകൾക്കും. 312

മോദിച്ചു നല്ലകുശലങ്ങളിതിൻ്റെ മാത്രം
ചോദിച്ചതെന്തവിടെ നാരികളേറെയില്ലേ?
വാദിച്ചിടേണ്ട ബഹുപഥ്യമതാണതാണു
ചോദിച്ചതിപ്പൊളുണരമാത്രമിതിൻ്റെ മാത്രം

തന്നാളിമാക്കൊരു * * * *

കല്യാണാംഗിയതായൊരിക്കമനിതാൻ
കല്പിച്ചയാൽ ചെന്നുട
ന്നുല്ലാസേന മുറുക്കവാൻ മുദിതയാ
യുൾച്ചേർത്തമിച്ചേട്ടിയും
ചെല്ലംകൊണ്ടിഹ വെച്ചിടുന്നിതമുദ-
ക്കാമന്നു നന്മോട്ടടൻ

മെല്ലെപ്പുഞ്ചിരിത്തൂകിനൽക്കലയും
        ചൊല്ലുന്നകില്ലെന്നിയേ. 314

നൽകലേ!ബതനീയും
നന്മയിലധുനാമൂക്കിനൊപ്പം
നന്മയൊടോതിവിടേന്ദ്രൻ
നന്ദിയോടുംമൂക്കത്തുടങ്ങുന്നു. 315

തന്നാചിമാക്കൊത്ത * * *
കൊണ്ടാടിമെളിച്ചിവള്ളംമൂക്കി-
കൊണ്ടാശുകണ്ണാടിയെടുത്തുനോക്കി
പുണ്ഡ്രംനാച്ചിങ്ങമങ്ങനത്ത-
ച്ചുണ്ടെന്നപോലൊന്നുചുകന്നുചിത്രം. 316

പട്ടണിസ്ഥനി!സുഖംമൂക്കിതിൻ-
വട്ടമെത്രമിന്നസംഗ്രേക്ഷണേ!
കിട്ടുകില്ലിതിനുതുല്യമെങ്ങുമെൻ-
പിട്ടല്ലപികവാണിമാർമണേ! 317

പൊട്ടയാണുമൂക്കിന്റെ വട്ടമൊക്കയുമെങ്കിലും
ഇഷ്ടനാകേണമീഭംഗിതട്ടിടുന്നെന്തിനാണഹോ!

ഈവിധംപറയുന്നോനി * * * വിധമുള്ള * * *
ചന്ദ്രൻതാണുതൊഴുന്നചാരുവദനേ!
        സ്നാനാദികൾക്കൊരാമി-
ങ്ങിന്നെന്താണൊരമാന്തമായിഹവസി-
        പ്പാനിത്തണുപ്പാകയോ,
എന്നാല്ലുകളിയിന്നലെപ്പൊടിപൊടി-
        ച്ചുണ്ടായുറങ്ങീലതോ-

നിന്നൊൻകണ്ണുപുളിച്ചിട്ടുന്നപൊളിയ-
ല്ലിപ്പോഴമസ്തോ!പരം
ഇപ്പൊഴെഞാനണിഞ്ഞുള്ള കെല്പെഴുന്നവിടപ്രമോ!
ഇപ്രകാരമതായീടാൻ വിപ്ര!മറ്റൊന്നുമല്ലഹോ!
ഈവിധംപറയുന്നോനീ * * * വിധമുള്ള * * *
ഇന്നലെകളിയുണ്ടായോനന്നായോമിശ്രമായിതോ?.
നന്ദിയിൽകഥയെന്തെന്നചൊന്നാലുംശുകവാണി!നീ.
സർവ്വംചൊല്ലുവനംബരീഷചരിതം
സാക്ഷാലതിൽബ്രാഹ്മണൻ
ഭവ്യൻതാൻനവകഞ്ചനംനവരസാ-
ഢ്യൻതാൻനവാഡംബരൻ
ദുർവ്വാസാവതുമംബരീഷനവനാ-
മെന്നോമഹാവൃദ്ധിമാ-
നവ്യാജൻഭോജകേതനീകളിവെട്ട
പ്പായെൻവിടപ്രൌഢമോ! 823
പറയാംനവകഞ്ചനെൻറ പറയൻതുള്ളലിന്നമെ
പരമാപത്തിലുണ്ടിങ്ങു വരണംരാത്രിയിൽഭവാൻ
ഈവിധംപറയുന്നോനീ * * * വിധമുള്ള * * *
നാളീകതുല്യമിഴി!നന്മകലേ!മനസ്സി-
ലാളീടണം രസമതെങ്കിൽദിനങ്ങൾതോറും
കേളീവിധങ്ങളുവല്ലതുമൊന്നുവേണം
കേളീവിധത്തിലതുനമ്മുടെശീലമല്ലേ? 823
വരവാണീമണേ!രാത്രി വരവാണിനിദുർഘടം
വരവർണ്ണിനി!യെന്നാലുംവരവൻവഷളാകിലും.

ഇതെല്ലാമിരിക്കട്ടെ രംഭോരു! നിങ്ങൾ-
ക്കതെല്ലാം നിതാന്തം സുഖം തന്നെയല്ലേ?
ഇതെന്തുള്ള നിസ്സാരമിപ്പോൾ വിശേഷി-
ച്ചതെന്തുള്ള ചാപല്യമിന്നായതെല്ലാം 326

മല്ലാരി തൻ തിരുമനസ്സു കൊണ്ടു ഞങ്ങൾ-
ക്കെല്ലാമതീവസുഖമാണു സുമാസ്യമുത്തേ!
ഇല്ലാ വിശേഷവിധിയൊന്നുമതിപ്പോളെന്നു
ചൊല്ലാം ഭവാനമിഹ സമ്പ്രതി സൌഖ്യമല്ലേ!

ഈവിധം പറയുന്നോരി * * * വിധമുള്ള * *

നിങ്ങൾക്ക സുഖമാണെങ്കിൽ ഞങ്ങൾക്കാമയമാകുമോ?
അംശരണ്ടെന്നുമുക്കന്തരംശമൊന്നേവമല്ലയോ?

ലളിതസിതയതാകും നിന്മുകൾകിപ്പോളാരാ-
ഞ്ഞള രതനാരയോരാരന്നൻ തന്നെയല്ലേ?
അളികുഴലിയവൾക്കാന്തനാം ഞാനുമെന്നാ-
ഞ്ഞളതയൊഴികെ വേറിട്ടൊക്കയും സൌഖ്യമല്ലേ?

'ആമൂർഖൻ തൻ വിധങ്ങളെമ്പാടറിവു-
ണ്ടല്ലോ മഹാസൌഖ്യമു-
ണ്ടാമോ ഓർത്തു സുഖം കുറഞ്ഞതതന്നി-
ല്ലേ നേരന്തസുഖം തോന്നുമോ?
നാമോത്തുന്നതുമെന്തിനീ വിഷയമ-
ല്ലാതുള്ളതെല്ലാം സുഖം
സാമോദാലവർ പൊറാതെങ്ങന്നിയുളവായ്
ശേഷം വിശേഷം വിഭോ! 330

ഒത്തുപ്പോന്നാനായീക്കഥയഹമറിഞ്ഞില്ലകളിയ-
ല്ലിതെന്നോടോതീട്ടില്ലൊരുവനുമിതിൻമുമ്പിലബലേ
ഹിതംപോലിന്നോണപ്പടവഭവതിസ്സാണിതിനവി-
റുതം ഞാനേകീടേണ്ടതുമതിഫലാമംബഹുസുഖം

ഏന്നുപൊറിതുകിടാവിനുംസുഖം
തന്നെയാണതുമകുർങ്കമിന്നഹോ?
‘ധന്യശീല! ധനമാസമാത്രമാ-
ണൊന്നുമില്ലൊരുവിശേഷമോതുവാൻ

പാർത്തീടിൽപ്പലതുണ്ടുവാർത്തതമ-
ല്ലിപ്പോൾകളിസ്സാതിനി-
ല്ലാത്താൽപന്തിയതല്ലരാത്രികളിലും
പാറിസ്സമോകാണുമോ?’
കാത്താൽജോലിയതൊന്നുമില്ലകവളി-
സ്സില്ലിന്നതിപ്രേമമനാ-
ന്നാതാമോദമുടൻവരാം ‘വരികിലോ
ചൊല്ലാമതെല്ലാമഹം’ ൮൮൮

വൈകുന്നനേരമതുകൊണ്ടിനിഞാനുമെന്നാൽ
പോകുന്നമൽസ്സരണയൊന്നിതുവേണമെന്നും
രാകേന്ദുരമ്യമുഖി! മേലിലഹോകണക്കി-
ലാകുന്നിനാക്കതിനിരാത്രിയിൽവന്നുകൊള്ളാം

മന്ദംമഴക്കാറിൽമറഞ്ഞൊളിച്ചീ-
ടുന്നോരു ചന്ദ്രകലയെന്നപോലെ
ഉന്നീയകത്തേക്കുവൾപോയിടുന്നു
നന്ദിച്ചുഞാനും നടകൊണ്ടിടുന്നു. ൮൮൯

പാരാതിങ്ങിനെപാൎത്തുപത്തടിനട-
ന്നപ്പോൾപാഴന്യവരു-
ത്താരാണിതെന്നറിയുന്നതിന്നുബഹുമാ-
നിക്കാതിനിക്കായതു്
നേരായിട്ടറിയേണമെന്നകതളി-
ർപ്പെട്ടുന്നതൊട്ടിത്തിരി-
ത്തൊരാലങ്ങിനെനോക്കിനിന്നാഥവിചാ-
രിക്കുന്നുവീരൻവിടൻ 336

ഞാനിത്രനേരവുമിരുന്നൊരുനല്ലകുഡ്യ-
സ്ഥാനത്തുതെല്ലരികിൽനൽക്കലാസമീപേ
മാനിച്ചതിന്നുതുണയായിഹനിന്നിരുന്ന
സ്സൂനാംഗിയാംസ്വതന്ത്രചനിയാണിതല്ലോ.

എന്താണെടുക്കലിതുവന്നുപുറത്തുപൂവു
സന്തോഷമോടുടനെറിഞ്ഞതുകമ്പമുണ്ടോ?
എന്തോരശുദ്ധമതിനെന്നനടിച്ചിടുന്നു-
ണ്ടെന്തെങ്കിലുംചിലതുചോദ്യമിടുന്നതാനും

ഇപ്രകാരംവിചാരിച്ചനൽപ്രവള്ളാംഗിയോടഹോ!
ക്ഷിപ്രമേവമുരച്ചുനവിപ്രവര്യൻവിടേശചരൻ
അളകേശിനി!പരിഭ്രമിച്ചുകൊ-
ണ്ടളവാരണഗതേ!മമാന്തികേ
വിഭ്രമത്തൊടിഹവന്നതെന്തെടോ!
സ്വഭ്രൂഹേസ്വതന്ത്രചനി!പ്രിയേ! 340

'അല്പംശുദ്ധംകേൾപ്പിപ്പാനാ
ണിപ്പോൾഞാൻപിന്നിൽവന്നതു്'?

ക്ഷിപ്രമെന്നാൽപറഞ്ഞാലും
സുപ്രസന്നതരാനനേ! 341

'വന്നിഷ്ടത്തിനുവല്ലതുംപോരകയ
ല്ലെൻപത്തനത്തിൽഭവാൻ
വന്നിട്ടില്ലപ്പോളൊരാണ്ടുപോരമമത-
സ്കുമിമ്മട്ടുകമ്മിട്ടതോ
ഇന്നൊട്ടുംവിഷമിച്ചിടേണ്ടിവിടെവ-
ന്നീരാത്രിയിൽത്തുള്ളക-
ണ്ടെന്നിട്ടെൻറപുരത്തിലേക്കുകട-
ന്നീടാംകിടന്നീടുവാൻ 342

അല്ലാതങ്ങിവിടത്തിൽവന്നഥപഥ-
ങ്ങിടിൽക്കിടപ്പാൻകിട-
ക്കില്ലാതെല്ലാരുപായയുംബതപുത-
പ്പുംവന്നണപ്പല്ലയോ?'
ചൊല്ലാംനൽകലശസ്തനത്തൃഷിയെ-
ണ്ടെന്നോർത്തുടൻചൊന്നതാ-
ണല്ലാത്തുണ്ടൊരുകാര്യമിങ്ങുവരികി-
ല്ലീരാത്രിസ്സുഗാത്രിഞാൻ 343

അക്കാര്യമന്വോടുകഴിച്ചൊരുപാതിരയ്ക്കു
നല്ലോരണിക്കുഴലി!നിൻനിലയത്തിലെത്താൻ
നോക്കാമുപായമൊരുപേക്ഷയതില്ലിതെന്റെ
മോഷ്ടില്ലനമ്മകലയോടുപറഞ്ഞപോലെ.

'അല്ലിതിലല്ലലൊടിവിടെ-
കല്യമതേ! വന്നുബുദ്ധിമുട്ടേണ്ട

നല്ലതതാണെന്നുന്നാം
കില്ലതിനെന്നോമനസ്സിൽമടിപ്പുണ്ടോ? 345

ട്ടതതാണവരൻറ്റൊഗ്രഹമെന്നി-
സ്സില്ലൊട്ടുമമ്മസ്സമി-
ങ്ങളെപ്രീതിയത്തുണ്ടെതല്ലതപന-
സ്സാധർമ്മാരമാണിങ്ങുമ
ആശ്വാസമെനിസ്സഗർഭമവിടെ
ശപാവില്ലവേറിട്ടമി-
ല്ലാതംശൽപടിഞാനടസ്സകയുമി-
ല്ലിന്നിത്രപോരെപ്പുരെ? 346

ധാരാളമായിനിനിനക്കുതവസ്തുവേണ്ട
നീരാളനിസ്തുലമച്ച! നലമൊട്ടണമെ
നൂറാളവന്നുപിടിക്കുട്ടമതാണശല്യം
വാരാളമൽക്കടവലാഹകവേണിയാളേ! 347

തനാപിമാരെക്കൊരു * * *
പരിചോടിഥപേരെനിസ്സിതെന്നി
പ്പായുന്നൊരിവൾതന്റെവാക്കതന്നെ
പരമാത്മമതാക്കിടുന്നപിന്നെ-
പ്പരബോധത്തിനവേറെയൊന്നുവേണോ?

വിധമുള്ള * * *
കരുനിവൃത്തിയത്തുണ്ടിതിനെങ്കിൽഞാൻ
വരമിനിത്തികവാക്കുവേണ്ടനീ
കരുകഴക്കൊരുവള്ളവിസ്സിലും
പരിചെവിസ്സ്വാപങ്ങളെചൊല്ലുന്ന. 349

പാരംഭയത്തൊടുപറഞ്ഞൊരുക്കൽപകിട്ടു
നേരെന്നുറച്ചിതരസിച്ചുമദിച്ചുമന്ദം
ഏറുന്നഭംഗിയൊടുപോയ്പുരതന്നകത്തെ-
ക്കേറുന്നനന്ദിയൊടുനന്ദിവധൂനാരിയല്ലേ?

ഏവംപരംഹൃദിനിനച്ചവിടൻധരിത്രീ-
ദേവൻപടിപ്പുരപ്പുറത്തുകടന്നുപാരം
ആവീഥിയൊടുവിലസുന്നവിശേഷവശ്യാ-
സ്ത്രീവീഥിതന്നിലഥനിന്നുനിനച്ചിടുന്നു. 351

എന്നാലെന്താണുകർത്തവ്യമെന്നാലൊന്നിനിയെന്നഹോ
ന്നനായ്ത്തോന്നിച്ചിടട്ടേഗോവിന്ദൻഗോപികാപ്രിയ(ൻ
ലാക്കിലേവമുറച്ചുടൻ * * *

ഗൌരീശങ്കരമൊന്നുതൻഗളമതിൽ
കെട്ടീട്ടുടൻമഞ്ഞളി-
പ്പേറീടുന്നൊരുപട്ടുടുത്തുവരിയായ്
ഭസ്മംധരിച്ചങ്ങിനെ
പാരീരെഴുമുലസ്സുമാറുവെറിയാ-
ഴ്ച്ചത്തിലോരോന്നര-
ച്ചാരിവന്നണയുന്നതമ്പുടിവസ്ത്യ-
രിക്കുത്തുമത്ത്യർക്കടം 352

മന്നൻഘണ്ടാകരാളക്ഷിതിവിബുധനത
ല്ലേയിതെത്തുന്നനേരി-
ട്ടന്നംഭീമൻകണക്കെച്ചിലപറപറസം-
സാരമസ്സാരമെന്ന്യേ

നിന്നച്ഛത്തിൽത്തുടങ്ങുംദ്രോഹമിനിയിതൊരാ-

പത്തുപോകട്ടെമിണ്ടേ-

ണ്ടൊന്നിച്ചില്ലെന്തതാവോ!പിറകിലതിമഹാ

ദുഷ്ടരായ്ശിഷ്യരാരും 354

അല്ലാവിഭോനാട്ടത്തെയതിയല്ലേകാര്യംകഴിഞ്ഞിതാൻ

തില്ലാതിപ്പോൾകടന്നൊന്നുംചൊല്ലാതെപോകിലെന്ത

കണ്ടില്ലെന്നുംനടിച്ചിങ്ങുളവൊടയിവൊ- (മം

നെഞ്ചുപോകുന്നതെന്നിൽ

കണ്ടിട്ടൊട്ടായികാലംമമകഥകൾസഖേ!

ഹന്ത!ചിന്തിച്ചുയില്ലേ?

കണ്ടിക്കാർവേണിമാർക്കിന്നൊരുതൊടുകുറിയാം

സത്യശീലാവിലാസം

കണ്ടാക്കാമാഗണികത്തിട്ടുവിതതമകലു-

ണ്ണിച്ചുകണ്ണിച്ചിടുന്നു' 356

ആട്ടേവിചാരിച്ചുമതിപ്പൊളെന്നാൽ

പോട്ടേതിടുക്കംപലതുണ്ടിതോഞാൻ

കേട്ടേനതിശാലികളൊന്നുതീർന്നി-

ട്ടാട്ടേനടത്താംവ്യസനംകെടുത്താം 357

ഈവണ്ണമോതിയവനെച്ചുതിവിട്ടനല്ല

ഭുവിണ്ണവൾവിലസുംകരിയാംവിടേന്ദ്രൻ

ഭാവംതെളിഞ്ഞുകരെയങ്ങുനടന്നപിന്നീ-

ടേവംതിരിഞ്ഞവിടെനിന്നുനിനച്ചിടുന്നു 358

മൽക്കുള്ളവാക്കുപൊട്ടുകെട്ടിവൻതാ-

നൾകൊള്ളുമുത്സാഹമിയന്നിദാനീം

ചിക്കെന്നു ചീററിച്ചിലശബ്ദമിട്ടു
നില്ക്കാതെ പോകുന്നിതു പോക്കുപോലെ 859

ലാക്കിലെവമുറച്ചുള്ള * * * *

പാരംമംഗല്യാവിളങ്ങുന്നിള മതിലതിലും
പൂമലക്കാവുരാജ–
ഭാരംദാരാപതിന്നൂതെത്താരപൊലിമപൂണ്ടു
പ്രൌഢിയിലാടിയോടേ
നേരകാണുന്നനേരമൊറാതമാഹിതമഹാ
ഹാസ്യമേതാണിതയ്യോ!
സാരംകിട്ടീ സമസ്തം ലളിതസിതയെഴും
രമ്യരാംഹാസ്യമല്ലോ. 860

പോണോ പൂന്തുരസത്തോടിപ്പൊളിവിടെ–
ന്നൂന്നെന്തിനാണിന്നതോ
പോണോ സാദ്ധ്യമതില്ലവല്ലതുമിനി–
പോയെങ്കിലായെങ്കിലോ
പോണോ സംശയമായുറപ്പതിനു പാ–
യം കണ്ടതുണ്ടെങ്കിലും
പൂന്തൽപ്രശ്നമതാണിരട്ടവരികിൽ
ചൊവ്വുള്ളപോവില്ലഞാൻ 861

തെററന്നിതുമുറച്ചുകൈവിരലതിൽ
തൻപൂണൂലങ്ങുടൻ
പൂററിച്ചുററിയതെണ്ണിയങ്ങമെപിഴ–
ച്ചീടാതഴിച്ചപ്പൊഴേ

കാറപ്പെട്ടിളശങ്കതീൻവഴിയിൽ
    സന്നദ്ധനായ്നിന്നടൻ
ചെറോക്കുന്നനതാംഗിയിൽകൊതിവിട-
    ത്തേവംവിടാധീശചരൻ. 362

ഉളമതനതെന്നകാന്തനിപ്പോഴും
ജളതപാരത്തങ്ങളിതൊഴിഞ്ഞിടാതെ
നളിനശരനവീനകീർത്തിയായോ-
ളികുഴലാളവൾതന്നോടകലുമോ? 363

ഉണ്ടെങ്കിലെന്താണവിടേക്കുപോണം
ഉണ്ടെങ്കിലുംതാനലസുന്നതല്ലേ
കണ്ടെങ്കിലെന്താണവനിന്നപേക്ഷ്യം
കൊണ്ടെങ്കിലെന്താണതുതന്നെയാണ്. 364

ഇവിടെച്ചെന്നുകടന്നി-
ട്ടിവളെപ്പിട്ടിൽപകിട്ടിടേണമഹോ
ഇവചിന്തിച്ചഥചെന്നി-
ട്ടവളെത്താൻപൊത്തുപൊത്തുപൊത്തുവിടൻ.

വെള്ളക്കണ്ണാടിവെള്ളസ്ഫടികമണിവിള-
    ക്കുപ്പടിങ്ങിലമേലാ-
പ്പുള്ളംകാൽതെറിവീഴണ്ണൊന്നിലമണിനീർ-
    പ്പൂരുഷിപ്പൂരുഷാന്തേ
കൊള്ളാമിക്കണ്ടകോപ്പെങ്കിലുമൊരുരസമി-
    ല്ലിങ്ങനില്ലാനകത്തി-
ങ്ങളെല്ലാമിത്തുള്ളിനാരോരാശിവമയമിന്നിമേ-
    ലൊക്കമേലൊക്കന്നാറും. 365

എന്നാലുമസ്സുവിടനിൽ നിന്നൊപോത്തുതന്നാലി
തന്നെത്തിരാത്ത വിടെ ദയയാൽ കൊടുന്നരനാക്കി
എന്നിട്ടുകാമതിന്നപൊങ്ങലിമാറാത്ത കൗത്തു
കൊപമിട്ടുകണ്ടുപൂനരിത്തരമാത്തിടുന്നു. 867

നൈതൃപം താൻ തന്നെപൊത്തിത്തലമുടിമുകളിൽ
ക്കെട്ടിനിർത്തിട്ടുവട്ട-
ഞ്ഞിലകളൊന്നു കെട്ടിട്ടുടനടനൊരു-
ഷികരിഞ്ഞുന്ദുമാക്കി
മാലെയാഭൃത്തത്തൊടു ചന്താടുപൂടവകൂല-
ക്കൂശയോടും മലന്നാ-
ക്കാലുനീട്ടിക്കിടപ്പാനിവൻ ചെറിയ കയർ-
ക്കട്ടിലിൽ ക്കെട്ടിയുണ്ട്.
കിണ്ണം കിണ്ടികളെടിയുള്ളി ചാപ-
ന്നൊരാണ്ണം മഹാരഞ്ജയാം
വണ്ണം കാഴ്ചിയമൊരുകത്തിലമൈഴ-
ക്കോലും കുളിപ്പാക്കമേ
ഏറ്റകപ്പികൾതേക്കിലപ്പാത്തികളി-
നൊട്ടപ്പനാനീവക-
കണ്ണിൽ കണ്ടോരുശപ്പശിപ്പചപറി
ക്കട്ടിൻ മൃവട്ടിൽ സുഖം. 870

'ഇതെന്തു കഥ ഞാനൊക്കിലിതിരപ്പാളെഴനാറുഞാൻ
ന്നതിസന്തോഷമാസ്സു ത്രുസ്ഥിതിയല്ലിതുകേവലം'

മതിമതിസമയോചിതം കണക്കാ-
യിത്തുമതിനിന്നടെ ൈൗകിരകോപചാരം

മതിയതിലതിതുഷ്ടിയായിമാനിം
മത് പതിരാജചിരാജത്തെഗരേ! 372

കലിതുളിനിസിതേ!
മവൂകംമണിതാപധൃതലളിതസിതേ!
മവതുമഹാഗ്ഗണലസിതേ!
മപല്ലവഷാരത്താരമൃകരലസിതേ! 373

* * * * * * *

* * * * * * *

അത്യന്തമുഗ്ദ്ധതയെഴുന്നവർ ചൊല്ലിടുന്ന
വൃത്താന്തമൊക്കെയുമഹോവിടനിപ്രകാരം
ചിത്തത്തിലോർത്തഥനടന്നവലത്തുഭാഗ-
മത്തപ്പിലമ്പിനൊടുകണ്ടുനിനച്ചിതേവം. 374

കന്നാൽവേണിയതായീടും തന്നാദിസംഗീതമഞ്ജരി
ഉന്നതപ്രമദംവാഴും ധന്യമാംധാമമാണിത്. 375

വീണാപാണികളായുള്ളംബുജമഹാ-
ശ്രീനാരദന്മാരെയും
ചേണാൎന്നീടിനരംഭമേനകയുമാ-
യൊത്തുള്ളനൃത്തത്തെയും
വാണീദേവിയെയുംകദംബവിപനേ
ചിത്രത്തിലിപ്പോളിതാ
കാണുന്നിപ്പടിചൊല്ലിടുന്നിതിവർതൻ
വീടെന്നുകേട്ടെന്നിയേ. 376

നടന്നുപിന്നീടതിനങ്ങകത്തു
കടന്നുകൌതൂഹലമോടുകൂടി

വിടൻപുരോഭാഗമതിങ്കൽനോക്കി-
ട്ടടൻനിനച്ചാനവൾതൻവിലാസം. 377

പിന്നാതന്ത്രികൾമീട്ടുമ്പൊഴുതും
കൈകരോതിരത്തിൻമണി-
ശ്രേണീശോഭകൾമിന്നൽപോലെസതതം
ചിന്നിച്ചുകൊണ്ടേറെയും
കാണിപ്പിന്നവൾകണ്ണടച്ചുകളമായ്
പാടിപ്പാരംതന്നിലി-
ക്കാണന്നോക്കുസുഖംകൊടുത്തുതറമേൽ
മേവുന്നിതാവിന്മുഖം. 378

പിന്നെയും കാമമോടോമൽത്തനപിയെക്കണ്ടുകൊണ്ടവ
ന്നന്നനിവൾവാഴുന്നതെന്നുകല്പിച്ചിതേറെയും. (ൻ

സൌരഭ്യംപൊത്തണഞ്ഞുള്ളളിയൊടുമുടികെ-
ട്ടററഹോ!ലക്ഷിണാംസേ-
ചേരുന്നപൊന്മണിത്തക്കകളുടയൊരണി-
ക്കാതുഴിഞ്ഞാലുപോലെ
പാരാതാടുന്നിടത്തേമുലമലയജവും
ചേൻമിന്നുന്നവീണ-
സ്സാരോമന്വദ്യഭാഗേപുത്തമയൊടിടചേ-
ത്തുള്ളൊരാലാബുപോലെ. 380

അത്ഭുതമിന്നിവളെന്നെ-
ക്കല്പോടേകാൺകകൊണ്ടുചേന്ന
അല്പതഥാനംചെയ്യു-
ന്നിപ്പോളതിനാലിവണ്ണമോതുന്നോൻ. 381

മതിമതിയുപചാരംപോരമീവണ്ണമെല്ലാ-
മതിരുചികരമംനീയെന്തിനായേററിടുന്നു?
ഇതുപൊഴുതുവിശേഷാൽനല്ലവിദ്യാപ്രയോഗേ
മതമിതുസകലജ്ഞംമാനിനീമൌലിമാലേ!

നല്ലാർകുലമണേ!പാരം നല്ലോരീപ്പീഠമായതിൽ
ഉല്ലാസേനവസിച്ചാലുമെന്നല്ലയോചൊല്ലിടുന്നു നീ
പിന്നെപ്പൊന്മണിപീഠാഗ്രംതന്നിലമ്പോടിരുന്നവൾ
ഒന്നമന്ദസ്മിതംതൂകിച്ചൊന്നാൾനന്ദിയൊടിങ്ങിനെ.

എന്താണിപ്പോൾകഥിക്കുന്നതുബഹുകൌശലം
തന്നെയല്ലേ?ഭവാനിദം-
സന്തോഷത്താൽനമുക്കിന്നിതുസുദിനമതാ-
യെന്നിതോ ചൊന്നതുംനീ
സന്തോഷത്താൽനമുക്കിന്നിതുസുദിനമതാ-
യെന്നുഞാൻചൊല്ലിടേണ്ടും
ചന്തംചേരുന്നവാക്യംമധുരമൊഴി!ബലം
കൊണ്ടുനീകൊണ്ടുപോയാൽ. ൪൮൫

എന്നാൽപരംസുദിനമായിതുമൊട്ടുപക്ഷ-
മെന്നാപയോജനയനേ!പറയുന്നതിപ്പോൾ
നന്നായതീവനിപുണതമമെഴുന്നനീയി-
ച്ചൊന്നോരുവാക്യമിവിടെബ്ബഹുയുക്തമത്രെ. ൪൮൬

അസിതാക്ഷി!നിനക്കിന്നുഹാസിതേ!സുഖമല്ലയോ?
വസുദേവന്നിൻകാന്തൻവസുശർമ്മാവിനംപ്രിയേ!
സുഖമെന്നുകഥിക്കുന്നോ സുകുമാരാംഗിമാർമണേ!
സുഖിയാമവനെങ്ങിപ്പോഴുള്ളതുകളവാണി!വസിപ്പതും?

ഛത്രംകിലിപ്പൂനിജവാസഗൃഹത്തിലാണി
നാദ്ദേഹമെന്നുപരിചിൽപറയുന്നുവെങ്കിൽ
ചോദ്യംനമുക്കിനിയുമൊന്നിഹനാവിൽവന്നു
വിദ്യാവിലാസനിലയേ! വിളയാടിടുന്നു. 390

തിങ്ങുന്നമോദമൊടുനീചൊല്ലുകചോദ്യമെല്ലാം
മങ്ങുന്നതെന്നുപരിചിൽപറയുന്നിതോനീ
സംഗീതകൌതുകവപ്രിയജാതനായ
സംഗീതകേളിരസികന്നയി! സൌഖ്യമല്ലേ?

എങ്ങുന്നണോയതിപ്പോളിതുശിവ! ശിവ! ഞാൻ
കേട്ടതില്ലിസ്സുശത്തിൻ-
ശൃംഗാരമല്ലംബഹുപ്പവിവരയോടുശരിയാ-
യൊന്നത്തിവർത്തമാനം
ഭംഗ്യാനീയിതമമോതികഥകളിലുമാ-
ള്ളുന്നവെന്നാകിലോഞാ-
നൊന്നുംകേട്ടീലകാഞ്ചീലയിസുമുഖി! തെല്ലി-
ങ്ങതിന്നുമൊരൊന്നുചൊല്ലാം. 391

നേരംപോകിനിവേണ്ടതെല്ലാമപര-
സ്ത്രീലോകമോടുമുദാ
ചേരുമ്പോളിവചൊല്ലിടാംകിളികളെൻ-
കല്യാണഗാത്രി! പ്രിയേ!
പാരംപ്രീതിയൊടെനെൻനാൽച്ചെവികളിൽ-
പ്പിക്കണമേനീസുധാ-
സാരംപെയ്യുന്നവല്ലകിശബ്ദമേ-
ത്താലിന്നുമാലെന്നിയേ! 392

ചൊല്ലുന്നെന്നുഭവാനിപ്പൊഴുതുഞാൻ
ചെയ്യാമതുംതന്നെയ-
ല്ലപ്പോൾചിത്രമെഴുംമന്ദിരത്തിടെപ്പുറത്താ-
ശാലേപ്രവേശിയ്ക്കുകിൽ
മെല്ലെന്നുടെചിത്രനല്ലഴകുചിയാം
പൊന്നിന്നെചന്തിയിലാ
ണല്ലോമോഷണങ്ങൾകാണുമതെ-
ന്നോതുന്നിതാനിപ്രിയെ! 394

അതിരസികതചേരുംനിൻറഗീതങ്ങൾകേൾപ്പാൻ
മധുരമൊഴി!യിതെല്ലാംന്നമയിൽസമ്മതിയ്ക്കാം
ഇതിരസമൊടുചൊല്ലീട്ടായവൻനല്ലവീണാ-
ചതുരരവമൊടൊത്താപ്പാട്ടുടൻകേട്ടപാർത്താൻ.

ചിത്രംവീണാനിനാദത്തൊടുസ്വരമതാ-
കന്നശാരീനാദം
ചിത്രംചിത്രംസ്വരംസ്വൃവുമധികതരം
വ്യക്തമാകുന്നയുക്തം
ചിത്രംതാളംപാടിയ്ക്കുന്നതിനരിയമഹാ-
കൌശലംപാർത്തുകണ്ടാ-
ലിത്രൈലോക്യത്തിലിപ്പോളിവളൊടുശരിയാ-
യ്നാരിമാരാരുമില്ല. 395

അന്യൂനവിത്രൃയുമഹോ! കളുവാകാന്തി-
മിന്നുന്നമേനിയുമിവൾക്കിടചേർന്നതോർത്താൽ
ചിന്നുന്നശോകകലയംമണികൾക്കൊരുന്നാൾ
വന്നീടുമേമന്നവുമെന്നുനിനച്ചിടുന്നേൻ.

പാട്ടുകേട്ടുടനീവണ്ണം പെട്ടന്നോൎത്തിളമാനസേ
പൃഷ്ടമോളമവൻപിന്നെസ്സ്പഷ്ടമായിട്ടുചൊല്ലിനാൻ.
കളഗാനങ്ങൾകൊണ്ടിപ്പോൾ തളൎന്നിതുനീപരം
തെളിവോടായതെന്തെന്നു കളവാണികഥിച്ചിടാം

ബാലേപൊട്ടലിയുന്നഘൎമ്മജലക
ദംബംശോഭസിന്ദൂരബിന്ദൌ
ഫാലേയൎദ്ധിതമായകൊങ്കകളിതാ
ഭംഗ്യാകലുഷങ്ങളഹോ!
ബാലേ! പൊന്മണിമോതിരങ്ങൾവിലസും
നല്ലംഗുലം കമ്പിയിൽ
ചാലേമീട്ടുകയാലിതട്ടിചിരമോ-
ടാരക്തമാകുന്നതേ. 399

പരംമിഥ്യാബുദ്ധിയെഴുംമേവാരെൻറ
പരേംഗിതജ്ഞാനമതെന്തുചൊല്വു
പരന്നകൌതുഹലമോടിവണ്ണം
പറഞ്ഞിടുന്നോ പരപുഷ്ടവാണി! 400

എന്നാലടങ്ങിയാലും നീയിന്ദുബിംബസമാനനേ!
കന്നത്തൊന്നിന്നിന്നോടുനന്നായ്പ്രാൎത്ഥിച്ചിടുന്നുകേൾ

വണ്ടിൻകൂട്ടമണിഞ്ഞിടുംപരിമളം-
കൊണ്ടുംമനോജ്ഞാംഗകം-
കൊണ്ടുംനല്ലൊരുപാട്ടുകൊണ്ടുമയിതേ
മൂന്നിന്ദ്രിയങ്ങൾക്കുമേ
ഉണ്ടാവ്വോളമതിന്നിണ്ടൽപെട്ടു-
ന്നിപ്പോളതിന്നന്തരം

ഞങ്ങളിൽസുന്ദരി! ത്വപ്പിടെ ചട്ടപറവാ-
  റെന്തുള്ളൂപ്പെണ്ണാന്തരേ? 402

നാസ്ത്യാര പ്രാണനാഥനെ ചട്ടതോർത്താൽ
ഖണ്ഡമില്ലിങ്ങനാരനുഗ്രഹംമെ
ഏന്നുംപരാധീനനല്ലയോ! ഞാ-
നെന്നോകഥിപ്പൂനകതീന്ദ്രയാനേ! 403

പോകുന്നകാലമതിമോദസുധാരസത്തെ
ത്തുകന്നഗാനമതിനാലറിയുന്നതില്ല
ഏകന്നിതത്ഭുതരസംമമ,തേകളിപ്പാൻ
വൈകുന്നനേരമിതുകാന്തകകണ്ണുനേത്രൂ! 404

മന്ദം ചെമ്പകലതയ്ക്കുള്ളിൽ വെ-
  ച്ചുമ്പോടുനാല്പാമരം
നട്ടിച്ചിട്ടൊത്തകാന്തവെള്ളമിതച്ചു-
  ടാറുന്നചേടീജനം
പൊന്നിൻകിണ്ണത്തിൽസുഗന്ധതൈലം
  കൈകൊണ്ടുവന്നാളിമാർ
നിന്നങ്ങുനുതലഴിച്ചുചിക്കവതിനായ്
  ചിക്കന്നനില്ലുന്നതേ. 405

ഏന്നാലിപ്പോൾശമിപ്പൂട്ടേസുന്ദരാംഗികൾമാലികേ!
ഏന്നമെന്നെമറന്നിടാതെന്നോർത്തിചൊന്നുപ്രിയേ!

ചാലേകഥിപ്പൂന്നതുമെന്തിവണ്ണം
ബാലേ! നാമുക്കണ്ടിഹജീവനിപ്പോൾ
മാലൊത്തുപോകുന്നിതുമന്തിനാളെ-
ക്കാലത്തുകാണാംകണിയെന്നപോലെ. 407

വെണ്മണികൃതികൾ.

വില്പനക്കു തയ്യാർ!!

വെണ്മണികൃതികൾ 1-ാംഭാഗം	...	2	0	0
,, 2-ാംഭാഗം	...	1	8	0
,, 3-ാംഭാഗം	...	1	8	0
,, 4-ാംഭാഗം	...	1	8	0
,, പൂരപ്രബന്ധം	...	1	0	0
,, കൈകൊട്ടി കളിപ്പാട്ട്	...	0	6	0

സെറ്റുകൾ ഒന്നിച്ചു് എടുക്കുന്നവക്കു് വില ഏഴുറുപ്പിക മാത്രം.

വാഴകുന്നംകൃതികൾ.

വാസുദേവകർണ്ണാമൃതം	...	0	8	0
ഭാഗവതം സംഗ്രഹം	... ...	1	8	0
ലഘുഭാഗവതം ഭാഷ (അദ്ധ്യായശ്ലോകങ്ങൾ)		1	4	0
ഭാഗവതമകരന്ദം	... ...	0	9	0
തിരുവുള്ളക്കാവിലെ ഓൎമ്മക്കുറിപ്പു	...	0	12	0
രാമകഥാസുധ (വാല്മീകി രാമായണസംഗ്രഹം)	... ...	1	0	0

മാനേജർ,

വെണ്മണി ബുക്കുഡിപ്പോ വെള്ളാരപ്പിള്ളി,

A. O. & P. O. ചൊവ്വര,

കൊച്ചിൻ സ്റ്റേറ്റ്.